

Budapest Főváros X. kerület  
Kőbányai Önkormányzat

**Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program**

**2013-2018**



Helyi Esélyegyenlőségi Program	5
Bevezetés	5
A település bemutatása	5
A népesség alakulása	7
Célok	10
A HEP helyzetelemző részének célja	10
A HEP IT célja	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
1.1 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	15
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	15
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	16
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya	16
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága	19
c) közfoglalkoztatás	21
d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői	22
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük	22
f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése	23
g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása	25
h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	25
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, lakhatáshoz kapcsolódó támogatások	25
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	29
a) Bérlakás állomány	30
b) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság kezelése	35
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete	37
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	38
a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés	40
b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés	43
c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés	44
d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése	45
e) sportprogramokhoz való hozzáférés	45
f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	46
g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor	46
h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül	46
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	47
a) közösségi élet színterei, fórumai	47
b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)	47
c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)	47
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	47
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	48
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	54
a) Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete	61

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	62
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	63
a) Védőnői ellátás jellemzői	64
b) Gyermekvédelem, érdekvédelem	65
c) gyermekorvosi ellátás jellemzői	66
d) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok.	66
d) gyermekjóléti alapellátás	67
e) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	68
g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés	68
h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv	69
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	69
a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása	71
b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció	72
c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések	72
d) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)	72
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	72
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	79
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében	79
b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban	80
c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei	80
d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)	80
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	80
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	81
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	82
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)	84
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	84
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	85
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	85
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	90
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői	90
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	92
a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága	92
b) tevékeny időskor	92
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	92
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	93
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése	95
b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés	99
c) idősek informatikai jártassága	100
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	100
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	102
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	106
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	106
a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága	107
b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	108
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	109

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	109
a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége	111
b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége	111
c) munkahelyek akadálymentesítettsége	112
d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége	112
e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások	112
f) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)	113
7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	113
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	121
a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése	121
b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása	121
c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség	121
d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége	121
e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége	122
f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.	122
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	122
a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek	122
b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.	122
10. Megvalósítás	123
11. Elfogadás módja és dátuma	126

## **Helyi Esélyegyenlőségi Program**

### **Bevezetés**

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebeetv), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) a Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Programban (a továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-pel összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítésébe bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

Az Önkormányzat – az Ebeetv.-vel összhangban – törekszik az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményeinek érvényesítésére, a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére, a jogvédelem biztosítására a hátrányos megkülönböztetésben szenvedő, emberi méltóságában sértett személyek esetében.

Már gyerekkortól kezdve hatékony prevencióval kell kialakítani, majd erősíteni a megkülönböztetés tilalmát, az egyenlő bánásmódot, az emberi méltóság tiszteletben tartását, a társadalmi szolidaritást.

A HEP célja, hogy Kőbánya minden lakója részére elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet minden területén.

A kerületi esélyegyenlőségi programban helyi szinten összefoglaljuk az esélyegyenlőség célcsoportjait, jelenlegi helyzetüket, a velük kapcsolatos célokat és feladatokat, valamint meghatározzuk a HEP megvalósításhoz szükséges felelősöket.

Általánosságban megfogalmazható, hogy a hátrányos megkülönböztetés a halmozott problémákkal küzdő családokat érinti elsősorban. A problémák gyakran egymásból fakadnak, láncreakcióban követik egymást. Ennek visszaszorításához egy erős és hatékony ellátórendszer szükséges, amelyben egyidejűleg jelen van a szakmaiság, az empátia és a jó kommunikáció. Ezen csatornák kiépítése azért fontos mind a politikai, mind a szakmai vezetésnek, mert biztosításával visszaszorítható a hátrányos megkülönböztetés.

### **A település bemutatása**

Budapest X. kerülete a Duna pesti oldalán található, területe 32,54km<sup>2</sup>. Itt található a főváros mértani középontja. A kerületet két főközlekedési út fővárosi kivezető szakasza fogja közre: északon a 30-as, délen a 4-es út. Tömegközlekedése a kettős és hármas metróvonalak megépülése óta kivételesen jó helyzetben van. A zöldterületek nagysága is egyedülálló, hisz számos park található itt, közöttük a Népliget, mely a főváros egyik legnagyobb összefüggő zöldfelülete.

Kőbánya neve a középkorra visszanyúló kőfejtésre utal. Ezt a területet már a XIII. században Kőérként említik, ennek emlékét őrzi a mai napig a Kőér utca. A Kőbánya nevet a XVII. században kezdték használni. A X. kerület mai területének kialakulása mintegy évszázados folyamat volt. 1873-ban lépett hatályba a Pest-Buda-Óbuda egyesítéséről szóló 1872. évi XXVI. törvény, így ekkor vált önállóvá Kőbánya, mint a főváros X. kerülete.

Kőbánya geológiai adottságai révén kelt életre a kőbányászat, a téglagyártás, a szőlőművelés, majd a sörgyártás. Ezen területek segítették, hogy a XX. század fordulójára Kőbánya ipari jellegű településsé fejlődött.

A kerület címere is utal a bányászatra, szőlőművelésre, sörgyártásra. A főváros egyesítését követően az elfogadott városrendezési terv a kerületet ipari körzetnek jelölte ki. Ennek okán folyamatosan zsugorodott a művelhető területek mérete, és nőtt a gyárak száma. A XX. században a szőlőművelésre már csak a Csősztorony, és néhány utcánév – Szőlővirág, Szőlőhegy, Venyige, Vörösdinka – emlékeztet.

A XIX-XX. század fordulóján még nem mutatott városias képet a kerület. 1880-ban mindösszesen 436 ház állt itt, és 1890-ben is csak 1348. Jelentős fejlődést mutatott azonban már ekkor is az ipar. A növekvő iparosodás igen sok falusit vonzott, de a lakásproblémákat nem tudta orvosolni. A lakáshiány ösztönözte a vállalatokat, hogy munkásaik számára lakásokat kezdjenek építeni. Az első, fabarakkokból álló telepet 1886-ban építették fel a Fővárosi Tanács rendelkezése értelmében a Jászberényi úton.

Az első világháborút követő trianoni döntés értelmében az elcsatolt területekről menekült emberek befogadása nagy feladat elé állította Kőbányát. Vagonokban, majd az 1914-ben szükségkórházként létesült, és 1920-ban átalakított barakképületben helyezték el a lakosokat. Az Augusztina főhercegnőről elnevezett telepet 1968-ra sikerült teljesen felszámolni. A lakásínség csökkentésére az 1920-as, 1930-as években több lakótelep épült, többek között a Ceglédi úton, a Pongrácz úton, majd a Jászberényi úton, Bihari úton. A Jászberényi úti un. Városszéli telep a mai napig is meghatározó része a kerületnek.

Az egészségügyi ellátás ezekben az években jelentősen javult, hisz 1931-ben saját kórházat kapott a kerület. Ez a kórház a mai napig működik, Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet néven.

A második világháború hadikonjuktúrája újabb munkalehetőségeket biztosított az itt élők számára. A katonai parancsnokság alá vett gyárakban nőtt a foglalkoztatottak száma. 1945 januárjában a koalíciós pártok képviselőiből megalakult a nemzeti bizottság, melynek fő feladata az élet újraindítása volt. Kiemelkedő érdemként kell megemlíteni, hogy Kőbányán minden más kerületnél korábban kapták meg az itt élők a himlő- és diftéria elleni védőoltást, megnyitották az iskolákat, megszervezték a közellátást, és újraindították a gyárakat. Elsőként indult el a postai szolgáltatás, és az első adók is itt folytak be a fővárosban. 1945 februárjában már 31 gyárban 17 ezer munkás dolgozott.

Az 1950-60-as években az ipar szerkezete átalakult a kerületben: csökkent a vasipar, nőtt a villamossági, híradástechnikai, vegyipari és élelmiszeripari gyárak jelenléte. Az 1970-es években Kőbánya ipara foglalkoztatta a legtöbb embert a fővárosban. Megkezdődött a nyomortelepek felszámolása, és az új lakótelepek építése. Az 1970-es években a városközpont nagyszabású átalakítása révén a kerület két fő utcája, tengelye elveszítette jelentőségét, és az addig megszokott városképtől idegen, magasházas rendszer vette át az uralmat.

A kerület ipari tevékenysége a rendszerváltást követően folyamatosan csökkent. Gyárak alakultak át, szűntek meg, így a „Kőbánya az ipari kerület” megszokott jelző is elvesztette jelentőségét. A folyamatos fejlesztéseknek – város rehabilitáció, oktatás, kulturális élet fejlesztése, szociális gondoskodás – köszönhetően a ma már rosszízü ipari jelző felváltotta a kerület életét tartalommal megtöltő „Kőbánya az élő város” mottó.

A 2014-es nemzetiségi önkormányzatok választásakor kerületünkben a következő nemzetiségi önkormányzatok alakultak:

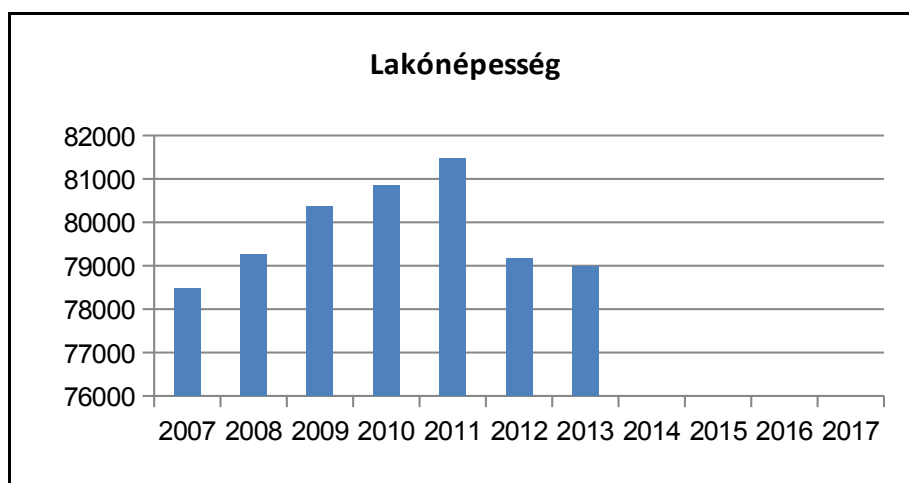
Kőbányai Bolgár Önkormányzat  
Kőbányai Görög Önkormányzat  
Kőbányai Horvát Önkormányzat  
Kőbányai Lengyel Önkormányzat  
Kőbányai Német Önkormányzat  
Kőbányai Örmény Önkormányzat  
Kőbányai Roma Önkormányzat  
Kőbányai Román Önkormányzat  
Kőbányai Ruszin Önkormányzat  
Kőbányai Ukrán Önkormányzat.

## A népesség alakulása

Kőbánya lakosainak, helyzetének vizsgálatához elengedhetetlen a népesség alakulásának ismerete. Az 1. táblázat és az alatta látható grafikon az elmúlt évek lakosságszámát mutatja, mely 2011-ig növekvő és 2011-13 között csökkenő tendenciát mutat.

Táblázat – Lakónépesség száma

Évszám	Fő
2007	78484
2008	79270
2009	80357
2010	80845
2011	81475
2012	79160
2013	78986



A 2. és a 2a táblázat és az alatta látható grafikon mutatja a lakosság korösszetételének kedvező, fiatalodás irányába történő elmozdulását.

2. táblázat – Állandó népesség 2012-ben

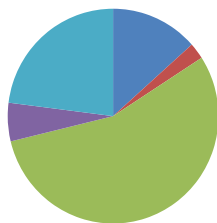
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	40361	35229	75590	53%	47%
0-14 éves	4659	5007	9666	48%	52%
15-17 éves	993	1046	2039	49%	51%
18-59 éves	20388	22473	42861	48%	52%
60-64 éves	2884	2063	4947	58%	42%
65 év feletti	8266	4640	12906	64%	36%

2a táblázat – Állandó népesség 2013-ban

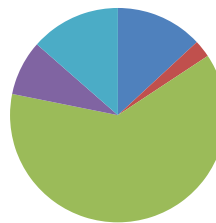
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	42192	36794	78986	53%	47%
0-14 éves	4944	4668	9612	51%	49%
15-17 éves	905	936	1841	49%	51%
18-59 éves	20416	22325	42741	48%	52%
60-64 éves	2137	2970	5107	42%	58%
65 év feletti	8482	4829	13311	64%	36%



Állandó népesség - nők



Állandó népesség - férfiak

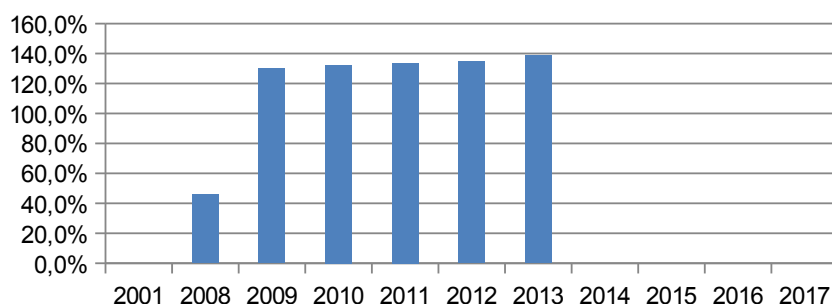


3. számú táblázatból és a grafikonból láthatjuk, hogy Kőbányán a 65 év feletti lakosság a magasabb létszámú, így előregedő kerületről beszélünk. Ha a 2012-es, 2013-as és 2014-es adatokat összevetjük, láthatjuk, hogy a 65 év feletti aránya növekedést mutat, a 0-14 év közöttiek száma stagnál ugyanebben az időszakban.

3. táblázat

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	4433	9648	45,9%
2009	12527	9648	129,8%
2010	12734	9629	132,2%
2011	12906	9666	133,5%
2012	12906	9666	133,5%
2013	13047	9674	134,9%
2014	13311	9612	138,5%

Öregedési index (%)



Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli fő jut. Amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év feletti vannak többen, és a település előregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

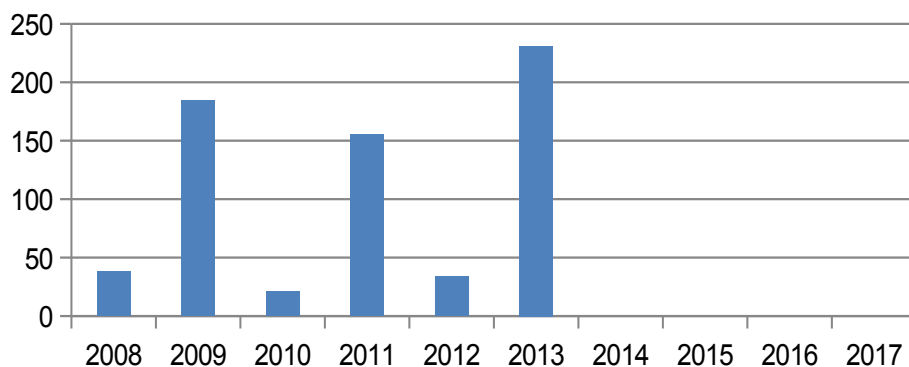
A 2013-as, 2014-es évek statisztikai adatai azt mutatják, hogy tovább öregedett a kerület, ezért továbbra is kiemelt helyen kell foglalkozni az idősekkel.

4. táblázatban és grafikonon a belföldi vándorlások változásait követhetjük. Látható, hogy a 2010-2012 közötti stagnáló időszakot követően növekedett az idevándorlók száma. Fontos, hogy a 4. oszlopban pozitív egyenlegét látva megállapíthatjuk, hogy az ideköltözés a jellemző.



4. táblázat

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	1498	1460	38
2009	1231	1047	184
2010	1065	1044	21
2011	1056	901	155
2012	1067	1033	34
2013	1150	919	231

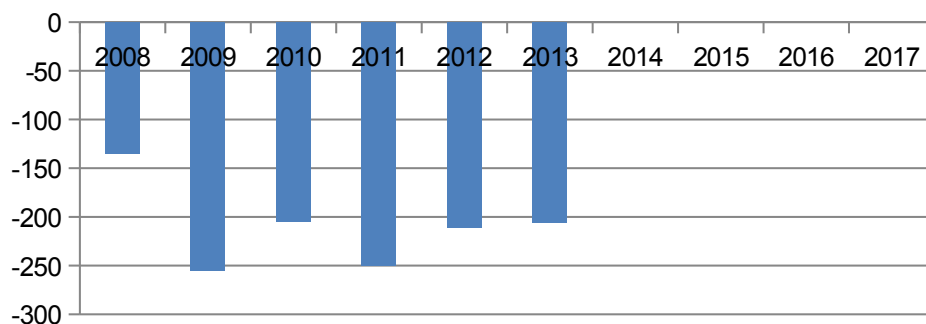


5. táblázatból, grafikonból láthatjuk, hogy hogyan változott a 2008-2013-as időszakban kerületünkben az élve születések és halálozások száma. Az élve születések száma nem haladja meg a halálozások számát, a kerület lakosságának minimális növekedését az odavándorlás-elvándorlás pozitív egyenlege adja. A tábla adatai az adott település vonzerejét mutatják. Ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző.

5. táblázat

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	853	988	-135
2009	799	1054	-255
2010	771	976	-205
2011	790	1040	-250
2012	795	1006	-211
2013	758	964	-206

természetes szaporodás (fő)



## **Célok**

Fontos, hogy tudatos, megtervezett munkával hatékonyan működjön együtt az Önkormányzat a helyi civil szervezetekkel, és segítségükkel a Kőbányán élő polgárokkal. A jelenlegi helyzet értékeléséhez részletes helyzetelemzésre van szükség. A HEP küldetése, hogy elindítson egy olyan gondolkodásbeli változást, amely elősegítheti a szorosabb együttműködést és részletesebb hatásvizsgálatot az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Az Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

### **A HEP helyzetelemző részének célja**

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

További célok:

- át kell tekinteni a célcsoportba tartozókra vonatkozóan a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint fel kell tárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat,
- meg kell határozni a csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terv (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

### **A HEP IT célja**

a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából, meg kell határozni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt, fel kell állítani egy együttműködési rendszert, a HEP Fórumot, s a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A HEP Helyzetelemzése (a továbbiakban: HEP HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

## **1. Jogszabályi háttér bemutatása**

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebeetv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a) a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- b) a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- c) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.)
- d) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- e) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Fltv.)
- f) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- g) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- h) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
- i) a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá a

- a) A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20),
- b) Az egészségügyi alapellátás közzeteiről szóló 30/2012. (VI. 25.),
- c) A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.)
- d) Az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.),
- e) A helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.),
- f) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23)
- g) A „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2012. (X. 24.),
- h) A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.) önkormányzati rendeleteket.

A Ebeetv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak az Európai Unió és a nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz.

Fontos megemlíteni, hogy az eltelt két esztendőben a jogszabályi háttér jelentős változásokon ment keresztül. Ezek számunkra fontos részeit az alábbiakban foglaljuk össze:

Megváltozott az Szt. és a Gyvt. jelentős változáson ment keresztül. A 2013. évi LXXV. törvény és a 197/2013.(VI.13.) Kormányrendelet módosítja fenti jogszabályokat. A törvénymódosítás értelmében 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnik, és önkormányzati segéllyé olvad össze.

A korábban a közoktatásról szóló törvényből a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítása a Gyvt. szabályozása értelmében 2013. szeptember 1. napjától a jegyző feladata. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

Jelentősen megváltozott a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek, a helyi önkormányzatok felelőssége megnövekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,

- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lesz, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

Az Szt-hez kapcsolódó kormányrendeletek legfontosabb változásai

- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet módosításai
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet módosításai
- a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet módosításai
- az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII. 18.) Korm.
- a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint a szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek feladat - és hatásköréről szóló 95/2012. (V. 15.) Korm. rendelet módosításai

Az Szt-hez kapcsolódó miniszteri rendeletek legfontosabb változásai

- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet módosításai. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet módosításai
- a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet módosítása

### **1.1 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.**

Az Ebeetv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melyet két évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ebeetv. 31. §-ába került át.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Möt. rendelkezik.

## **2. Stratégiai környezet bemutatása**

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

Magyarország a következő hét éves időszakban összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60%-át a Gazdaságfejlesztésre fordíthatjuk majd, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi dupláját használhatjuk fel. A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékát közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd, és a pályázati rendszerben is több változásra számíthatunk.

A 2007-2013 és a 2014-2020-as tervezési időszak összehasonlítása:

	2007-2013	2014-2020
Uniós tervezési keretek	- strukturális alapok és vidékfejlesztés elkülönül - tagállami szintű keretdokumentum (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret)	
Tematikus súlypontok	- 15 OP	- 9 OP, célzottabb tervezés uniós és hazai szinten (11 tematikus cél, EU 2020)
Prioritások	- gazdaságfejlesztés 24% - foglalkoztatás mint szociális kérdés	- gazdaságfejlesztés 60% - foglalkoztatás a gazdasági fejlesztés része
Intézmény rendszer	- központi irányítás(NFÜ) - regionális dekoncentráció (RFÜ)	- központi koordinációval (ME) működő decentralizált intézményrendszer (IH-k a szakpolitikáért felelős tárcáknál) - valós térségi decentralizáció (megyei szinten)
Eljárásrendek, támogatási formák	- komoly adminisztratív kötelezettségek - 2010-től racionalizáció, egyszerűsítések - pályázatok vissza nem térítendő támogatással	- egyszerűbb eljárásrendek, központi koordinációval - vissza nem térítendő támogatások mellett nagyobb teret kapnak a pénzügyi eszközök - a pénzügyi eszközök teszik ki a teljes

	- Kombinált mikrohitel	összeg 10%-át -közsféra ne pályázzon: szakmailag kijelölt fejlesztések, ismert, programozható forráskeretek - nyílt pályázatok mellett optimalizált projekt-kiválasztási eljárások
--	------------------------	--

2014-2020 időszak Operatív programok:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)
- Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)
- Terület és Településfejlesztési OP (TOP)
- Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)
- Környezet és Energiahatékonyság OP (KEHOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztés OP (EFOP)
- Koordinációs OP (KOP)
- Vidékfejlesztés, halászat OP

## **2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal**

Az Önkormányzat költségvetési koncepciói nem tartalmaznak esélyegyenlőségre vonatkozó rendelkezést.

Az Önkormányzat gazdasági programja közvetetten járul hozzá az esélyegyenlőségi terv végrehajtásához, hiszen a SWOT analízis rámutat az Önkormányzat erősségeire és gyengeségeire, a költségvetési lehetőségekre, a vagyongazdálkodás elveire, a kerület üzemeltetési feladataira, az Önkormányzat adópolitikájára, a munkahelyteremtés lehetőségeire, és tervezett fejlesztési célokra.

Az Szt. 92. § (3) bekezdése előírja, hogy a kétezer fő feletti települések és kerületek a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készítenek. Az Önkormányzat 1564/2004. (XII. 16.) határozatával elfogadta a kerület szolgáltatástervezési koncepcióját, melyet 2007-ben felülvizsgált.

A szolgáltatástervezési koncepció célja:

- a szociális ellátások szervezésének, tervezésének kerületi szintű összehangolása,
- a lakosság szám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a jogszabályban előírt ellátási kötelezettség teljesítésének végrehajtásával.

Kiemelt cél, hogy a kerületben egy olyan szolgáltató rendszer jöjjön létre, amely összehangoltan, koordináltan működik és lefedi a társadalmi szükségleteket, valamint a szolgáltatások szervezői, biztosítói részére információt nyújt a további fejlesztéshez.

A koncepció jelen állapotában nem tartalmaz iránymutatást az esélyegyenlőség megvalósításával kapcsolatban, ennek pótlása a szolgáltatásszervezési koncepció következő felülvizsgálata során válik szükségszerűvé.

A szolgáltatástervezési koncepció következő felülvizsgálatát az Önkormányzat 2015. december 31-éig elvégzi. A felülvizsgálatot a helyi esélyegyenlőségi program figyelembe vételével készíti el.

Az Önkormányzat településfejlesztési stratégiájának fontos dokumentuma volt az Integrált Városfejlesztési Stratégia. Ennek felülvizsgálataként 2015-ben megkezdődött az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítése. (a továbbiakban: ITS).

Az ITS készítését az elmúlt időszak tapasztalatai, a megváltozott gazdasági-társadalmi helyzet, az új kohéziós politikai rendeletek és az új kihívások indokolják.

A 2015. január végén indult tervezési folyamat részeként a megalapozó vizsgálat keretében sor került az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok feltérképezésére, hangsúlyosan azon területek elemzésére, amelyek összefüggésben lehetnek a hazai, illetve az európai uniós szinten meghatározott

fő fejlesztési célokkal. A megalapozó vizsgálat alapján kerültek kidolgozásra a középtávú, operatív jellegű integrált településfejlesztési stratégia átfogó és stratégiai céljai olyan módon, hogy azok illeszkedjenek az Európai Unió 2014-2020-as programozási ciklusához, és a 2020-ig megvalósítani tervezett fejlesztéseket alapozzák meg.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 2013 májusában megalkotta a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Városrendezési és Építési Szabályzatáról (a továbbiakban: KVSZ) szóló rendeletét. Ezt követően területi egységként, ütemezetten, a területi adottságoknak megfelelően kerültek elfogadásra a KVSZ további részei, melyeknél elsődleges szempont az adott területen élő népesség életkörülményeinek javítása, az adott terület speciális helyzetének figyelembe vételével.

### **3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége**

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nemcsak tudományos fogalom a szociológiában, de egyben a hétköznapi élet jelentése: valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányokban, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulása a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére, nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethető vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

#### **3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet**

Az Önkormányzat által nyújtott támogatásokat Szt., Gyvt., valamint a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20), KÖKT rendelet rendelkezései szabályozzák.

A tapasztalat évek óta azt mutatja, hogy a kérelmezők száma egyre emelkedik, a gazdasági válság hatása a kőbányai családok gazdasági helyzetén is érezteti a hatásait. A szegénység elsődleges oka a jövedelemhiány, ezért a segélyezés esetében az elsődleges cél a tartósan munkanélküliek gazdasági aktivitásának növelése, ennek egyik eszköze a munkaerőpiacra való visszasegítést célzó, személyre szóló, beilleszkedést segítő programok készítése. Másodlagos cél az anyagi segítségnyújtás biztosítása átmeneti vagy rendszeres támogatás biztosításával.

A jövedelem kiesése a két, de főként a három és több gyerekes családok megélhetésében komoly gondot okozhat. A két gyerekes családok esetén a gyermekek harmadánál, a több gyermekes családoknál ennél magasabb arányban jellemző a szűkös megélhetés. A család jövedelme számos



létfonosságú szükségletre (pl. gyógyszer) nem elég, és több esetben a hónap végére már nincs szabadon felhasználható pénz.

A romák között is szükséges lenne a társadalmi összefogás, hisz a roma társadalom többrétegű, így csak csoportokban lehetséges csak az integrálás, például oláh cigány, beás rumungló stb.

### 3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

#### a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

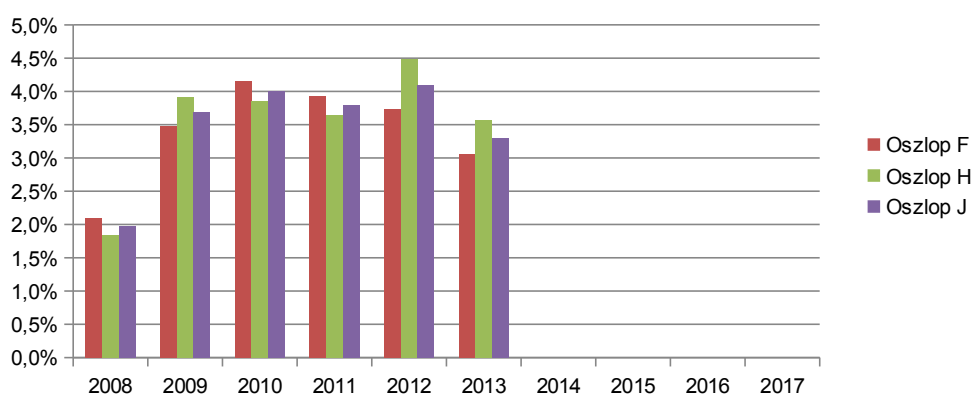
6. táblázatban és grafikonon a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát, valamint a 15-64 évesek számát láthatjuk.

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest a nyilvántartott álláskeresők száma a 2012-es évben emelkedett, majd 2013-ban ismét jelentős csökkenést mutatott. A Kőkert Kft. beszámolójából látható, hogy a 2013. évben megnövekedett a közfoglalkoztatottak száma a 2012-es évhez képest. Ez is indokolhatja a nyilvántartott álláskeresők számának 2013. évi csökkenését.

6. táblázat

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	25667	24648	50315	538	2,1%	454	1,8%	992	2,0%
2009	26168	24621	50789	912	3,5%	964	3,9%	1876	3,7%
2010	25849	24509	50358	1073	4,2%	944	3,9%	2017	4,0%
2011	25704	24357	50061	1012	3,9%	887	3,6%	1899	3,8%
2012	28362	26262	54624	1061	3,7%	1179	4,5%	2240	4,1%
2013	28321	26343	54664	864	3,1%	942	3,6%	1806	3,3%

Álláskeresők aránya



Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest a nyilvántartott álláskeresők száma csökkenést mutatott az elmúlt években.

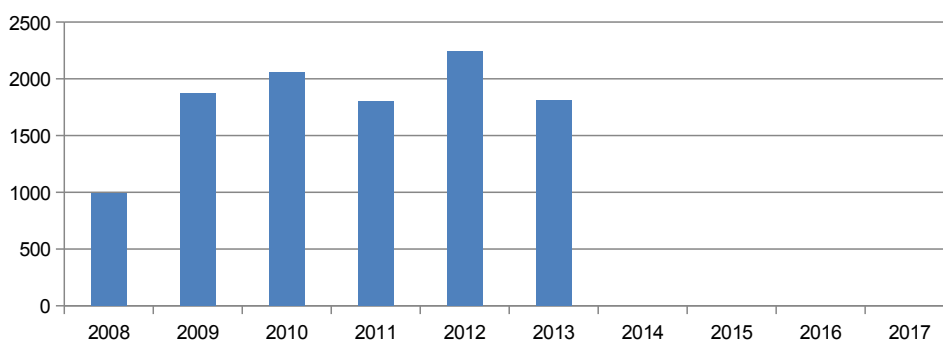
A 7. táblázatban és grafikonon a nyilvántartott álláskeresők számáról kapunk képet.

Ez az adathalmaz azt mutatja meg, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni. Kőbányán egyedül a 61 év feletti korosztályban növekedett jelentősen az álláskeresők száma. A további korosztályok mindegyikében a csökkent az álláskeresők száma, ennek ellenére a 26-55 év közötti lakosság számára szükséges beavatkozások tervezése annak érdekében, hogy a csökkenő tendencia tovább folytatódjék.

7. táblázat

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	992	1876	2057	1799	2240	1806
20 éves és fiatalabb	fő	21	32	80	24	53	44
	%	2,1%	1,7%	3,9%	1,3%	2,4%	2,4%
21-25 év	fő	99	140	199	142	216	191
	%	10,0%	7,5%	9,7%	7,9%	9,6%	10,6%
26-30 év	fő	144	259	230	201	214	165
	%	14,5%	13,8%	11,2%	11,2%	9,6%	9,1%
31-35 év	fő	166	336	295	266	267	206
	%	16,7%	17,9%	14,3%	14,8%	11,9%	11,4%
36-40 év	fő	134	242	297	284	350	265
	%	13,5%	12,9%	14,4%	15,8%	15,6%	14,7%
41-45 év	fő	106	259	254	263	322	227
	%	10,7%	13,8%	12,3%	14,6%	14,4%	12,6%
46-50 év	fő	113	204	235	248	245	188
	%	11,4%	10,9%	11,4%	13,8%	10,9%	10,4%
51-55 év	fő	132	242	246	252	248	188
	%	13,3%	12,9%	12,0%	14,0%	11,1%	10,4%
56-60 év	fő	74	154	215	100	314	280
	%	7,5%	8,2%	10,5%	5,6%	14,0%	15,5%
61 év felett	fő	3	8	6	19	11	52
	%	0,3%	0,4%	0,3%	1,1%	0,5%	2,9%

Álláskeresők száma (fő)



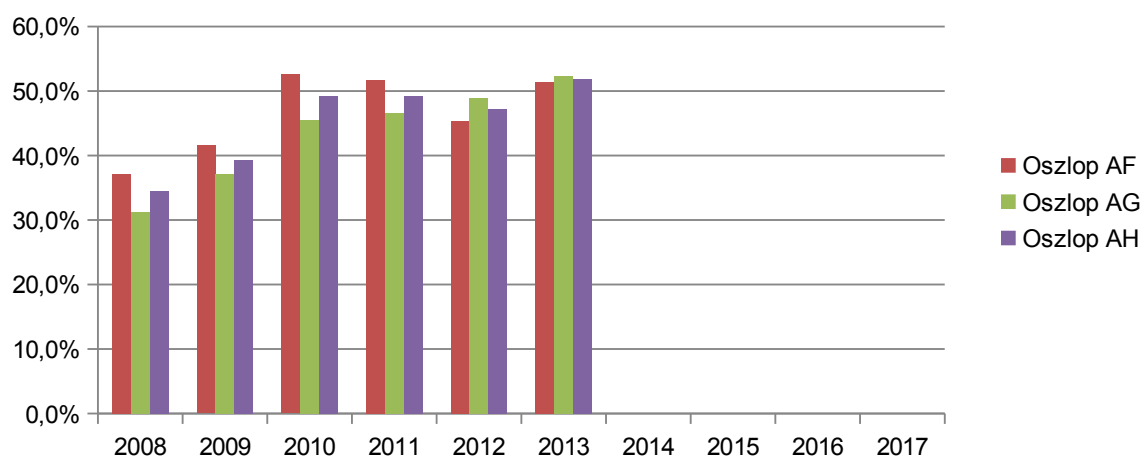
A táblázatból kitűnik, hogy 2013-ra több, mint 200 fővel lecsökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. Ennek oka feltételezhetően a megváltozott közmunka program. Ugyan ez mondható el a következő, 8. táblázatról is.

A 8. táblázat/grafikon adatai a tartós munkanélküliek számának alakulását mutatja be. Az adatokból kiolvasható tendenciák szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor, s a jövőbeli folyamatok tervezésekor: minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése.

8. táblázat

év	nyilvántartott/registrált munkanélküli			180 napnál régebben registrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	538	454	992	200	142	342	37,2%	31,3%	34,5%
2009	912	964	1876	379	358	737	41,6%	37,1%	39,3%
2010	1073	944	2017	564	430	994	52,6%	45,6%	49,3%
2011	1012	887	1899	523	413	936	51,7%	46,6%	49,3%
2012	1061	1179	2240	481	577	1058	45,3%	48,9%	47,2%
2013	864	942	1806	444	493	937	51,4%	52,3%	51,9%

180 napnál régebben munkanélküliek aránya

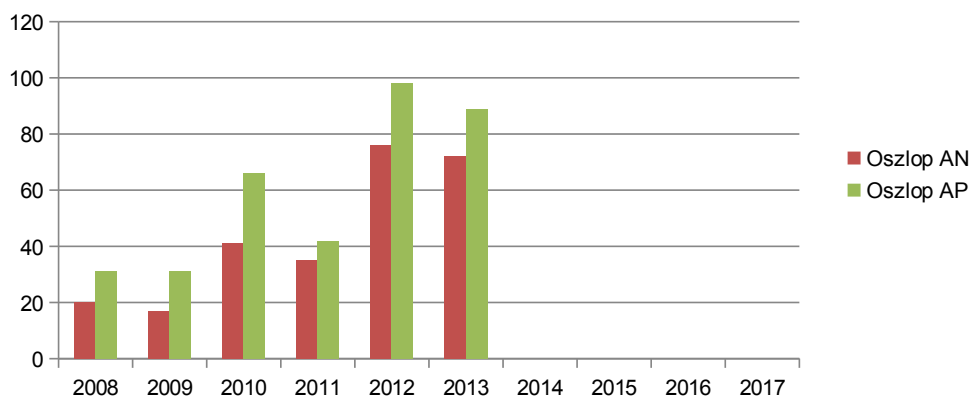


9. táblázat és grafikon a pályakezdekők helyzetére irányítja a figyelmet, a pályakezdő álláskeresők számát és a 18-29 éves népesség számának bemutatásával. Ezek az adatok rámutatnak, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

9. táblázat

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	5720	5589	11309	20	0,3%	31	0,6%	51	0,5%
2009	5668	5491	11159	17	0,3%	31	0,6%	48	0,4%
2010	5453	5453	10906	41	0,8%	66	1,2%	107	1,0%
2011	5402	5377	10779	35	0,6%	42	0,8%	77	0,7%
2012	5294	5270	10564	76	1,4%	98	1,9%	174	1,6%
2013	5271	5241	10512	72	1,4%	89	1,7%	161	1,5%

### Pályakezdő álláskeresők száma



Ezek az adatok rámutatnak, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

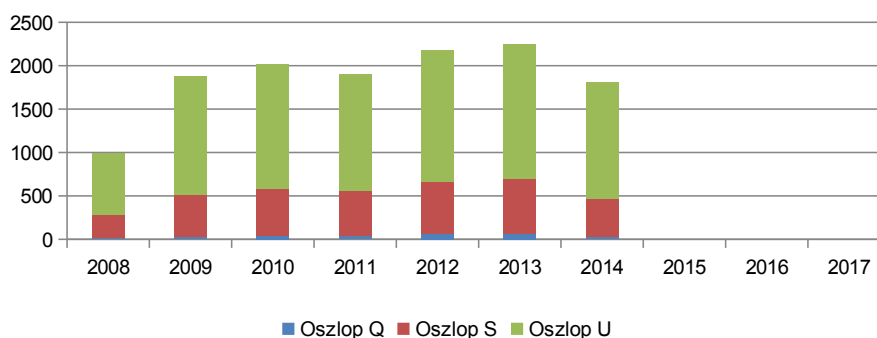
### b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A 10. táblázatban és ábrán a regisztrált munkanélküliek iskolázottsági megoszlását mutatjuk be. Ez fontos szempont lesz a helyi képzési programok tervezésekor, hiszen az adatokból látható, hogy a nyolc általánosnál magasabb iskolai végzettségű csoportoknak kell programokat létrehozni. Itt is az előző statisztikai adatokhoz hasonló csökkenés látható.

10. táblázat

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	992	21	2,1%	262	26,4%	709	71,5%
2009	1876	32	1,7%	479	25,5%	1365	72,8%
2010	2017	40	2,0%	541	26,8%	1436	71,2%
2011	1899	43	2,3%	510	26,9%	1346	70,9%
2012	2177	59	2,7%	608	27,9%	1510	69,4%
2013	2240	63	2,8%	631	28,2%	1550	69,2%
2014	1808	34	1,9%	432	23,9%	1342	74,2%

### Munkanélküliek iskolai végzettsége (fő)

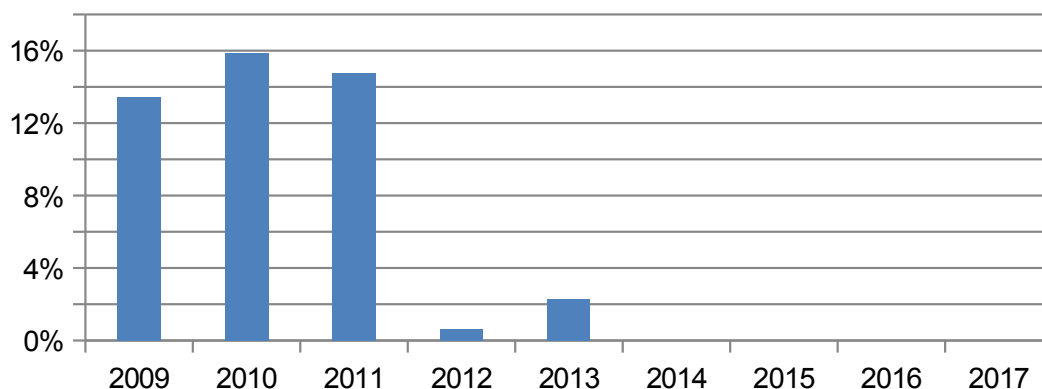


Hasonlóan fontosak e téren a 11., valamint 12. táblázatok és grafikonok, amelyek adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba. Amennyiben az alacsony iskolázottság probléma a településen, és eközben a felnőttoktatás ezen a területen nem jelenik meg, akkor a későbbiekben egy beavatkozási terület lehet.

11. táblázat

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	fő	%
2009	149	20	13%
2010	170	27	16%
2011	203	30	15%
2012	163	1	1%
2013	176	4	2%

**eredményes végzők aránya (%)**



A 11. táblázatban azt láthatjuk, hogy a 2012-es évhez viszonyítva – bár még mindig alacsony a 8. évfolyamot elvégzők szám – már növekvő tendencia mutatkozik. Amennyiben ez a mutató a 2014-es évben ismét csökken, akkor beavatkozás válhat szükségessé.

12. táblázat

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépfokú felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	744	509	68,4%	0	0,0%	235	31,6%
2010	954	546	57,2%	138	14,5%	270	28,3%
2011	783	387	49,4%	110	14,0%	286	36,5%
2012	609	216	35,5%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	614	0	0,0%		0,0%		0,0%

### c) közfoglalkoztatás

A mély szegénységben élők valamint a végzettség nélküliek nem képesek az inaktivitásból kilépni. A tartós inaktivitás, az alacsony jövedelmi helyzet olyan „rossz köröket” eredményez, amelyek megtörése intézményi támogatás nélkül nem lehetséges. A közfoglalkoztatást segítheti a mélyszegénységben élőket az inaktivitásból kilépni, és ezáltal társadalmi elutasítottságukat megszüntetni.

13. táblázat – Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	270	0,50%	162	nincs adat
2011	282	0,50%	141	nincs adat
2012	276	0,50%	136	nincs adat
2013	179	0,30%	n.a.	nincs adat

Kőbányán 2009. április 1-jén indult az „Út a munkához” program. Az Önkormányzat a Kőkert Kőbányai Non-profit Közhasznú Kft-t (a továbbiakban: Kőkert) bízta meg a kerületi közfoglalkoztatás szervezésével, lebonyolításával. Közcélu foglalkoztatás 2010-ben a Közfoglalkoztatási Tervnek megfelelően az önkormányzati tulajdonú zöldterületeken és intézményekben valósult meg. A létszámkeretek feltöltődése 2009-ben az induló alacsony szintről folyamatosan nőtt. Ez az emelkedés, majd a szinten tartás jellemezte a 2010. évi intézményi foglalkoztatást, míg a zöldterületi foglalkoztatásra 2010-ben inkább a létszám stagnálása volt jellemző. A foglalkoztatottak munkavégzése a kerületgondnokság és településüzemeltetés területén történt a Feladat-ellátási Szerződésben meghatározottak érdekében. 2010. decemberében a közfoglalkoztatási „Út a munkába” program lezárult, helyét az „Új közfoglalkoztatási terv 2011” vette át. A 2011. évi közfoglalkoztatáshoz nyújtható központi költségvetési támogatásokat, a támogatások mértékét és feltételeit a 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet szabályozta. A „Rövid időtartamú közfoglalkoztatás: a helyi önkormányzatok közfeladat ellátását segítő 2011. évi támogatására” pályázati felhívásra az Önkormányzat 39 millió Ft-os támogatási igénnyel pályázatot nyújtott be azzal, hogy foglalkoztatónak a pályázatban a Kőkert-et jelölte meg.

A tervezett 249 fővel szemben az összes foglalkoztatott teljes éves létszáma 149 fő volt. Az alulteljesítés nem kerületi sajátosság, Budapesten és országosan is jellemző volt ez. A hosszabb időtartamra (napi hat óra) közfoglalkoztatás tervezett létszáma 25 fő volt, ez éves szinten 23-25 fővel valósult meg.

A Kőkert Kft. a X. kerületi közfoglalkoztatás elősegítése érdekében a következő négy pályázaton is sikeresen vett részt:

- értéktերemtő közfoglalkoztatás – 8 óra/munkanap,
- TÁMOP 1.1.3. szerinti foglalkoztatás – 8 óra/munkanap
- OFA közmunkaszervező foglalkoztatása – 6 óra/munkanap
- foglalkoztatás a téli közmunka program keretében – 6 óra/munkanap.

A 2012. évben február hótól decemberig 100 főt foglalkoztatott napi hat órás munkaidőben a Kőkert Kft. a Munkaügyi Központ közvetítésével, míg ez a létszámadat 2013-ban 114 fő volt a Munkaügyi Központ közvetítésével. Ezen túl 18 fő foglalkoztatása valósult meg egyéb támogatott foglalkoztatásban. A közfoglalkoztatottak a 2012-es, 2013-as évben is az önkormányzati tulajdonú zöldterületeken és intézményekben látták el feladatukat, jellemzően végzettséget nem igénylő munkakörökben

2012-ben a közfoglalkoztatottak Kőbánya közigazgatási területén kerületgondnoksági és településüzemeltetési munkákat végeztek:

- helyi közterületek fenntartása,

- intézményi területek fenntartása,
- köztisztaság és településtisztaság biztosítása,
- épített és természeti környezet védelme,
- a közbiztonság helyi feladatai.

2013-ban a 2012. évi közfoglalkoztatási elveket vitték tovább. A közfoglalkoztatás továbbra is Kőbánya közterületein zajlik jellemzően végzettséget nem igénylő munkakörökben.

**d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői**

(pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Az Önkormányzat által tervezett beruházások az elérhető európai uniós forrásoktól függően ütemezetten indíthatók. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyét elősegíti, hogy minden európai uniós forrásból finanszírozandó beruházás esetén közbeszerzéssel kerül kiválasztásra a beruházás előkészítésének és megvalósításának valamennyi szereplője.

**e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük**

A kerületben működő Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka) prevenciós tevékenységgel és folyamatos fejlesztő pedagógiai tevékenysége mellett önkéntesek és egyetemi hallgatók bevonásával 2012-ben mintegy 100 diáknak segítettek abban, hogy eredményes javítóvizsgát tegyenek, így megkönnyítve a továbbtanulásukat vagy a munkaerő piaci elhelyezkedésüket.

A szintén kerületi CIKK Egyesület 2013. májusától a TÁMOP-3.3.9.A-12/1 „A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása” című pályázat keretében Kőbányán a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodában (a továbbiakban: Radar) Tanodát indított. Ennek keretében a tanodaprogramba bevont 45 (vegyesen általános felső tagozatos és középiskolás) diáknak iskolai, éppen folyó tananyagukhoz igazodva felkészítő és kiegészítő órákat tartanak. Ezek kiegészülnek az ingyenesen igénybe vehető pszichológiai, diákjogi, továbbtanulási és munkaügyi tanácsadással.

A Tanoda Program sikeresen működött a pályázat áprilisi befejezésig. Önkéntesekkel a Tanoda jelenleg is működik, de a jövőben további pályázati forrás igénybevételével szeretnék szakemberekkel – pl. fejlesztőpedagógus – továbbvinni a már jól működő projektet. A Radar csatlakozott a Nemzeti Ifjúsági Tanács által koordinált felhíváshoz, így az ELTE Pszichológia és Pedagógiai Kar Interkulturális Pszichológia és Pedagógia Központja mesterszakos hallgatói – terepgyakorlatként – részt vesznek a program megvalósulásában. A Tanoda programjába nem toborozható diákok sem maradnak segítség nélkül, számukra kortárs segítők, iskolai közösségi szolgálatot ellátók illetve gyakorlatukat töltő egyetemisták is segítenek a felmerülő nehézségek megoldásában.

A Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Iskola, Kollégium és VM Gyakorlóiskolában végzett fiatal szakmunkások 75-80 százaléka tanulószervezővel rendelkezik, amely megkönnyíti elhelyezkedésüket. A továbbtanulni szándékozó szakmunkás végzettségű tanulóknak biztosítják az érettségi megszerzésének lehetőségét, majd a technikus képzésben magasabb szinten sajátíthatják el szakmájukat, amely az elhelyezkedésüket segíti.

A Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskolában érettségit követően szakképző osztályokat indítanak, úgymint logisztikai ügyintéző szakképesítés, pénzügyi-számviteli ügyintéző és ügyviteli titkár szakképesítési évfolyamot a 2013/2014. tanévtől, amelyek esti képzési formák. Ezek mellett az iskola együttműködik a Térségi Integrált Szakképző Központok társiskolaival, amely a 10. és/ vagy a 12.(13.) évfolyam lezárását követő szakképzési szakaszban hatféle szakmacsoportban biztosít OKJ szerinti szakképesítést. A képzőközpont koncentrálna a szellemi és tárgyi erőforrásokat, és ennek megfelelően a lehető legjobb feltételeket biztosítja a szakmai képzéshez.



A munkaerő piaci elhelyezkedést akadályozó jelenségek közül az iskolázottsági, képzettségi elmaradás mellett két olyan tényezővel is számolni kell, amelyek elsősorban a munkavállaló mikro környezetének feszültségeiből adódnak. Ebből az egyik a személyes nehézségek, míg a másik a fiatalokra jellemző munkavégzési tapasztalatok hiánya. A Kőkert 2012. szeptemberében pályázatot nyújtott be a kerületi fiatalok munkavégzésének segítése érdekében. Az „Első munkahely garancia program” nevű pályázattal 12 fiatalnak tudtak segíteni a munkatapasztalat szerzésben. 2013-ban a TAMOP-1.1.4. keretein belül van módjuk 10 fő 25 év alatti fiatalnak 3 hónapos munkatapasztalat szerzésben segítséget nyújtani ezzel is támogatva a későbbi foglalkoztatási lehetőségeit.

A Kőkert Kft. az esélyegyenlőség jegyében saját forrásból nyolc közfoglalkoztatott munkatársnak biztosította tanulmányi szerződés keretében, hogy versenyképes szakmához juthasson. Mind a nyolc kolléga sikeres vizsgát tett 2015.04.24. napján,

#### **f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése**

(pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Bárka Lélek-Pont munkaerő-piaci pillére, főleg a kerület lakóinak, de bármely betérő ügyfélnek minden információs és tárgyi eszközt biztosít, ami a sikeres munkaerő-piaci elhelyezkedéshez elengedhetetlen (telefon, internet használat, önéletrajzírás, készségek fejlesztése, információ nyújtása). Céljuk, hogy szolgáltatásaikkal lehetőséget, esélyt kínáljanak a munka világába való visszakerülésre.

A Bárka állás kereső szolgáltatását azok a helyi lakosok tudják igénybe venni, akik állás keresők, állás keresési támogatásokra nem jogosultak, esetleg munkahelyváltási problémával küzdenek. A munka nélkül maradt ügyfelet mind lelkileg felkészítve, mind hasznos információkkal és ismeretanyaggal ellátva engedik el.

A Bárka állás keresési tanácsadásának célja, hogy segítséget nyújtson az állás keresőknek, és képessé tegye őket az önálló és hatékony munkakeresésre, elhelyezkedésre. Ennek megvalósulásához járul hozzá az állás kereső klub is, mely az önálló állás kereséshez biztosít lehetőséget. Az elhelyezkedést segítő egyéni tanácsadás során és az állás kereső klub keretében állást keresni tanulnak a résztvevők.

A program célja:

A munkanélküliek megismerik a hatékony állás keresési technikákat.

Jobban meg tudják fogalmazni a munkaerő piacon eladható képességeket.

Motiváltabbá, elkötelezettebbé válnak a munkába állás terén.

Megismerik egymást és a program alatt, majd azt követően egymás segítségére lehetnek a sikeres elhelyezkedés érdekében.

14. táblázat – Ügyfélforgalom a Bárka állás kereső szolgáltatás

Ügyfélforgalom	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	összes
2010	69	56	70	47	66	47	80	47	59	77	66	45	729
2011	80	85	34	83	71	51	89	62	71	91	87	99	903
2012	73	119	94	83	69	86	103	74	93	94	83	68	1039
2013	43	46	71	25	47	26	72	60	92	94	65	64	705
2014	71	77	80	90	111	106	90	43	93	69	29	66	925

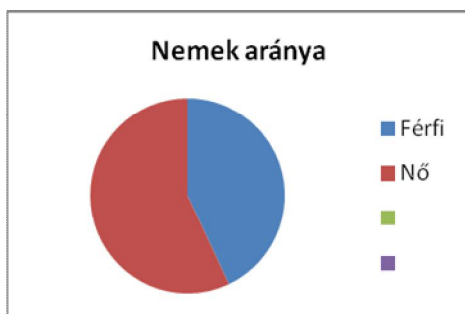
Az 14. táblázatból látható, hogy az utóbbi években növekedett az állás keresők, illetve a rendszeres szociális segélyezettek száma.

2014-ben összesen 236 rendszeres szociális segélyen lévő állás kereső működött együtt a Bárkával. A rendszeres szociális segélyben részesülők nagy része egyedülálló, így őket támogató családi háttér nélkül fokozottabban sújtják a munkanélküliségből fakadó anyagi nehézségek, létfenntartási problémák, melyek az egészségi problémák megjelenésével még inkább fokozódnak.

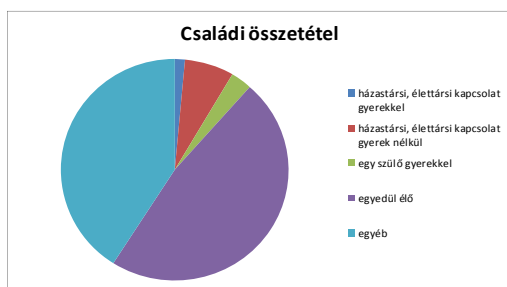
Munkavállalási tanácsadáson 61 ügyfél vett részt, közülük többekkel hosszú távú együttműködés alakult ki. Az ő elhelyezkedésüket elsősorban az alacsony iskolai végzettség, a megfelelő szakmai

tapasztalat hiánya és/vagy életkoruk akadályozza. A 40 év feletti munkavállalókat a tapasztalatok szerint már nehéz elhelyezni.

A következő grafikon a rendszeres szociális segélyben részesülők nem szerinti eloszlását mutatja. 2012-ben összesen 270 rendszeres szociális segélyben lévő álláskereső működött együtt a Bárkával, mely ügyfelek közül 154 fő volt nő, és 116 férfi. Ezek a számok azt mutatják, hogy az állástalanság enyhén eltolódott a nők irányába, az előző évek tapasztalataival szemben, mikor is az álláskeresők nemek szerinti aránya majdnem megegyezett egymással.



Ez a grafikon pedig a Családsegítő Szolgálat ügyfeleinek családi összetételét szemlélteti. Jól látható, hogy a rendszeres szociális segélyben részesülők nagy többségben egyedülállóak, így őket, támogató családi háttér nélkül fokozottabban sújtja a munkanélküliségből fakadó anyagi nehézség.



15. táblázat – iskolai végzettség aránya

Iskolai végzettség	2006	2008	2009	2010	2011	2012
8 osztálynál kevesebb	8,4%	8,2%	10%	1%	4%	7%
8 általános	33,6%	42,9%	35,5%	49%	38%	42%
szakmunkás	24,8%	17,6%	21%	14%	23%	24%
középiskola (szakközép, gimnázium)	27,7%	23,6%	23% (10%, 13%)	29% (25%, 4%)	27% (19%, 8%)	21% (17%, 4%)
felsőfokú	5,5%	7,7%	11%	7%	8%	6%

Az 15. táblázatot tekintve látszik, hogy a csupán a 8 általánost végzett munkanélküliek száma kiugróan magas, ami összefügghet a romló egészségi állapotuk miatti alacsonyabb szintű terhelhetőséggel is. A szakmunkás végzettségű ügyfelek is hasonló helyzetben vannak, fizikailag már nem bírják a nehezebb munkát, helyettük inkább fiatalokat alkalmaznak. Magas maradt a középiskolát végzettek aránya, a gimnáziumi érettségivel rendelkezők száma viszont visszaesett 2011-hez képest. A diplomások esetében sajnos még mindig nem változott a tendencia, az elhelyezkedni

nem tudók száma szinte változatlan. Ennek oka lehet, hogy elavultak az ismereteik, vagy más ok miatt nem tudnak megfelelni a munka világában támasztott elvárásoknak.

A Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Iskola, Kollégium és VM Gyakorlóiskolában az aktív korú munkavállalók részére felnőttképzésben adnak lehetőséget az általuk kínált szakterületeken új szakképesítés megszerzésére, vagy a meglévő képzettségük magasabb szintre emelésére. Előzetes tudásszint felmérés alapján a képzési idő rövidíthető, így a munkahely megtartására, vagy új munkahelyen történő elhelyezkedésre nagyobb az esélyük.

### **g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása**

Kizárólag az Egyesített Bölcsődék készített átfogó és részletes felmérést, de ebből az egész kerületre kiterjedő következtetést nem lehet levonni. Így az intézkedési terv kiemelt pontja lehet egy hasonló tartalmú kérdőív kitöltése, elemzése a kerület többi önkormányzati intézményében.

A kérdőív átdolgozását követően a beérkezett válaszoknak megfelelően készíthető statisztika a mélyszegénységben élők és romák saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásáról. Az adatok – mivel a kitöltést önkéntes – nem adják meg a pontos mutatókat, de jelzésértékkel bírnak majd a további intézkedések megtétele során.

### **h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén**

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. Mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá. Adatok hiányában nem lehet pontos helyzetelemzést készíteni. Intézkedési tervben szerepeljen az adatgyűjtés.

## **3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, lakhatáshoz kapcsolódó támogatások**

Az Szt. 2015. március 1-jétől hatályba lépett változása jelentősen átalakította a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerét. A finanszírozás rendszerének átalakulása mellett élesen elválasztásra kerültek az önkormányzat és a járási kormányhivatal segélyezéssel kapcsolatos feladatai. 2015. március 1-jétől az aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe került át. Az önkormányzati segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás és a méltányossági közgyógyellátás 2015. február 28-ával megszűnt. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett.

Az Szt. példálózóan sorolja fel azokat a területeket, amelyeken „különösen” javasolja a támogatást a krízishelyzetbe került személyek számára. Eszerint települési támogatás nyújtható különösen:

a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,

a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,

a gyógyszer-kiadások viseléséhez,

a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Az Önkormányzat szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) KÖKT rendeletében továbbra is igyekszik a lakosság részére minél szélesebb körű támogatást biztosítani. A Képviselő-testület szándéka szerint a támogatások jelentős részét természetbeni támogatásként biztosítja, ezáltal az egyes

ellátások sokkal célzottabbá válnak. Természetbeni juttatásként biztosítja az Önkormányzat az erdei iskola, vagy más óvodai, iskolai tábor támogatását, a települési támogatás szolgáltatóhoz történő utalását, valamint tűzifa biztosítását.

Komoly problémát okoz a munkanélküliek számának évről-évre történő emelkedése. A munkaerőpiacra való visszasegítés időben elhúzódó folyamat, hiszen az aktív korúak ellátásában részesülők jelentős része évek óta inaktív, ráadásul a tartós munkanélküliség okaként vagy következményeként összetett problémákkal küzd. Mindezek miatt a probléma rendezése nem azonnal és nem kizárólag egy szervezettől várható. Eredményt csak úgy lehet elérni, ha ebben a sokszereplős modellben a különböző szervezetek saját szolgáltatásaikkal – egymásra épülve, egymást kiegészítve – járulnak hozzá a nem foglalkoztatottak munkaerő-piaci helyzetének javításához. Megfelelő feladatelosztással elkerülhető a párhuzamos szolgáltatások működtetése, a szakterületek közötti kompetenciahatárok elmosódása, az érintettek felesleges terhelése.

A Bárka munkatársai szükség szerint minden ügyfél részére tájékoztatást nyújtanak a pénzbeli és szociális ellátások formáiról, és segítik az azokhoz való hozzáférést is.

Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást nyújt. A szolgáltatás lényege, hogy a közüzemi díjakkal, lakhatási költségekkel és lakáshitellel adós családokon, embereken segítsen. A települési önkormányzatok akkor nyújthatnak ilyen szolgáltatást, ha helyi rendeletet alkotnak, és a támogatáshoz saját forrást különítenek el. Így az önkormányzat határozhatja meg azt, hogy mekkora a kezelhető adósságok összegének felső határa és mely adósságok tartoznak a kezelni kívánt adósságtípusok körébe. A lakhatási kiadásokhoz az Önkormányzat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatással is igyekszik hozzájárulni. Ezt a támogatási formát a megszűnt lakásfenntartási támogatás helyett biztosítja a Képviselő-testület.

A Bárka az Önkormányzat általi hátralékcsoökkentő támogatáson túl a Hálózat Alapítványhoz benyújtott kérelmekkel is segíteni tudja azokat a személyeket/családokat, akiknek közüzemi-díj hátraléka van. Minden esetben megvizsgálják, melyik támogatási forma a leghatékonyabb.

Fontos kiemelni, hogy az Önkormányzathoz és a Hálózat Alapítványhoz is csak akkor nyújtható be kérelem, ha az ügyfél együttműködik a Bárával, rendszeresen tartja a kapcsolatot a családgondozóval, valamint az együttműködési megállapodást aláírja, melyben vállalja a közüzemi díjak rendszeres befizetését.

A családgondozók által nyújtott tanácsadásnak nagy szerepe van abban, hogy az ügyfelek ne kerüljenek újra és újra adósságcsapdába. Kőbányán nagyon szigorúan betartják az elő-, és az utógondozást is, ezzel elkerülve, hogy az ügyfelek újból hátralékot halmozzanak fel. Ennek köszönhetően kevés az olyan ügyfél, aki újból igényelni szeretné a támogatást. Fontos kiemelni, hogy a hátralékkezelés csak két feltétel együttes megléte esetén alkalmazható. Ezek a fizetési készség és képesség. Egyrészt csak az vonható be sikeresen az ellátásba, aki rendszeresen hajlandó fizetni aktuális havi számláit, és átmeneti fizetési nehézségei támadtak, ami miatt hátralékot halmozott fel. Másrészt figyelembe kell venni azt is, hogy csak azokat a tartozásokat tudják kezelni, amelyeknél az érintett ügyfelek meghatározott önerővel rendelkeznek, mivel a rendelet előír egy kötelezően vállalandó önrészt.

A Bárka adósságkezelési szolgáltatása a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott lakhatást segítő támogatás. A szolgáltatás lényege, hogy a közüzemi díjakkal, lakhatási költségekkel és lakáshitellel adós családokon, embereken segítsen. A települési önkormányzatok akkor nyújthatnak ilyen szolgáltatást, ha helyi rendeletet alkotnak, adósságkezelési tanácsadást működtetnek. 2015. március 1-jétől megváltozott az adósságkezelés. Ekkortól kizárólag a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet szabályozza a hátralékrendezést. A Hátralékrendezési települési támogatáshoz saját forrást különít el az Önkormányzat, így saját maga határozza meg hogy mekkora a kezelhető adósságok összegének felső határa és mely adósságok tartoznak a kezelni kívánt adósságtípusok körébe. Jelzett rendelet szerint megnövekedett a jövedelemhatár, magasabb a kapható támogatás összege és a támogatás mértéke egyaránt. Ösztönző erő lehet, hogy a kevesebb tartozást

felhalmozók magasabb összegű támogatást kaphatnak, mint azok, akiknek a tartozása magasabb. A rendelet előírja a Bárka közreműködését mind az önkormányzattal mind az ügyfél és a Bárka vonatkozásában az adósságrendezés során.

A Hálózat Alapítvány célja a szociálisan rászorult fővárosi lakosok támogatása lakásfenntartási költségeik kiegyenlítésében. A 2012. évi statisztikai adatok azt mutatják, hogy az ügyfelek sokkal magasabb hátralék problémával keresték fel intézményt, mint az előző években, és nagy problémát jelent, hogy megnőtt a hitelfelvétel miatt becsődölt háztartások száma. A 2012. év legnagyobb tartozásai ebből fakadtak. 2012-ben 28 148 142 Ft került kifizetésre adósságcsökkentési támogatás címén. A 2014-es adatok is azt mutatják, hogy az adósok egyéni tartozása továbbra is nagyon magas. Az előző évekhez képest az új ügyfelek száma minimálisan csökkent, de egyes szolgáltatóknál nőtték az általuk bementett tartozások összegei.

16. táblázat – 2012. év új ügyfeleinek hátralékai (ügyfél által bementett)

Szolgáltatók	Összes hátralék
Díjbeszedő	23 860 571 Ft
ELMŰ	13 521 875 Ft
Egyéb (banki hitelek)	318 596 800 Ft
Gázművek	14 915 541 Ft
Közös költség	27 821 939 Ft
Lakbér	21 449 038 Ft
DHK	20 974 627 Ft
Főtáv	524 622 Ft
Víz/ Csatorna	0 Ft
Összesen	441 665 013 Ft

16.a táblázat – 2014. év új ügyfeleinek hátralékai (ügyfél által bementett)

Szolgáltatók	Összes hátralék
ELMŰ	7 855 693 Ft
Gázművek	11 014 311 Ft
Közös költség	37 699 831 Ft
Lakbér	18 377 954 Ft
DHK	30 755 544 Ft
Főtáv	165 000 Ft
Víz/ Csatorna	647 848 Ft
Díjbeszedő	33 287 504 Ft
Összesen	139 803 685 Ft Ft

17. táblázat – 2012-ben az Önkormányzat által kifizetett támogatások összesen (147 ügyfél)

Szolgáltatók	Adósságcsökkentés	Önrész (üf. által kifizetett)	Támogatások üf-számra lebontva
ELMŰ	2 468 991 Ft	824 418 Ft	26 fő
Közös	12 299 233 Ft	4 493 403 Ft	78 fő
Díjbeszedő	4 564 734 Ft	1 574 189 Ft	55 fő
DHK	3 580 767 Ft	1 254 281 Ft	33 fő
Főtáv	258 008 Ft	86 003 Ft	2 fő
Gázművek	2 625 498 Ft	924 018 Ft	24 fő
Lakbér	2 106 168 Ft	878 749 Ft	23 fő
Víz/	0 Ft	0 Ft	0 fő
Vagyonkez.	244 743 Ft	81 584 Ft	2 fő
Összesen:	28 148 142 Ft	10 116 645 Ft	

17a táblázat – 2014-ben az Önkormányzat és a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen

Szolálatók	Adósságcsökkentés	Hálózat Alapítvány
ELMŰ	2 046 192 Ft	0 Ft
Közös költség	10 923 099 Ft	5 049 309 Ft
Díjbeszedő	5 578 958 Ft	5 778 552 Ft
DHK	3 101 756 Ft	6 042 892 Ft
Főtáv	0 Ft	0 Ft
Gázművek	2 967 206 Ft	0 Ft
Lakbér	1 613 808 Ft	6 141 112 Ft
Vagyonkezelő	1 410 961 Ft	0 Ft
Víz/ Csatorna	0 Ft	111 935 Ft
<b>Összesen:</b>	<b>27 641 980 Ft</b>	<b>23 123 800 Ft</b>

Összesen támogatásként (Hálózat és Önkormányzat) a 2014-es évben 50.765.780 Ft lett megállapítva.

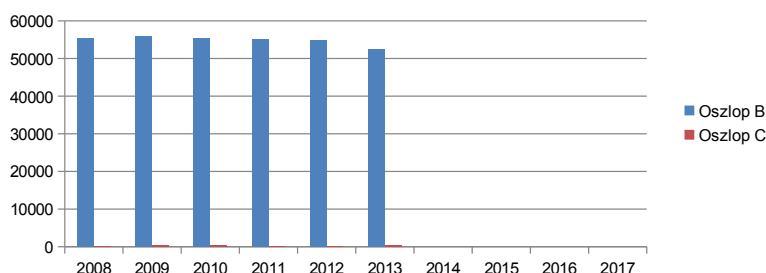
18. táblázat – 2012-ben Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen (79 ügyfél)

Szolálatók	Alapítványi támogatás	Önrész (ügyfél által kifizetett)
Közös költségben számlázott víz, csatorna, szemétdíj	1 116 471 Ft	1 313 722 Ft
Díjbeszedő	4 631 034 Ft	4 246 953 Ft
DHK	4 027 512 Ft	5 659 852 Ft
Főtáv	31 216 Ft	72 834 Ft
Krízis lakbér	3 947 109 Ft	967 972 Ft
Víz/Csat	19 611 Ft	45 759 Ft
Vagyonkezelő	206 483 Ft	337 553 Ft
<b>Összesen:</b>	<b>13 979 436 Ft</b>	<b>12 644 645 Ft</b>

19. táblázat – Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	55365	127	0,2%
2009	55803	258	0,5%
2010	55362	305	0,6%
2011	55008	88	0,2%
2012	54982	69	0,1%
2013	52443	359	0,7%

Segélyezettek száma (fő)

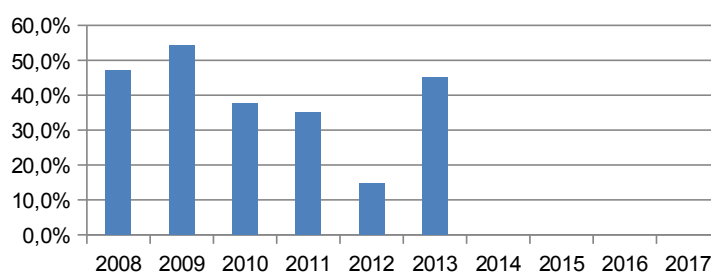


A 20. táblázat a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulását mutatja. Ennek elemzése során a tábla adatait idősorosan is figyelni kell, vagyis láthatjuk, hogy a 2013. évben növekedett az álláskeresési járadékra jogosultak száma, míg a nyilvántartott álláskeresők száma csökkent.

20. táblázat – Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	992	467	47,1%
2009	1876	1019	54,3%
2010	2017	757	37,5%
2011	1899	665	35,0%
2012	2177	318	14,6%
2013	1806	817	45,2%

Álláskeresési járadékra jogosultak aránya (%)



Figyelembe kell venni, hogy 2011. január 1-től bérpótló juttatásra, illetve 2011. szeptember 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban részesült. A jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni.

A 2012. évben az aktív korúak támogatása esetén 54 esetben hozott megszüntető határozatot a jegyző, mivel a kérelmező személy nem tudta igazolni, hogy legalább 30 napot közfoglalkoztatás keretében munkavégzéssel töltött.

Ezt a feladatot 2015. március 1-jétől az Szt. módosítása következtében a járási hivatalok látják el.

### 3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az Önkormányzatot a lakhatás megoldásával kapcsolatban igen sok elhelyezési kötelezettség terheli. A szanálni kívánt lakásokban élő családok elhelyezésével kapcsolatos feladatok megoldása is nagy gondot jelent. Az önkormányzati lakások műszakilag rendkívül rossz állapotban vannak, azok felújítása nem gazdaságos. A nem megfelelő minőségű lakások fenntartása, valamint a bérlők tartozásai az Önkormányzatnak tetemes veszteséget okoznak.

Az említett problémák megoldása érdekében az Önkormányzat megalkotta és 2013-ban elfogadta a kerület lakáskonceptcióját. Alapvető célja az volt, hogy átfogó képet kapjon a tulajdonában álló lakás célú ingatlanok rövidebb, illetve hosszabb távú hasznosításának lehetőségéről, továbbá dönthessen a műszaki, üzemeltetési, esetleges kerületfejlesztési szempontok figyelembe vételével a további hasznosítási lehetőségek kérdésében. Az Önkormányzat a végrehajtási feladatok ütemezésével és



megvalósításával egy hosszútávon gazdaságosan üzemeltethető és fenntartható lakásállományt, és ezzel együtt a bérlők számára megfelelőbb, élhetőbb életkörülményeket kíván biztosítani.

A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Lakásrendelet) alapján az önkormányzati lakások bérbeadása az Önkormányzathoz benyújtott kérelem alapján történik, mely az érintett hozzájárulásával lakásigénylési nyilvántartásban kerül rögzítésre és a beérkezéstől számított egy évig érvényes. Sajnos a kerületben egyre többen kerülnek olyan válságos szociális helyzetbe, hogy jelenlegi lakásukat, albérletüket, annak járulékos költségeit már nem tudják fizetni. A családok anyagi helyzete sokat romlott, a fiatalokat és a középkorúakat egyaránt érintő munkanélküliség mindennapos jelenség.

21. táblázat – Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	1331	NINCS ADAT
2009	2315	72
2010	2305	130
2011	1945	182
2012	1650	147
2013	1516	129
2014	1257	171

#### a) Bérlakás állomány

Az elmúlt időszakban az önkormányzati bérlakás iránti kérelmek száma megsokszorozódott. Évről-évre egyre több ügyfél kér segítséget az Önkormányzattól lakásproblémája megoldásához. Az előző évek lakáspályázatait, valamint az Önkormányzatnál vezetett nyilvántartást figyelembe véve megállapítható, hogy több száz család szeretné lakhatását önkormányzati lakás igénylésével megoldani. A pénzügyi megszorítások miatt az Önkormányzat lehetőségei is korlátozottabbakká váltak, ezért anyagi forrás hiányában egyelőre nem áll módjában megfelelő számú önkormányzati lakást építeni, illetve felújítani. Kőbányán a bérlakások állapota igen leromlott. Az egyik részük – a műszakilag jobb állapotban lévők – a panellakások, melyek a magas rezsiköltségek miatt a szociális rászorulóknak számára nem adhatók bérbé, mivel jövedelmükből annak fenntartását nem tudják vállalni. A jó állapotú téglalakások jelentős részét az elmúlt évtizedekben a bérlők megvásárolták. A megmaradt, többnyire földszintes épületekben kisméretű, korszerűtlen lakások vannak, melyek nagy részét a korabeli korszerűtlen építkezés miatt alulról való vizesedés jellemzi. Ezekre több 10 millió Ft-ot költött az Önkormányzat az elmúlt években, de a hibát nem sikerült orvosolni.

A fenti problémák ellenére az Önkormányzat mindent megtesz a nehéz helyzetben lévő családok megsegítésére. Példaértékű, ahogy a Terebesi erdő rendezése kapcsán az ott élő hajléktalanok részére az Önkormányzat megoldást talált. Részükre 6 önkormányzati lakás bérbeadásával 12 főt vezettünk ki a hajléktalanságból, és az eset kommunikálásával erősítettük a hajléktalan emberek társadalmi elfogadottságát, mivel a bérlakásokat úgy vehették birtokba, hogy azokat a Szociális Építőtábor Egyesület és a Város Mindenkié Csoport aktivistái segítségével felújítják.

22. táblázat – A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása 2012. december 31. napján a következő:

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	332	190	13	29	6
Újhegy	136	114	31	10	6
Óhegy	241	574	36	125	16

Gyárdülő	8	153	16	15	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	55	30	3	4	0
Keresztúri-dülő	3	5	0	3	0
Laposdülő	4	92	63	116	0
Népliget	0	3	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdülő	1	34	8	2	1
Összesen:	780	1198	170	304	31

22.a táblázat – A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása 2014. december 31. napján a következő:

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	329	192	9	28	6
Újhegy	129	111	28	15	2
Óhegy	238	569	35	126	16
Gyárdülő	9	153	15	14	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	52	29	3	5	0
Keresztúri-dülő	3	5	0	3	0
Laposdülő	4	90	63	116	0
Népliget	0	3	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdülő	1	34	8	2	1
Más kerület	3	0	0	0	0
Összesen:	768	1189	161	309	27

Az önkormányzati bérlakásokat korábban – a rendelet keretei között – a bérlők jövedelmi, vagyoni viszonyaitól függően szociális, illetve költség alapon adta bérbe az Önkormányzat. A Lakásrendelet alapján az Önkormányzat elsődlegesen szociális alapú lakbérrel adja bérbe a lakásait. A szociális lakbért továbbra is a jövedelmi, vagyoni viszonyok alapján határozzák meg, azonban a jogszabály összeghatárhoz kötötten differenciál, hogy ki jogosult a minimum lakbér megfizetésére és ki az akinek kisebb mértékben megnövelt lakbért kell fizetnie. A bérleti jogviszony megszűnését követően – a lakás birtokba adásáig - az első két hónapban a jogcím nélküli lakáshasználó a lakbér mértékével megegyező összegű, míg a harmadik hónaptól ennek kétszeresét jelentő használati díjat köteles megfizetni.

23. táblázat – Kintlévőség 2012. december 31-éig

TÉTELEK MEGNEVEZÉSE	Induló állomány 2012. január 01.	Előírt bevétel (2012.12.31- ig)	Befolyt bevétel (2012.12.31.ig)	Változás az induló állományhoz képest	2012.12.31-i záró állomány
Bérleti díj	242 223 501	333 964 109	283 469 141	50 494 968	292 718 469
Külön szolgáltatási díj	9 727 217	17 524 105	16 400 724	1 123 381	10 850 598
Víz-, és csatorna díj	52 297 966	62 712 465	42 169 910	20 542 555	72 840 521
Szemétszállítási díj, felvonó-használati díj, távhő szolgáltatási díj	45 225 432	82 150 891	71 869 619	10 281 272	55 506 704
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	104 200 285	43 383 327	6 785 428	36 597 899	140 798 184
Egyéb üzemeltetés		20 647 966	20 647 867	99	99
Lakás összesen:	453 674 401	560 382 863	441 342 689	119 040 174	572 714 575
Bérleti díj j	209 833 235	254 833 819	191 642 022	63 191 797	273 025 032
Víz-, és csatorna díj	4 233 725	2 013 977	706 592	1 307 385	5 541 110
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	8 824 979	61 695	46 149	15 546	8 840 525
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	1 245 716	235 461	306 881	-71 420	1 174 296
Területhasználati díj	16 358 707	46 108 999	44 305 383	1 803 616	18 162 323
Egyéb üzemeltetés	0	6 289 127	7 154 406	-865 279	-865 279
Nem lakás összesen:	240 496 362	309 543 078	244 161 433	65 381 645	305 878 007
<b>ÖSSZESEN:</b>	<b>694 170 763</b>	<b>869 925 941</b>	<b>685 504 122</b>	<b>184 421 819</b>	<b>878 592 582</b>

23.a táblázat – Kintlévőség 2015. április 30-áig

TÉTELEK MEGNEVEZÉSE	Induló állomány 2015. január 01.	Előírt bevétel (2015.04.30- ig)	Befolyt bevétel (2015.04.30.i g)	Behajthatal an követelés	Változás az induló állományh oz képest	2015.04.30-i záró állomány
Bérleti díj	398 070 224	111 512 227	101 244 321		10 267 906	408 338 130
Külön szolgáltatási díj	21 112 517	14 853 312	14 287 074		566 238	21 678 755
Víz-, és csatornadíj	114 154 597	15 893 312	12 359 995		3 533 317	117 687 914
Szemétszállítási díj, felvonó- használati díj, távhő szolgáltatási díj	67 781 990	23 734 144	22 892 398		841 746	68 623 736
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	190 563 649	288 136	4 119 547		-3 831 411	186 732 238
Egyéb üzemeltetés	0	3 762 482	3 762 482		0	0
Lakás összesen:	791 682 977	170 043 613	158 665 817		11 377 796	803 060 773

Bérleti díj	325 361 765	79 634 769	65 590 502	- 81 513 094	-67 468 827	257 892 938
Víz-, és csatornadíj	5 726 154	153 152	99 542	-1 012 843	-959 233	4 766 921
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	9 258 516	129 032	9 600	-773 103	-653 671	8 604 845
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	5 325 584	0	0	-856 584	-856 584	4 469 000
Területhasználati díj	20 356 674	15 823 287	15 257 398	0	565 889	20 922 563
Egyéb üzemeltetés	-2 097 547	2 951 746	2 914 99	0	37 547	-2 060 000
Nem lakás összesen:	363 931 146	98 691 986	83 871 241	-84 155 624	-69 334 879	294 596 267
<b>ÖSSZESEN:</b>	<b>1 155 614 123</b>	<b>268 735 599</b>	<b>242 537 058</b>	<b>-84 155 624</b>	<b>-57 957 083</b>	<b>1 097 657 040</b>

Az Önkormányzat tulajdonosi helytállási kötelezettség címén 2011. évben távhő szolgáltatási díjtartozásokat egyenlített ki. Bár a kintlévőségek növekedésének mértékét az Önkormányzat visszaszorította az előző évekhez képest, a 2012. december 31-i göngyölített hátralék állapota arra enged következtetni, hogy az elhúzódó pénzügyi válság a bérlők körét még mindig különösen érinti. Ez az állapot továbbra is fennáll. A fizetési morál – köszönhetően az Önkormányzat által határozott időre létesített lakásbérleti jogviszonyoknak - javul, a kintlévőség kisebb mértékben csökken.

A hatékonyság leginkább az egyre növekvő jogi tevékenységnek és a határozott időre szóló lakásbérbeadásnak köszönhető. A korábban határozatlan idejű szerződéssel bérbe adott lakások esetében a hátralékos bérlők egy jelentős része, bízva a bírósági eljárás elhúzódásában és az újabb kilakoltatási moratóriumban, az utolsó pillanatig kivárt, így sok esetben már kezelhetetlen mértékű tartozást halmozott fel. A követelések a lakások kiürítését követően szinte teljes egészében behajthatatlanná válnak, mert a végrehajtásban kötelezett személyek többsége állás nélküli, esetleg bejelentés nélkül dolgozik. Sok esetben már a közüzemi elmaradásból keletkezett hátralékok miatt a jövedelmet a letiltások terhelik, ezért a követelés csak előjegyzésbe kerül, így a pénzbehajtás fizetési letiltással nem foganatosítható, továbbá lefoglalható vagyontárggyal nem rendelkeznek.

A 2014. december 31. napi állapot alapján lakás és nem lakás célú helyiségek tekintetében 177 peres eljárás, 8 felszámolás, 10 fizetési meghagyás és 276 végrehajtási eljárás van folyamatban. A 2014. évi záró állapot szerint a nem lakás célú helyiségekre az Önkormányzat kintlévősége 294 596 eFt, amiből a 2014. évi növekmény 14 821 eFt. Itt is meg kell említeni a beszédések eredményességét. A korábbi évek beszédességét tekintve javult a nem lakás célú helyiségek bérleti díjainak beszédési hatékonysága.

A közüzemi díjtartozások meglétét és mértékét az évi rendes bérleményellenőrzések során ellenőrzik a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: Vagyonkezelő) munkatársai. A közüzemi díjtartozások mértékéről – tekintve, hogy ehhez a bérlők/jogcím nélküli lakáshasználók a számlák bemutatásában nem kellőképpen együttműködnek – nincs pontos információ. A 2012. december 31. napján az önkormányzati tulajdonú lakásokban felhalmozott közüzemi díjhátralék (áram, víz-csatorna, gáz, távfűtés) mértéke 6 682 370 Ft, 2014. december 31. napján a közreműködő bérlők által szolgáltatott adatok alapján 22 247 eFt. E probléma kiküszöbölése érdekében az utóbbi időben a lakásbérleti szerződések megkötésével a bérbeadó írásos felhatalmazást kér a bérlőtől a lakás közüzemi díjfizetésének ellenőrzésére.

24. táblázat 2012-es adat

Lakásbérletk által igazolt közmű hátralékok 2014.12.31						
		áram	távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérletk	82	0	83	99	
	tartozás mértéke (Ft)	192 500	0	1 162 612	490 000	1 845 112
TH	tartozó bérletk	134	64	132	139	
	tartozás mértéke (Ft)	475 000	1 818 650	857 250	1 686 358	4 837 258
Összesen:		667 500	1 886 500	2 019 862	2 176 358	6 682 370

24.a táblázat – 2014-es adat

Lakásbérletk által igazolt közmű hátralékok 2014.12.31						
		áram	távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérletk	10	0	23	30	
	tartozás mértéke (Ft)	1 583 322	0	4 294 767	2 730 746	8 608 835
TH	tartozó bérletk	15	14	15	33	
	tartozás mértéke (Ft)	3 892 024	2 370 788	2 001 088	5 373 868	13 637 768
Összesen:		5 475 346	2 370 788	6 295 855	8 104 614	22 246 603

A 2 454 önkormányzati bérlakás jellemzően a kerületben élő, alacsonyabb jövedelemmel rendelkező réteg egy jelentős részének biztosít lakhatást. A korábban pályázat keretében, most pedig lakásigénylés útján bérlébe adott lakások mellett az Önkormányzat az elmúlt időszakban speciális programok megvalósulásának elősegítése érdekében adott bérlébe lakásokat.

Az önkormányzati tulajdonú szükséglakásokat, illetve komfort nélküli lakásokat (ha azok komfortosítása műszakilag nem megoldható) megüresedést követően az Önkormányzat kivonja a lakásállományból, önállóan már nem adhatók bérlébe csak esetlegesen lakásbővítési céllal hasznosíthatóak.

A lakások komfortfokozat szerinti csoportosítását bemutató táblázat számai is jól mutatják, hogy még mindig jelentős számban vannak a kerületben alacsony komfortfokozatú, vagy minden komfortot nélkülöző önkormányzati lakások. 2012-ben az önkormányzati lakásállomány mintegy 35 %-a, 2014-ben mintegy 20 %-a szükség-, komfort nélküli és félkomfortos lakásokból áll. Sok esetben ezek a lakások a lakóépület alagsorában helyezkednek el.

Az alacsony komfortfokozat mellett a lakhatási körülményeket sok esetben tovább rontja a lakóépületek talajnedvesség elleni szigetelésének hiánya. Függetlenül attól, hogy a lakásokat korábban a bérletk helyreállított állapotban kapták meg, a szigetelés hiánya – különösen, ha a bentlakó pl. a rendszeres szellőztetés elhanyagolja, vagy téli időszakban nem tudja a lakást megfelelően kifűteni – szintén elősegítheti a vizesedési problémák megjelenését.

Az Önkormányzat a lakhatási körülmények javítása érdekében az elmúlt évek során is több esetben biztosított cserelakást a rendkívül rossz állapotú önkormányzati lakásokban lakók kihelyezéséhez. Számos bérletk élt továbbá az Önkormányzat által megteremtett ún. lakás-mobilitás lehetőségével, melynek keretében korábbi bérlémenyüket alapterületében, komfortfokozatában, vagy egyéb adottságaiban kedvezőbb lakásra cserélhette a korábbi lakás leadása mellett.

A Vagyonkezelő nem rendelkezik külön adattal a külterületen, illetve nem lakóövezetben élők számáról. A belterületi, nem lakó övezetben lévő kizárólagosan önkormányzati tulajdonú lakóépületben lévő lakások száma 2012. december 31. napján 445 db volt (Ez a szám nem tartalmazza a társasházakban lévő önkormányzati lakásokat.)

## **b) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság kezelése**

Az Önkormányzat segítő szándékát bizonyítja továbbá az is, hogy önként vállalt feladatként valósítja meg a Lakhatási, Életviteli, Lelki-segítségnyújtási, Egzisztencia-teremtési Közösségi Programban (a továbbiakban: Lélek-Program) foglaltakat. A Nemzeti Erőforrás Minisztériummal kötött támogatási szerződés alapján az Önkormányzat a kerületben elindította a Lélek-Programot. Ezen belül kialakításra került a Lélek-Ház1 és a Lélek-Ház2, valamint 15 önkormányzati bérlakás felújítása is megtörtént. Egy szakmai team döntése alapján a programban sikeresen részt vett hajléktalanok önkormányzati bérlakásba való beköltözésére komplex rehabilitáció keretében kerül sor. Fontos a programban eltöltött idő, az elő-takarékosság, a pénzkezelés, a munkavégzés jellege és az elfogadott társadalmi normák követése, valamint az absztinencia betartása. A program hosszú távú célja a Lélek-Házakból kikerült egyének tartós társadalmi integrációja, így a „lépésről lépésre elv” alapján szükséges az utógondozás. Összességében elmondható, hogy a lakók képessé válhatnak arra, hogy az ellátó rendszerből kikerüljenek és önerőből a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. A fentieket figyelembe véve az Önkormányzat 2013. március 12-én 4 lakást adott bérbe összesen 10 fő hajléktan számára. A bérbe adott lakások száma 2015. május 31-éig 13-ra növekedett. A programban résztvevő többi gondozott esetében a lakások bérbeadása a későbbiekben válhat aktuálissá, amikor a szakemberek erre javaslatot tesznek.

A Bárka Lélek-Pontja közvetlen segítséget kínál az utcáról, társintézményből érkező vagy a zöldterületeken életvitelszerűen tartózkodó személyek számára. Komplex rehabilitációs programja magába foglalja az egzisztencia, munkaerő-piaci helyreállítását illetve a lakhatást is. Mindez az egyéni gondozási és fejlesztési terven alapszik, így egy éves bentlakás után a szakmai team döntése alapján tudnak a Népjóléti Bizottságnak javaslatot tenni egy éves határozott idejű önkormányzati bérlakás bérleti jogviszonyára. A kiköltözők és ez által bérleti jogviszonyt szerzők esetében az utógondozást is fontosnak tartják, így legalább hetente terveznek találkozót a már kiköltözöttekkel, szükség esetén komplex családgondozással.

Egy szolgálati lakásba, két programba bevont személy kerül elhelyezésre. A lakásokat átmeneti szállásnak tekintjük a közösségi szállás és az önerőből megvásárolt vagy bérelt lakás között. A programba ez által nemcsak a lakás elvesztése kapcsán lehet bekerülni, hanem valamely társintézmény átmeneti szállójáról, de akár egyéb, lakáscélra nem használt ingatlanokból, elégtelen lakhatási körülmények által.

A Lélek-Pont statisztikai adatait mutatja meg a 25. táblázat a 2012, 2013, 2014-es évre vonatkozóan.

25. táblázat

	2012	2013	2014
Programot felkeresők száma – esetszám	107 fő	55 fő	70 fő
Felvételt nyert	42 fő	23 fő	19 fő
Aktív kliens <sup>1</sup>	26 fő	20 fő	28 fő
Bérleménybe költözött, utógondozásban résztvevő kliens	0 fő	16 fő	18 fő
A beköltözést visszamondta <sup>2</sup>	15 fő	16 fő	19 fő
A programnak nem felet meg <sup>3</sup>	45 fő	20 fő	26 fő
Programból kiesett <sup>4</sup>	23 fő	12 fő	12 fő
Folyamatban lévő <sup>5</sup>	10 fő	12 fő	15 fő

<sup>1</sup> Szállón lakó kliens tárgyév december 31-én

<sup>2</sup> adatfelvétel, interjú megtörtént, de a programba nem került be, melynek okai változóak: lakhatása megoldódott, nem elérhető, nem jelent meg, stb.

<sup>3</sup> Több alkalommal ittasan jelentek meg, kórházi kezelés alatt álltak, hajléktalanság ténye nem nyert bizonyítást, stb.

4 Beköltözött, de a programból valamilyen okból – jellemzően házirend megszegése, ittasság – kiesett személyek  
5 Adatfelvétel, első interjú felvétele megtörtént, várólistán lévő ügyfelek

A Bárka Lélek-Pont intézményben a 2012. évi átadás óta több mint 200 ember fordult meg az és kapott a szükséghelyzetnek megfelelő segítséget. Átmeneti szállást biztosító intézményként 30 fő tartós bentlakását tudják biztosítani.

A „látható helyen”, közterületen tartózkodók 1400-as számához még hozzávehető a szolgáltatásokat igénybe vevők száma, azonban a „nem látható” személyek ennek ellenére így is több százan vannak, így becslések szerint 7-8000 hajléktalan személy él Budapesten.

A Bárka Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Átmeneti Otthon) jelenleg 12 férőhellyel működik. Az ellátás indokaként gyakran felmerül a hajléktalanság, illetve a nem megfelelő lakhatási körülmények. Ez 2012. év során az összesen ellátott negyedét érintette. 2014-től 14 férőhellyel működik az otthon. Két férőhelyen anya és 0-14 éves gyermeke együttes elhelyezése vált lehetővé. Ez leginkább a krízis helyzetekre jelent megoldást.

Ellátott anyák és gyermekeik az ellátás időtartama, gyerekek életkora, állapota szerint:

Ellátott anya	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma	Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés
1.	61 nap	1	4 éves	
2.	53 nap	2	2 éves, 5 éves	
3.	27 nap	1	6 éves	
4.	79 nap	1	8 éves	fogyatékkal élő

26. táblázat – Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint, összehasonlítva az előző évekkkel

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ellátottak összesen:	49	39	42	41	54	40	45gyerek +4anya
Lakhatási gondok – hajléktalanság:	6	5	1	5	11	8	7+2
Elégtelen lakáskörülmények:	-	1	1	-	2	2	5+1

Az átmeneti gondozás során a családgondozó, a törvényes képviselő/képviselők, a gyermek - kora és állapota függvényében - együtt készítik el a gondozási-nevelési tervet. A terv során definiálják az átmeneti gondozáshoz vezetett problémákat, és kidolgozzák az elvégzendő feladatokat annak érdekében, hogy a gyermek/ek minél hamarabb visszatérhessen a családjához. A hajléktalanság esetében ez gyakran jelent albérletkeresést, és ennek érdekében a szükséges anyagi fedezet megteremtését, illetve családok átmeneti otthonában való felvételt. Nem megfelelő lakhatási körülmények esetében a gondozási, nevelési terv a körülmények javítását tűzi ki célul: felújítás, korszerűsítés, közművek bekötése, rendeltetésszerű használata (pl. villany visszakötése, víz beszerelése) takarítás, tisztasági festés, rovarirtás, stb.

Tekintettel a krízishelyzetekben gyakran felmerülő elhelyezések szükségességére, a betegszobát át kívánják alakítani egy anya-gyerek fogadására alkalmas helyiséggé. Az átmeneti otthon jelenleg 3-18 éves korú gyermekek ellátására alkalmas, az anya-gyerek együttes elhelyezése esetén három év alatti gyermek elhelyezésére is sor kerülhetne. Ez esetben a gyerek a szülővel együtt részesülne átmeneti gondozásban, ameddig egy tartósabb lakhatási megoldás lehetővé válik. A működési engedély módosítása, az ehhez szükséges szakhatósági engedélyek beszerzése folyamatban van.

A Gyermek Átmeneti Otthonának bővítése megtörtént, ezáltal a férőhelyek száma két fővel növekedett. A férőhely növekedés lehetőséget adott más kerületekkel való ellátási szerződés megkötésére. A budapesti kerületek jelentős részében nem működik átmeneti otthon annak ellenére, hogy az ellátás 20 000 fő feletti településeken kötelező. Az Önkormányzat ellátási szerződést kötött

Zugló Önkormányzatával a Budapest XIV. kerület illetékességi területén életvitelszerűen tartózkodó gyermekek részére, átlag két férőhelyen, 2014. július 1-jétől 2019. június 30-áig.

### 3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A kerületben zajló tényleges folyamatok ismeretében az Önkormányzat három kiemelten kezelendő szegregátumot jelöl meg.

- Kis Pongrácz Gyöngyike u. - Csilla u. - Pongrácz út - Salgótarjáni út  
- A Gyárdűlő városrészben a Bihari 8c. (Balkán – Bihari – Fertő - MÁV vasútvonal által határolt terület)

Hős utca 15/a,b.

Az önkormányzati lakásállomány színvonalának javítása érdekében a 2010. évben fejeződött be a Bihari út 8. szám alatti épület rehabilitációja. A felújítás keretében az Önkormányzat a kizárólagos tulajdonát képező ingatlanon a 73 lakás mindegyikét komfortosította, teljes körűen felújította. A lakások alapterülete 24-68 m<sup>2</sup> közötti, az ingatlan összközműves. Önkormányzati szempontból is nagyobb problémát jelent a Hős u. 15/a,b. társasház. A vegyes tulajdonú társasház 54,79 % arányú tulajdonosa az Önkormányzat. A társasház albetéteinek száma összesen 317, melyből az önkormányzati tulajdoni hányad 150 bérlakást és 16 nem lakás céljára szolgáló helyiséget foglal magában. A 150 önkormányzati lakásból 123 komfort nélküli, 5 félkomfortos, illetve 22 komfortos komfortfokozatú. (A magántulajdonú lakások komfortfokozatáról nincs információnk). A magántulajdonosi kör az ingatlan üzemeltetéséhez szükséges forrásokat nem biztosítja, így a társasház szinte egyetlen bevételi forrása az Önkormányzat által havi rendszerességgel megfizetett közös költség. A társasház több tízmilliós adósságot halmozott fel a közüzemi és egyéb szolgáltatók felé. A tulajdonosok tartozásai azonban ezt messze meghaladják. A társasház műszaki állapota a lakók életviteléből adódóan is folyamatosan romlik, s forrás hiányában a balesetveszély elhárítása is komoly kihívást jelent a társasház kezelőjének.

„A kőbányai Kis-Pongrácz lakótelep szociális városrehabilitációja” nevű, a KMOP-5.1.1/A jelű Integrált szociális célú város városrehabilitáció – Hagyományos építésű városi területek rehabilitációja pályázaton támogatást elnyert és jelenleg megvalósítás alatt álló projekt területi lehatárolása az Integrált Városfejlesztési Stratégiában vizsgált statisztikai adatok alapján történt (foglalkoztatás, végzettség, háztartáson belüli keresők aránya stb.) A cél az volt, hogy a kedvezőtlen társadalmi folyamatokat a városrehabilitációs projekt segítségével az Önkormányzat megállítsa.

A Kis-Pongrácz projektben a részvevő társasházakban társasházanként eltérő közös szerkezeti elemek újulnak meg. Az elektromos hálózat felújítása mellett számos társasház döntött pl. a víz- és szennyvíz-vezetékrendszer felújításáról. E vezetékrendszerek felújítása mellett a projektben érintett mind a 72 önkormányzati tulajdonú lakás komfortosítása is lehetővé válik, így javítva a bérlők életminőségét. (A lakások több mint fele korábban komfort nélküli, vagy félkomfortos komfortfokozatú volt.) A projekt lezárását követően értékelhetők ki az eredmények, de az eddigiek alapján pozitív elmozdulás tapasztalható.

A projekt befejeződött, az eredmények az alábbiakban foglalhatók össze:

A szociális rehabilitáció eredményeképpen a lakótelep (és környezete) társadalmi lecsúszásának tendenciája megállt. A szegregáció veszélyének (beleértve a szegregált lakóhely kialakulásának veszélyét is) kitétt lakótelep megújult, így egyértelműen kijelenthető, hogy mind társadalmi, gazdasági, környezeti, esélyegyenlőségi szempontból a szegregáltság irányába ható tényezők és azok negatív hatásai csökkentek, illetve megszűntek.

A 2010. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiai Tervben meghatározott beavatkozások:

- lakófunkció fejlesztése (épületrekonstrukciók)
- városi funkció-fejlesztés (közterületi rekonstrukciók)
- közösségi funkció-fejlesztés



- közsféra funkció-fejlesztés
- gazdasági funkció-fejlesztés

révén a célok teljesültek, illetve a projekt jövőbeni pozitív hatásai okán jó eséllyel teljesülni fognak.

A korábbi kedvezőtlen foglalkoztatási, képzettségi mutatók javulnak, javultak. A lakótelepen és közelében élő lakosság életminősége és életesélyei jobbá váltak. A lakótelep ingatlanpiaci pozíciója javult, a lakások értékének növekedése várható, így a lakosság összetétele hosszabb távon stabilizálódhat. A lakótelep ismét vonzóvá vált az ifjú házaspárok, egy gyerekes kisebb családok számára. A projekt keretében a lakótelepen kiépült egy új (helyi rendőrkapitányságra bekötött) térfigyelő kamerarendszer is, amely mind a bűnmegelőzés, mind a biztonság érzetének növelése révén hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához. A lakótelep zöldfelületei megújultak, a biológiailag aktív terület aránya növekszik, gyakorlatilag a teljes zöldfelület tekintetében 100%-os lett. A helyi lakosság érezhetően érdekeltté vált a zöldfelület gondozásában, ápolásában, egynyári virágoskertek szezonális ültetésében, gondozásában. A Pongrác Községi Ház létrehozásával és annak akadálymentesítésével az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítottá vált. A foglalkoztatási, képzési programok megvalósítása során a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok igényei kerültek előtérbe. A közösségi házban aktív társadalmi élet zajlik, amelybe szervesen bekapcsolódnak a lakótelepen működő oktatási (Gyöngyike Óvoda, Pataky István Szakképző Iskola) és szociális intézmények (BÁRKA Pongrác Idősek Klubja) is.

A projekt hatására a helyi lakosok létrehozták a Pongrác Egyesületet, amely a lakótelep további fejlesztésére, a projektben kivívott eredmények megőrzésére és a helyi lakosok jogi személyiséggel rendelkező szervezeti formában történő érdekképviselésére jött létre.

### 3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

27. táblázat – Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	1743
2009	1603
2010	1654
2011	2274
2012	1501
2013	472
2014	392

Ez az adat az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, 2. normatív alapon, 3. méltányossági alapon.

28. táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	295
2009	304
2010	333
2011	380
2012	nincs adat
2013	195
2014	220

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az Szt. módosítása következtében az ápolási díjjal, az alanyi és a normatív közgyógyellátással kapcsolatos hatáskörök a járási hivatalokhoz kerültek át. Az Szt. további módosítása 2015. március 1-jétől megszüntette a méltányossági közgyógyellátást, viszont lehetőséget teremtett arra, hogy az önkormányzatok a gyógyszerkiadásokhoz való hozzájárulásként telepítési támogatást nyújtsanak.

A Bárka Lélek-Pontjának szolgáltatását bármely, kerületi kötődésű aktív korú hajléktalan személy igénybe veheti, ide nem értve krízis esetén nyújtott szolgáltatásokat. Gyakori a napi megélhetési gondokkal küzdő családok megjelenése. A bizonytalanság, az alapszükségletek hiánya fokozott agressziót, depresszív állapotot idéz elő. Megnőtt a pszichés, a kapcsolati problémákkal jelentkező kliensek száma. Gyakori, hogy több problémával jelentkezik egy-egy család, melyeknek megoldása megköveteli a rendszerszemléletű családgondozást, és a más szociális intézményekkel való szoros együttműködést.

29. táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgondozói statisztikája 2012. évben:

2012. év	Összesen
Családok száma	1935
Új esetek száma	1096
Lezárt esetek/család szám	940
Környezettanulmányok száma	39
Családok száma, melyekben védelembe vett gyermek van(eseti gondok)	48
Pszichológiai tanácsadás	214
Jogi tanácsadás	64
Tanulásfejlesztés	30
Családlátogatás	806
Intézménylátogatás	680
Terepgyakorlatos hallgatók száma	6

29a táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgondozói statisztikája 2014. évben:

2014. év	Összesen
Családok száma	1934
Új esetek száma	1191
Lezárt esetek/család szám	673
Környezettanulmányok száma	86
Családlátogatás	1177
Intézménylátogatás	627
Terepgyakorlatos hallgatók száma	5
Tanulásfejlesztés	42

A Bárka Családsegítő Szolgálatának további statisztikai adatai:

2012. évi adatok

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	8543	0
Családlátogatás	0	806
Intézménylátogatás	0	680

2014. évi adatok

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	12619	0
Családlátogatás	0	1177
Intézménylátogatás	0	627

A Bárka Családsegítő Szolgálatát igénybe vevők probléma körei:

2014. év	Összesen
Életviteli	52
Családi, kapcsolati problémák	50
Lelki-, mentális	66
Gyermeknevelési	13
Anyagi	1175
Foglalkoztatással kapcsolatos	374
Egészségkárosodás következménye	89
Ügyintézéshez segítségkérés	183
Információ kérés	52
Jogi probléma	410
Egyéb	175
Összesen:	2639

(384 esetben egyszerre több probléma is jelentkezik.)

2012. december 31-ével a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszűnt a kerületben. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes és az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik. Az alapszolgáltatást nyújtó intézményeket a szórólapokon, az interneten, illetve a médiumokon keresztül ismerhetik meg.

#### **a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés**

Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények nyújthatnak felvilágosítást:

- Bárka,
- házi orvosok,
- ideggondozó,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet,
- Önkormányzat,
- civil szervezetek,
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények.

A nappali ellátást biztosító intézmény

- az ellátást igénybe vevők részére, szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt,
- a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak,
- biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

A nappali ellátás szolgáltatásai különösen:

- igény szerint meleg étel biztosítása,
- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátáshoz való hozzájutás elősegítése,
- hivatalos ügyek intézése,
- munkavégzés lehetőségének szervezése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, szervezésének segítése,
- mentális gondozás.

A házi segítségnyújtás során az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosítható.

A házi segítségnyújtás keretébe tartozó tevékenység különösen:

- az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása,
- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában,
- közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevő és környezete közötti kapcsolattartásában,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében,
- az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,
- az elölgondozást végző személlyel való együttműködés,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe való beköltözés segítése.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra történő szállítással.

Az étkeztetés keretében fő étkezésként legalább napi egyszeri meleg ételt kell biztosítani. Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára – a népkonyha kivételével – az ellátást igénybevevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani (epés, cukros diéta). Aki egészségi állapota miatt nem tudja igénybe venni a nappali ellátást, annak az ebéd házhoz szállításával segítünk.

Budapest Főváros X. kerületében jelenleg 38 felnőtt háziorvosi és 14 házi gyermekorvosi praxis működik, melyből egy felnőtt háziorvosi praxis közalkalmazotti formában működik.

A kerületben a fogászati ellátást 12 felnőtt fogorvos látja el. A Bárka a fogorvosi ellátás teljes körű biztosítása érdekében Fogászati Röntgen és Dento-alveoláris sebészeti (szájsebészeti) ellátást is biztosít. A szájsebészeti ellátás jelenleg heti 60 órában működik 2 fő szájsebész részvételével, melyet a közelmúltban területi kapacitás bővítés miatt Pest megyei területekkel is bővítettek.

A kerületben a házi gyermekorvosi rendelőkben területi, illetve iskola (ifjúság-egészségügyi) védőnő működik közre a nevelési-oktatási intézmények egészségügyi ellátásában. A jogszabályoknak megfelelően a területi védőnők körzetébe 250 ellátott kell, hogy tartozzon, mely megfelel a 23 fő területi védőnőnk által ellátottak számának. A nagy létszámbővítésre való tekintettel az Újhegy stny. 13-15. szám alatti házi gyermekorvosi rendelőben egy új területi védőnői körzet került kialakításra. A meghirdetett állást nem sikerült betölteni, így az ezen a telephelyen dolgozó védőnők helyettesítés útján látták el a feladatot 2012-ben.

Iskola védőnői létszám kilenc fő, mely praxisokból egy betöltetlen formában működik helyettesítéssel ellátva; a kőbányai közép és általános Iskolákban.

Az Önkormányzat Képviselő-testületének döntése értelmében a felnőtt lakosság ügyeleti ellátását feladat-ellátási szerződés alapján az Inter-Ambulance Zártkörűen Működő Részvénytársaság látja el hétfőtől vasárnapig 24 órában, 2 orvossal.

A gyerekügyeleti ellátást a Heim Pál Gyermekkorház 12 órában 20 órától 08 óráig biztosítja.

Az iskola-egészségügyi ellátást 4 fő főállású iskolaorvos látja el, akik a középiskolákban végzik tevékenységüket, az általános iskolákban és az óvodákban a kerület házi gyermekorvosai szolgáltatnak

részállásban ellátást. 9 iskolavédőnői státusz van a kerületben, ebből 1 betöltetlen. Az iskolavédőnők általános és középiskolákban dolgoznak főállásban, az óvodákat a területi védőnők látják el.

A kerületi nevelési intézményeknek gondoskodni kell a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának (szemészet, fogászat, hallás és általános vizsgálat) megszervezéséről. Az alkalmazottak évente egyszer munka alkalmassági vizsgálaton vesznek részt. Az iskolaorvos és védőnő az előírt, és rendszeres egészségügyi vizsgálatokon, szűréseken túl részt vesznek a szakmai előadások, tanácsadás, akcióprogramok előkészítésében és megvalósításában. A diagnosztizált krónikus betegségben szenvedő tanulók, valamint a szociális nehézséggel küzdő tanulók fokozott gondozásban részesülnek az iskola egészségügyi szolgálat által. Ezen kívül elsősegélynyújtást, eseti ambuláns ellátást, egyéni tanácsadást biztosítanak a tanulók számára. A szülők és a pedagógusok számára fogadóórát tartanak a tanulókkal kapcsolatos problémák megbeszélése céljából. Részt vesznek az iskola egészségfejlesztő munkájában, a tanulók pszichés és szociális problémáinak felderítésében. Szükség esetén jelzést adnak az iskola pszichológusára, ifjúságvédelmi felelősre, valamint a gyermekvédelmi hatóságok felé.

Az iskolaorvos által elvégzett szűrővizsgálatok a következőkre terjednek ki: teljes fizikális vizsgálat, kórelőzmény és családi anamnézis ismételt felvétele, az anamnézis alapján veszélyeztetett gyerekek kiszűrése, szakorvosi ellátásra irányítása. A krónikus beteg, valamint a testi, szellemi, érzékszervi fogyatékos tanulók háziorvossal egyeztetett fokozott ellenőrzése, kiemelt gondozása szakrendelések, gondozóintézetek igénybevételével. Ezen gyermekek egészségesek között történő integrált oktatása esetén orvosi vélemény adása. A testi, érzékszervi, értelmi és beszéd-fogyatékos állapotot megállapító szakértői bizottság elé utalás esetén a bizottság részére a tanuló egészségi állapotára vonatkozó adatok közlése. A 16 éves kori záró állapotvizsgálat elvégzése az iskolai védőnővel együttműködve. Kampányoltások. A testnevelési csoportbeosztás elkészítése, gyógytestneveléssel, testneveléssel, sporttal kapcsolatos iskola-egészségügyi feladatok ellátása. Középiskolában szakmai alkalmassági vizsgálatok elvégzése, pályaválasztási tanácsadás orvosi feladatainak elvégzése.

Az iskolavédőnő feladatai a testmagasság, testtömeg, a testi fejlettség és tápláltsági állapot hazai standardok szerinti értékelése. A nemi fejlődés értékelése. Pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés és magatartásproblémák feltárása. Érzékszervek működésének vizsgálata (látás, kancsalság, hallás) és a színlátás vizsgálata a 6. évfolyamban. Mozgásszervek vizsgálata: különös tekintettel a lábstatikai problémákra és a gerinc-rendellenességekre. Vérnyomásmérés. Pajzsmirigy tapintásos vizsgálata a 4. évfolyamtól. A gyermekek, tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése (kiemelten a fejtetvesség szűrése és szükség esetén kezelése). Elsősegélynyújtás. Az orvosi vizsgálatok előkészítése. Az iskolai kötelező és kötelezően felajánlandó védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése. Kerületünkben az Önkormányzat által biztosított méhnyakrák elleni védőoltással kapcsolatos szervezési feladatok. A krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése. Részvétel az egészségtan oktatásában elsősorban az alábbi témákban: az egészséggel kapcsolatos alapismeretek (személyi higiéné, egészséges életmód, betegápolás, elsősegélynyújtás), családtervezés, fogamzásgátlás, szülői szerep, csecsemőgondozás, önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek, szenvedélybetegségek megelőzése. Ezen tevékenységet a védőnők osztályfőnöki órákon, egészségnapokon és szakkörök tartásával végzik. A tanulókat elsősegélynyújtási, csecsemő és kisdédgondozási versenyekre készítik fel és érnek el velük jó helyezéseket.

2014-be. a kerületben 21 területi védőnői állás van, melyből 2 betöltetlen. A 4 telephelyen a gyermekorvosi rendelőben lévő tanácsadóban 1 telephelyen önálló védőnői tanácsadóban végzik munkájukat a védőnők. A kerületben 2009 szeptembere óta a területi védőnő a tanácsadóban, önálló védőnői tanácsadáson, szülő jelenlétében végzi az életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat.

2014 és 15-ben az OHT a TÁMOP-6.1.3.A „Pilot jellegű szűrőprogramok (védőnői méhnyakszűrési illetve vastagbéliszűrési programok) kiterjesztésének támogatása” kiemelt projekt keretében a kerületi védőnők nagy számban végeztek el a képzést. A Kőrösi úti tanácsadóban 1 védőnő végzi a projekt keretében a méhnyakszűrést.

Az alapfokú és középfokú oktatási intézményekben az iskolavédőnő szűri a fejtetvességet, amit negyedévente jelent az ÁNTSZ-nek. A fejtetvesség kezelése a gondviselő feladata, azonban kérés esetén az ÁNTSZ térítésmentesen biztosítja a fejtetűirtó szert. A fejtetvesség aránya óvodákban 1,3%, általános iskolákban 5,6%.

Az előző évekhez mérten az ÁNTSZ a fejtetvesség mértékében csökkenést tapasztalt. A fertőzés terjedésében azonban kiemelkedőnek tartják a szülői nemtörődömséget, hanyagságot.

Az ÁNTSZ tájékoztatása alapján az előző években a legnagyobb problémát az ágyi poloska fertőzöttség jelentette. A térségben működő Hajléktalan Szállókban az ágyi poloska irtását év közben öb alkalommal is végeztetik, ennek köszönhetően jelentősen csökkent az Intézet felé jelzett ágyi poloska előfordulása. Ágyi poloska fertőzöttség előfordulásának felmérésére 14 intézményben került sor. A hajléktalan ellátásban komoly szerepet vállaló Albert Flórián úti Hajléktalan fürdetőt újra megnyitották, így a hajléktalanok lekezelése ismét lehetőség nyílt.

A Kis-Pongrác szociális városrehabilitációs projekten belül civil szervezetek bevonásával, ún. „szoft programok” segítik – többek között – a lakók egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek esélyét, pl. egészségügyi szűrések, nyugdíjas torna formájában.

Az egészségtudatos szemléletmód hazánkban is folyamatosan pozitív irányba változik, részben a megnövekedett betegségek kapcsán, részben a preventív, megelőző szemlélet erősödése miatt. Az emberek igénylik a tájékoztatást, keresik az olyan rendezvényeket, ahol kérdéseikre választ kaphatnak. A Stressz-szeminárium előadássorozatok és a Családi egészségnapok is ezt a célt szolgálják.

A kerületi háziorvosok beutalási rendjét a Járóbeteg területi Ellátási Kötelezettség határozza meg (JEK). A kerületben működő háziorvosok a betegeket a páciens lakcíme szerinti szakrendelőbe, a háziorvos telephelye szerint illetékes szakrendelőbe, illetve a beteg tartózkodási helye szerinti szakrendelőbe utalhatja tovább.

#### **b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés**

Népegészségügyi szűrővizsgálat keretében emlőszűrésre jogosultak a 25-65 év közötti nők 2 évente. Méhnyakrák szűrésre jogosultak a 25-65 év közötti nők 3 évente. A szűrés szervezését a BFKH Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve keretében dolgozó szűrési koordinátorok végzik. Névre szóló meghívót küldenek az érintett személyeknek, mely tartalmazza a szűrés helyét és idejét. Időpont egyeztetésre is van lehetősége az adott személynek. Az ÁNTSZ nem vesz részt a népegészségügyi szűrőprogram szervezésében, adatainak kezelésében, ezért nem rendelkezik pontos adatokkal arra nézve, hogy a lakosság milyen arányban vesz részt a szűrővizsgálatokon.

A szűrővizsgálatok a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997 NM rendelete alapján történnek gyermek és felnőtt korban. Az ÁNTSZ nem rendelkezik adatokkal a szűrésekkel kapcsolatban.

Az ÁNTSZ fontos feladatának tekinti a prevenciót, egészségfejlesztést. Gyermekjóléti, oktatási intézményekben, lakosság számára szervezett egészségnapokon közvetlenül tudja fejleszteni az emberek egészséges életvitellel kapcsolatos ismereteit. Rendszeresen részt vesz a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) ülésein. Kiemelten fontos a gyermekjóléti, oktatási intézményekben a jelenlétük, ahol a tanulók, gondozottak előre tervezett módon elérhetőek. Az ÁNTSZ felkéréseket kap az iskoláktól a tanulókat leginkább érintő témákban történő előadás megtartására: pubertás, dohányzás visszaszorítása, személyi higiéné, társas kapcsolatok, illegális szerek használata. Az ismeretekhez való hozzáférést nagyban elősegíti, hogy az előadások jelentős része tanóra keretében történik. A prevenció munkát elősegítené, ha részletesebb visszajelzést kapnának az oktatási intézményektől, hogy tevékenységükkel mindig az aktuális problémára tudjunk reagálni.

Tervezik az esélyegyenlőség szempontjából veszélyeztetett korosztály, az idősök egészségfejlesztését is. Idősök klubjaiban rendszeres előadásokkal kívánják elősegíteni az idős emberek életminőségének megtartását, javítását.

A Kőbányai Egyesített Bölcsődék tájékoztatásában fontos szerepet foglal el a prevenció. A következő részben a bölcsődékben végzett preventív szolgáltatásokat mutatjuk be.

**Gyermekfogászat:** a gyakorlatként alkalmazott korszerű étkezési szabályok, a cukorfogyasztás csökkentése, a rágásra nevelés és az édes italok helyetti vízzádás önmagában is prevenció értékű. Ezen felül a bölcsődék fontos feladatuknak tekintik, a kisgyermekkorban kialakított helyes fogápolási szokásokat. Ennek értelmében 2 éves kor körül a szájöblítés bevezetése az első lépés. Meggyőződésük, hogy a korai gyermekkorban kialakított szokások meghatározóak az egész élet során, ezért kezelik kiemelt feladatként a szájápolási prevenciót, remélve, hogy a fogszuvasodás mértéke a népesség tekintetében csökkenthető ezzel. Lehetőség szerint évente minden bölcsődébe járó gyermek fogászati szűrésben vesz részt, az intézménybe kijáró gyermekfogászoknak köszönhetően.

**Somadrin – barlang:** a kerületben nyolc bölcsődében működik sikeresen ez a szolgáltatás. A tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket csökkentő, gyógyhatású barlang preventív haszna már bizonyított. A Somadrin barlangot üzemeltető intézményeknél statisztikailag igazolt, hogy a téli időszakban, a rendszeres barlang látogatás hatására, a felső légúti megbetegedések száma lényegesen csökkent. A gyermekek immunrendszerének erősítése, az ellenálló képesség növelése érdekében vezették be ezt a szolgáltatást.

**Mozgásfejlesztés:** a gyermekek veleszületett mozgásigényének kielégítése, a mozgás fejlődés elősegítése, a mai mozgásszegény társadalomban fontos, kardinális feladata minden intézménynek. A csecsemő világgal való ismerkedése a mozgásfejlődés előre haladásával tárgyal ki igazán, ezért is fontos a megfelelő hely és eszközök biztosítása. Ezen túlmenően a mozgás öröme egy életen át el kell, hogy kísérje az embert. A mai rohanó életben, a testmozgás felnőtt korban háttérbe szorul. Ezen akkor lehet változtatni, ha a gyermek már korai időszakban megismeri a mozgás örömét. Ennek elősegítése érdekében, az udvarokon fa mozgásfejlesztő játékok beszerzése, telepítése folyamatosan történik. A mozgás öröme túl fontos, hogy a szabad levegőn tartózkodás is megvalósulhasson. A szobai mozgásfejlesztők megfelelő minőségére és változatos használati lehetőségére külön figyelmet fordít minden bölcsőde. Ahol lehetőség adódott rá, ott tornaszoba kialakítására kerül sor. A Fecskefészek Bölcsődében lábtornát vezettek be a fiziológiás lúdtalp és bokasüllyedés korrekciója céljából.

**Szabad levegőn tartózkodás:** Fontos feladatnak tartják a bölcsődékben a szabad levegőn való tartózkodás biztosítását, ennek érdekében az udvaron történő játékon túl, öt bölcsődében a kint altatás feltételeit is megoldották.

### **c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés**

A kerületben működő Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Kardiológiai Rehabilitációs Osztálya a főváros egyetlen önálló, 44 ágygal működő rehabilitációs profilú kardiológiája. Profiljába tartozik a szív-műtétet kiállott, akut szívinfarktust elszenvedett, coronaria intervencióval kezelt betegek, szívtranszplantáltak, idős szívbetegség további kezelése és életbe való visszavezetése. A kardiológiai rehabilitáció multidiszciplináris, integrált tevékenység. A rehabilitációs programok célja a szívbetegségből eredő rokkantság csökkentése, különös tekintettel a fizikai munkát végzőkre, az aktív keresőkre, illetve az idős emberekre. Cél a klinikailag stabil állapot létrehozása, a szívbetegség kedvezőtlen testi-lelki hatásainak mérséklése, az általános funkcionális állapot javítása, a független életvitel és jó életminőség biztosítása. A kardiológiai rehabilitációs program főbb elemei: gyógytorna, fizikai edzés, egészségnevelés (dohányzásról történő leszoktatás, testsúlycsökkentés), diétás tanácsadás és a viselkedésterápia.

A Kardiológiai Rehabilitációs Ambulancián a járóbetegek rehabilitációja, egészséges életmódra nevelése, pszichés vezetése és rendszeres ellenőrzése folyik. Rehabilitált betegeiket az önszerveződő civil szervezet, a X-XVII. kerületi Szívegyesület fogja össze.

Céljak között szerepel többek között a szabadtéri csoportos gyógytorna lehetőségének létrehozása a már meglévő, osztályhoz tartozó terasz felújításával és akadálymentesítésével.

Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály- intézet a Körösi Csoma Sándor úti telephelyén működik, 42 ágygal, vegyes profillal. Tevékenységi körükben rehabilitációra kerülnek a cerebrovasculáris laesio-n

átesettek, az obliteratív érbetegségben szenvedők, ill. emiatt amputáltak, a posttraumás esetek (leggyakrabban csípőtáji törötték, alsó- vagy felső végtagok törései, csigolyatörés utáni állapotok), súlyos mozgáskorlátozottsággal járó reumatológiai betegségben szenvedők, endoprotézis műtéten átesettek, organikus neurológiai kórképekben szenvedők.

A mozgásszervi rehabilitáció team munkájában történik, melynek tagjai: mozgásszervi rehabilitációs szakorvos, szakápoló, gyógytornász, gyógymasször, terapeuta, fizioterápiás szakasszisztens, pszichológus, logopédus, dietetikus, ortopéd műszerész, ortopéd cipész.

Rehabilitációs Szakambulancia feladata a rehabilitációra való alkalmasság eldöntése, visszarendelt betegek hosszú távú követése-, gondozása, tanácsadás, gyógyászati segédeszközzel történő ellátás.

Céljaik között szerepel többek között az épület mögötti terület akadálymentesítése, gyakorlóterület kiépítése a járástanuláshoz, kerekesszékekkel történő közlekedéshez, valamint az önálló életvitel elősegítésére.

A kerületben a felnőtt házi orvosoknak van lehetősége a gondozóközpontokba való beutalásra. Ez leginkább a krónikus betegek esetén az addigi állapotukban kialakult elváltozások „egészségesse válás” irányába történő fejlesztését jelenti. A rehabilitációra is lehetőségük van úgyszintén házi orvosi beutalással a fekvőbeteg ellátást követően a zárójelentésben foglaltaknak megfelelően.

#### **d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése**

A kerületi ÁNTSZ az egészséges táplálkozásra vonatkozóan az OÉTI 2011. évi ajánlása alapján dolgozik, kötelező érvényű jogszabályi háttérrel azonban nem rendelkezik.

A közétkeztetést biztosító egységek konyháit nyilvántartják és rendszeresen ellenőrzik, amelyek során higiénés, közegészségügyi és táplálkozás-egészségügyi szempontokat vizsgálnak. Az egészséges táplálkozás biztosítása az elsődleges ellenőrzési szempont minden esetben, vagyis biztosított legyen naponta a nyers zöldség vagy gyümölcs, megfelelő mennyiségű tejtermék a Ca szint biztosításához, lehetőleg teljes kiőrlésű pékáru szerepeljen az étlapon, az ételek elkészítése során minél kevesebb legyen a hozzáadott cukor és só mennyisége, stb. A közétkeztetést végző cégek partnerek a változtatásban, de anyagi akadályok miatt, nehezen lehet megvalósítani az elképzeléseket.

Lehetőség van a közétkeztetésben a különleges táplálkozási igények kielégítésére orvosi igazolás alapján.

Ebben az évben kerületben több közétkeztetést biztosító konyha is csatlakozott az országosan kiterjesztett MINTA-MENZA programhoz. A 2013. évben a munkatervükben is szerepel „MENZA 2013” elnevezésű feladat, melynek keretében egy X. kerületi óvodában 3 napon keresztül laboratóriumi vizsgálatra juttattak el a gyerekek napi ellátására biztosított ételeket, és folyamatban van erre a konyhára vonatkozó 10 napos nyersanyag kiszabati vizsgálata is.

#### **e) sportprogramokhoz való hozzáférés**

A Kőbányai Sportközpont és a Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ elsősorban a Möt, a Nkntv, az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.) önkormányzati rendelete és Kőbánya 2011 – 2014. Sportfejlesztési terve alapján látta el feladatát a sportprogramokhoz való hozzáférés területén. Az említett dokumentumok egyértelműen hangsúlyozzák, hogy a sport mindenkié és a rendezvények mindenki számára nyitottak.

A közoktatás alsó szintjén, az óvodás rendezvényeken (óvodás sportnapok) több mint 250 gyerek vesz részt. A kőbányai nagycsoportos óvodásoknak és szüleiknek megrendezett versenysorozat az elmúlt két esztendőben jelentős mértékben bővült. Az eddigi négy esemény helyett hat óvodás verseny került megszervezésre, ahol a 18 óvoda a teljes nevezhető létszámmal vett részt. Új sportnapot vezettek be: ovis úszóverseny és ovis-kori. A mindenkori nagycsoportosokkal sikerül a sportversenyek adta élményt megismertetni, és a tehetséges gyermeket a kerületi sportegyesületekhez irányítani.

Az általános és középiskolai diáksportban, a sportegyesületekben dolgozó sportsportvezetők kiemelt feladata a hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkarolása és rendszeres foglalkoztatása. A kerületi diáksport rendezvényeken tanévenként a tanulók közel 50%-a vesz részt.



A verseny- és szabadidősport programok látogatottsága nem ad ilyen pozitív képet, de ez annak tudható be, hogy ez a réteg kevésbé fizetőképes és a sportnak ez a szegmense egyre inkább erre irányul. Mindenféleképpen a diáksport és versenyrendszerének támogatása lehetőséget nyújt e réteg sportban való részvételére.

A minden évben megjelenő Kőbányai Sportnaptár összesíti az egyesületek éves programját, rendezvényeit, az elért eredményeket. A Sportnaptár a Kőbányai Sportszövetség honlapján is megtalálható. A lakosságot érintő szabadidős sportolási lehetőségekről az Önkormányzat a [www.kobanya.hu](http://www.kobanya.hu) honlapon és a Kőbányai Hírek útján értesíti az érdeklődőket.

Az iskolák fenntartása átkerült a KLIK 10. Tankerülethez (a továbbiakban: KLIK), az Önkormányzat továbbra is támogatja költségevetéséből a DSE-k működését, valamint eredményességük alapján további támogatást is biztosít részükre. A diáksport és versenyrendszerének támogatása lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű gyermekek sportolására is. További segítséget jelent a rászoruló gyermekek részére a Diáksport Bizottság a Kőbányáért Egyesület által megszervezett és az Önkormányzat által támogatott diáksport tábor, ahol szezononként 130-150 diák vesz részt.

Az Önkormányzat a Kőbányai Sportközpont és a Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ összeolvadásáról szóló 73/2015. (III.19.)KÖKT határozatában döntött a két intézmény összevonásáról, és egyben jogutódként létrehozta 2015. június 1. napjával a Kocsis Sándor Sportközpontot (a továbbiakban: Sportközpont). A Sportközpont létrehozása szükségszerűvé teszi az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. IV. 23.) önkormányzati rendeletének módosítását. A módosítás során fokozott figyelmet kell szentelni a HEP-ben megfogalmazottak rendeletben történő szabályozására.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a lakosság önszerveződő sportolásának megalapozásához, és a nehéz szociális helyzetben élők ingyenes sportolási lehetőségeinek bővítésére. Ezt mutatja, hogy 2014. november 28-án átadásra került a kerület közkedvelt parkjában kialakított futókör, valamint kialakításra került a kerület négy parkjában a saját testsúlyos edzésre lehetőséget biztosító sportpálya, valamint hat kültéri fitnesspálya.

#### **f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés**

A Bárka Lélek-Pontja 30 fő elhelyezését tudja térítésmentesen biztosítani, külön férfi és női részleggel rendelkezik, azonban lehetőség van a páros költözésre is. Az ellátás megszervezése során kiemelkedő figyelmet fordítanak az ellátást igénybe vevő személyek alapvető jogaira, emberi méltóságára, személyes szükségletére. Az átmeneti otthon bentlakásos intézményként napi huszonnégy órában folyamatosan működik, gondozási tevékenységét 08:00-22:00 óra között látja el és 22:00-08:00 óra között zavartalan pihenést biztosít a lakóknak.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. szociális szolgáltatásokat nyújtja:

- szociális étkeztetés,
- Örökifjak Idősek Klubja

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátási formái:

- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: Időskorúak Gondozóháza
- Idősek otthona: - átlagos ápolást-gondozást nyújtó Idősek Otthona
- emelt szintű elhelyezést nyújtó Idősek Otthona

#### **g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor**

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. Az HEP IT-ben intézkedési tervben szerepeljen ennek a területnek a kifejtése.

#### **h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül**

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. Az HEP IT-ben intézkedési tervben szerepeljen ennek a területnek a kifejtése.

### **3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása**

A közösségi élet egyik legfontosabb színtere a kerületben a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ (a továbbiakban: Kőrösi Kulturális Központ) és telephelyei.

Kiemelt feladatai:

- a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára),
- a gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerő piaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése),
- a társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése (önszerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

A Kőrösi Kulturális Központ esélyegyenlőségi tervének általános céljai vonatkoznak a látogatókra és a civil csoportok tagjaira egyaránt.

Az Önkormányzat a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Kőrösi Kft.) alapításáról szóló 205/2015. (V. 21.) KÖKT határozatával kizárólagos önkormányzati tulajdonú nonprofit korlátolt felelősségű társaságot hozott létre 2015. szeptember 1-jével, és egyben 2015. augusztus 31-ével megszüntette a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központot. Az Önkormányzat helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) rendeletét az átalakításnak megfelelően módosítani szükséges úgy, hogy abban a HEP szellemisége minél konkrétan megjelenjen.

#### **a) közösségi élet színterei, fórumai**

Az Önkormányzat, a Szent László Király Alapítvány és a Kőrösi Kulturális Központ közösen hirdették meg az 1956-os október 23-i iskolai ünnepi műsorok vetélkedőjét, hagyománytisztelő szándékkal.

A nemzetiségi önkormányzatok közösségi életének színtere a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Háza (Budapest, Ihász u. 26. sz.) és a Görög Klub (Kada u. 120.). az egyházak esetében a közösségi színterek a plébániai, lelkészi közösségi helyiségek, templomok. Kerületi rendezvények esetében (Szent László Napok, Szeptemberfesz, stb.) lehetőségük van tevékenységüket megismertetni az érdeklődő közönséget.

#### **b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)**

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. A következő felülvizsgálat során szerepeljen ennek a területnek a kifejtése.

#### **c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)**

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. A következő felülvizsgálat során szerepeljen ennek a területnek a kifejtése.

### **3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal**

A Kőbányai Roma Önkormányzat (a továbbiakban: Roma Önkormányzat) éves munkatervében meghatározott feladatainak ellátására, valamint a nemzetiségi törvény alapján évente együttműködési megállapodást köt az Önkormányzattal.

Az Önkormányzat biztosítja a Roma Önkormányzat részére a működéssel kapcsolatos tárgyi és személyi feltételeket, valamint a rendeltetésszerű helyiséghasználatot a 1105 Budapest, Ihász utca 26. szám alatti Nemzetiségek és Civil Szervezetek Házában. A Roma Önkormányzat esetében különösen fontos kiemelni a társadalmi felzárkóztatást segítő programokat, melynek keretében a Kőbányán élő, hátrányos helyzetű, roma származású gyermek- és fiatalkorúak részére a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Háza ad otthont.

A Roma Önkormányzat esetében különösen fontos kiemelni a társadalmi felzárkóztatást segítő programokat, melynek keretében a Kőbányán élő, hátrányos helyzetű, roma származású gyermek- és fiatalkorúak részére zeneoktatást, és nemzetiségi táncoktatást szerveznek heti rendszerességgel a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Házában.

A Kőbányai Roma Ifjúsági Zenekar 2011. júniusában alakult. A zeneoktatásra a személyi feltételek rendelkezésre állnak, diplomás szaktanárok bevonásával. Tárgyi feltételek: ingyenesen használható, a Roma Önkormányzat által kölcsönbe adott hangszereken (gitár, hegedű) gyakorolhatnak a tanulók a hangszeres tanórákon kívül is. Lehetőség van zongoraórák oktatására is. Volt olyan tanítványuk, akit 2 év után felvettek a Konzervatóriumba. Fellépési lehetőséget biztosítanak számukra az Önkormányzat központi rendezvényein, különös tekintettel a Nemzetiségek Napján.

Felzárkóztatást segítő programok:

Kőbánya hátrányos helyzetű emberek által lakott kerületrészeiben szakemberekkel előadást szerveznek a társadalmi együttélés szabályairól, a nevelés, oktatás, egészségmegőrzés fontosságáról szórakoztató programok keretében. Kapcsolatuk a roma lakossággal közvetlen. Alkalmuk volt megszervezni több drog-prevenációs előadást is kerületi romák részére. A Roma Keretstratégia ismeretében elsőként kötöttek megállapodást a Türr István Képző és Kutató Intézettel. Sorozatos tárgyalásokat folytattak a kőbányai intézményrendszerrel a keretstratégiában szereplő pontok ismeretében, legutóbb a BRFK X. kerületi Rendőrkapitánysággal. A tárgyalás eredményeként a kerületi kapitányság képviselői részt vesznek a Roma Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényein, valamint a közmeghallgatáson.

Kőbányán igen sok mélyszegénységben élő roma közösség van. A lakóközösségeket, a roma családokat, a szociális helyzetüket jól ismeri a Roma Önkormányzat. Heti rendszerességgel szerdai napokon tart a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Házában, ahol különböző egészségügyi, családi, megélhetési problémákkal fordulnak hozzájuk segítségért.

Heti rendszerességgel egyeztető tárgyalásokat folytatnak a Budapest kerületi roma nemzetiségi önkormányzatokkal és civil szervezetekkel, legutóbb a Bp. VIII. ker. Esély Egyenlőség Nonprofit Kft. bevonásával 367 roma és nem roma származású embereket regisztráltak továbbtanulásra és munkára egyaránt. Több civil szervezettel van szerződésük.

A nemzetiségi önkormányzat kötelezőként vállalt feladatai: kulturális önazonossággal összefüggő programok, kulturális öngazgatás, társadalmi felzárkóztatást segítő programok, problémák, fejlesztési lehetőségek, valamint a közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása, a nemzetiségi kultúra értékeinek megismertetése, az ünnepek kultúrájának gondozása.

### 3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Munkanélküliek magas száma, ami növeli a szegénységet, a nyílt munka-erőpiacra közvetítés hiánya	Közfoglalkoztatás kőbányai közmunka program továbbfolytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, civil szervezetek felkutatása, ahol önkénteseket foglalkoztatnak
2. Mélyszegénységben élők és romák települési	Egyesített Bölcsődék által készített kérdőív

önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására adatgyűjtés	kitöltése az összes önkormányzati fenntartású intézményben
3. roma népesség hátrányos helyzete	Átfogó problémakezelés szükséges, adatgyűjtés a szegregációs veszélynek kitett roma kisebbség szociális szükségleteiről, pályázati források igénybevitelével
4. Növekedjen azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei számára.
5. A mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körűek az ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben, a mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
6. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése

### Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a mélyszegénységben élők és a romák felzárkózási esélyei és életminőségük javul.

#### A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. A kőbányai közmunka (közfoglalkoztatás) program továbbfolytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, civil szervezetek felkutatása, ahol önkénteseket foglalkoztatnak.	Kökert Humán erőforrás vezetője – felelős HEP fórum, Humánszolgáltatási Főosztály a
	2. Egyesített Bölcsődék által készített kérdőív kitöltése az összes önkormányzati fenntartású intézményben.	Esélyegyenlőségi referens – felelős KLIK, BÁRKA vezetője, intézményvezetők
	3. Átfogó problémakezelés szükséges, adatgyűjtés a szegregációs veszélynek kitett roma kisebbség szociális szükségleteiről, pályázati források igénybevitelével.	Nemzetiségi referens – felelős Bárka, Roma Önkormányzat, KLIK
	4. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére.	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
	5. Adatgyűjtés a kerületben a mélyszegénységben élők és romák	Esélyegyenlőségi referens - felelős Nemzetiségi referens,

	érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Humánszolgáltatási Főosztály
	6. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, önkormányzati intézmények

### HEP IT

1. Intézkedés címe:	Mélyszegénységben élők és roma munkavállalók munkavállalási lehetőségeinek segítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony a mélyszegénységben élő és roma munkavállalók száma, magas a munkanélküliség. Jelentős problémát okoz az iskolázatlanság, a szakképesítés hiánya
Célok: általános megfogalmazás, rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: helyi foglalkoztatási lehetőségek és civil szervezetek felkutatása, ahol önkénteseket foglalkoztatnak; Közép és hosszú távon: közmunkaprogram folytatása. A közfoglalkoztatás minél szélesebb körben való kiterjesztése, figyelemmel arra, hogy képesítés megszerzésével minél több közfoglalkoztatott kerülhessen vissza a munka világába.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	HEP fórum feladata: civil szervezetek felkutatása, találkozó szervezése; Kőkert-től éves beszámoló a közfoglalkoztatottak számáról; pályázatfigyelés
Résztevők és felelős	Kőkert Humánerőforrás vezetője – felelős HEP fórum, Humánszolgáltatási Főosztály
Partnerek	Civil szervezetek, Munkaügyi Központ kerületi kirendeltsége, Roma Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2018. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	A beszámolók és a civil szervezetek nyilvántartásai alapján az eredményességi mutatók figyelése;
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás, pályázati forrás hiány
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás, pályázati forrás

2. Intézkedés címe:	Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati és egyéb fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására adatgyűjtés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs elegendő adat a mélyszegénységben élők és romák kerületi önkormányzati és egyéb fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására
Célok: általános megfogalmazás, rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az intézményekben a roma vagy/és mélyszegénységben, vagy alacsony jövedelemmel rendelkező foglalkoztatottak száma alapján intézkedési terv kidolgozása a kiértékelt adatok alapján.

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Annak érdekében, hogy a kérdőívet önkéntes alapon minél többen kitöltsék, szükséges a kérdőív átdolgozása, valamint az intézményvezetők részére tájékoztatás a kérdőív kitöltésének fontosságáról, annak HEP-ben betöltött szerepéről annak érdekében, hogy minél pontosabb képet kapjunk a roma vagy/és mélyszegénységben élők foglalkoztatottságáról.
Részvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős KLIK, Bárka vezetője, Intézményvezetők
Partnerek	Önkormányzati intézmények, KLIK, Bárka
Határidő(k) pontokba szedve	Kérdőív átdolgozásának határideje: 2015. november 15. Kérdőív kiküldése önkormányzati és egyéb fenntartású intézményekbe: 2015. december 15. Kérdőívek visszaérkezésének határideje: 2016. február 15. Kérdőívek feldolgozása: 2016. április 15.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A beérkezett és feldolgozott kérdőívek kiértékelése alapján adatok rögzítése, és új intézkedések meghozatala
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás megtagadása az intézményektől, hivatalos felkérés a kerületi vezetőségtől;
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Számítástechnikai háttér

3. Intézkedés címe:	Romák részére komplex szociális képzési, foglalkoztatási programok bevezetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Általában elmondható, hogy a roma népesség alacsonyan iskolázott, nem képzett, ezáltal a munkába állás nehézségekbe ütközik. Sok család él mélyszegénységben közülük, sokan hátrányos helyzetűek.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A több problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális, egészségügy) egyszerre koncentráló, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok bevezetésével a romák hátrányainak csökkentése. Az eredmény hosszú távon várható.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek esetén a források kihasználása. A Roma Önkormányzat segítése pályázatok figyelésében, a pályázaton történő indulásban. A Roma önkormányzattal történő együttműködés kidolgozása az IT megvalósulása érdekében.
Részvevők és felelős	Nemzetiségi referens – felelős Bárka, Roma Önkormányzat, KLIK
Partnerek	Bárka, Roma Önkormányzat, Munkaügyi Központ kerületi kirendeltsége, KLIK
Határidő(k) pontokba szedve	Az új Roma Önkormányzat megismertetése a HEP-pel,

	<p>határideje: 2015. október 30.</p> <p>Stratégia kidolgozása képzési, foglalkoztatási programok bevezetéséhez, határideje: 2016. február 28.</p> <p>Stratégia alapján pályázatfigyelés, pályázaton való indulás, határideje: 2018. június 30-ig folyamatosan.</p> <p>Pályázatok esetén a pályázati határidők betartása</p>
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Felzárkóztatás, társadalmi integráció, benyújtott pályázatok száma, résztvevők száma; nyertes pályázat esetén a projekt fenntartási időszakáig és folyamatosan
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati kiírások, pénzügyi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati kiírástól függően szükséges önkormányzati önerő

4. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó mélyszegénységben élők és romák speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, mélyszegénységben élők és romák speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára
Résztvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan, évente két alkalommal tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kiajánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására. Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás. Pályázati forrás. Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez. Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

5. Intézkedés címe:	A mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és romák időszerűsége érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Adatgyűjtés a kerületben a mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásairól. Rövid távú cél: Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése. Középtávú cél: A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés. Hosszú távú cél: A mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése. Együttműködés legalizálása. Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra.
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens - felelős Nemzetiségi referens, Humánszolgáltatási Főosztály
Partnerek	Civil szervezetek Kőbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a mélyszegénységben élőkkel és a romákkal kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Önkormányzat hathatós közreműködésével. Együttműködési megállapodások megkötése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás az adatok begyűjtéséhez, folyamatos naprakészen tartásához, frissítéséhez. Informatikai erőforrás az adatbázis kezeléséhez, közzétételéhez.

6. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje



Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Alacsonyan iskolázott népesség</li> <li>2. A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások</li> <li>3. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés</li> <li>4. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok</li> <li>5. A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon részvevő fiatalok száma</li> <li>6. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése</li> <li>7. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon részvevő felnőttek száma</li> <li>8. Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása</li> <li>9. Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma</li> <li>10. Lakás állomány</li> <li>11. Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság</li> <li>12. Telepek, szegregátumok helyzete</li> <li>13. Telepek, szegregátumok helyzete - lakásállomány</li> <li>14. A telepeken, szegregátumokban élők</li> <li>15. Orvosi ellátás</li> </ol>
Részvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan frissíteni kell az adatbázist
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP felülvizsgálata során ki lehet térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

#### 4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

##### 4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Az alábbiakban áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozásokat.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

Védelembe vétel: a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhivatal a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Gyermekek védelme: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzübeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,

- a) a védelembe vétel,
- b) a családba fogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) a nevelésbe vétel,
- e) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek
- b) a fővárosi főjegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A Nkktv. 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos

helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-jéig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-éig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nkt. 27-29. §)

#### Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a))

A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

#### Kedvezményes gyermek-étkeztetés

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

#### Óvodáztatási támogatás:

a települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról
- pénzbeli támogatást folyósít.

A pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a gyámhatósági eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. (Gyvt. 20/C. § (1), (2))

Az óvodáztatási támogatásra vonatkozó szabályok a kötelező óvodába járás három éves kortól történő bevezetésével egyidejűleg 2015. szeptember 1-jével hatályon kívül helyezésre történnek a Gyvt. módosításával.

Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A hátrányos helyzetű gyermekek a közösségi szolgáltatásokból eleve rosszabb feltételek mellett részesülnek. Az iskolaválasztás tekintetében a hátrányos helyzetű fiatalok a lefelé homogenizáló iskolák felé terelődnek, a képzési rendszerből sokan korán lemorzsolódnak. Ez a tendencia nagymértékben rontja a szocializációjukat és későbbi munkaerő-piaci esélyeiket.

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni. A mélyszegénységben élő személyek, családok gyakran megfelelő papírok, jövedelemigazolás vagy egyéb okok miatt nem jutnak hozzá a szolgáltatásokhoz.

30. táblázat – A kedvezményes óvodai vagy iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma
2008	nincs pontos adat	nincs pontos adat	72	2002	nincs adat
2009	nincs pontos adat	nincs pontos adat	81	2035	nincs adat
2010	483	973	65	2171	735
2011	486	1064	52	2220	744
2012	404	1071	59	2205	661
2013	780	1495	979	na	na
2014	377	920	643	na	na

31. táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	2310	nincs adat	nincs adat	nincs adat	3512
2009	2600	nincs adat	16	nincs adat	3826
2010	2933	nincs adat	15	nincs adat	3471
2011	2990	nincs adat	14	nincs adat	2384
2012	2627	64	10	Nincs adat	3340
2013	2575	48	3	0	2302
2014	2313	76	0	0	886*

\* A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megszűnt, helyette 2014. januárjában gyermekekre tekintettel adott önkormányzati segély adható.

A szociális és gyermekjóléti terület állandó változások között működik, ezért érzékenyen kell reagálnia az a lakosság problémáira. A szociális munka irányulhat arra, hogy a nehézségekkel küzdő ember saját cselekedeteinek jelentőségét felismerje, és a jövőben el tudja kerülni a rossz döntéseket. Azonban minden rászoruló, problémával küzdő ember a szolgáltatáshoz való hozzáférésben és bánásmódban, emberi méltósága tiszteletben tartásában egyenlő, függetlenül attól, hogy saját hibájából jutott-e az adott helyzetbe.

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelkedő jelentősége van a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetésének, a más alapellátások keretei között történő megelőző tevékenység koordinálásának, az együttműködés megszervezésének. Az Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatásokat a Bárka működésén belüli önálló szakmai egység működtetésével oldja meg, ami a krízishelyzetek kezelését, a gyermekek családból történő kiemelését biztosítja.

A Bárka kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése. A gyermekvédelemben meghatározó szerepet tölt be a jelzőrendszer. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik.

Külön megállapodás értelmében:

- az intézmény családgyozozói mind a tavalyi mind az idei évben körzetenként havonta felkeresik a területükhöz tartozó általános iskolákat,
- a védőnők által jelzett veszélyeztetett gyermekek esetében helyi védőnői szolgálattal történt megállapodásunk értelmében a családgyozozók a területileg illetékes védőnővel közösen az első családlátogatás alkalmával veszik fel a kapcsolatot. Ezek a megállapodások is erősítik a jelzőrendszeri együttműködést, és az információ áramlását az esetek hatékonyabb megoldása érdekében.

A kerületben a Bárka Átmeneti Otthona folyamatosan telt házzal működik. Ennek az ellátásnak köszönhetően sok esetben megelőzhető a gyermek átmeneti nevelésbe (gyermekotthonba) vétele. A Bárka és a Gyámhatóság között évek alatt kialakított munkakapcsolati rendszer jól működik. Az intézkedések során a gyermek családban történő nevelése az elsődleges szempont, de nem mindenáron. A jelzőrendszer azonban nem mindig tudja, hogy mely esetben kell a hatóságnál jelzéssel élnie. Ez a veszélyeztetettségre és az igazolatlan hiányzás jelzésére is vonatkozik.

Az Átmeneti Otthon célja, hogy azoknak a családban élő gyerekeknek, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosítson, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást

Statisztikai adatok a Bárka Átmeneti Otthonáról

32. táblázat – Ellátási napok alakulása, százalékos kihasználtság 2012 során

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Juli.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen 2014
Gondozási napok száma	250	310	319	335	368	295	317	297	271	164	265	313	3 504
Százalékos kihasználtsága	67,2	89	85,7	93	98,9	81,9	85,2	79,8	75,2	44	73,6	84,1	80%

32 a táblázat – Ellátási napok alakulása, százalékos kihasználtság 2014 során

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Juli.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen 2014
Gondozási napok száma	295	327	399	302	390	410	374	194	222	257	263	263	3696
Nem vette igénybe		2	3	2		14	22				2		45
Százalékos kihasználtsága													84,83

33. táblázat – Az ellátási napok és százalékos kihasználtság alakulása 2008-2012 között

Év	2008	2009	2010	2011	2012
ellátási napok száma	3051	3351	4104	3583	3544
%-os kihasználtság	70	76,5	93,6	81,8	80
ellátottak száma	49	39	42	46	54

34. táblázat - Az átmeneti gondozás időtartama a 2012. év során

	0-3 hó	4-6 hó	7-10 hó	10-12 hó	12 hó felett	Összesen
Gyermek	36	11	7	-	-	54
% arány	66,6	20,3	13	-	-	100

34.a táblázat - Az átmeneti gondozás időtartama a 2014. év során.

	0-3 hó			4-6 hó			7-10 hó			10-12 hó			12 hó felett			Összesen				
	F	L	Össz.	F	L	Össz.	F	L	Össz.	F	L	Össz.	F	L	Össz.	F	L	Össz.		
Gyermek	12	14	26	6	6	12	2	2	4	1	1	2	-	2	22	23	45			
% arány			58%			27%			9%			2%			4%			100%		

A jelenleg érvényes szabályozások értelmében ez a szolgáltatás maximum 12 hónap, amely 6 hónappal, illetve a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Az átmeneti gondozásban töltött idő az ellátottak több mint felénél (58%) nem haladta meg a három hónapot, kissé több mint egynegyedénél nem haladta meg a hat hónapot. Az ellátottak 15%-ánál pedig 10 hónapnál tovább tartott. Arányosan csökkent az esetek száma a bent töltött idő függvényében. Egy

35. táblázat – Az ellátottak száma az ellátás kezdeményezője szerint

Ellátás kezdeményezője	2012
ellátottak összesen	54 fő
szülő közvetlen kérésére	15
gyermek közvetlen kérésére	2
Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen jelzésére	28
jelzőrendszer tagjain keresztül:	0
Oktatási intézmény	1
Egészségügyi intézmény	0
Hatósági kezdeményezés: Gyámhatóság	8
Más szociális intézmény: Vöröskereszt	0

35.a táblázat – Az ellátottak száma az ellátás kezdeményezője szerint

Ellátás kezdeményezője	2014	
Összesen ellátottak	Gyerek: 45	Anya: 4
1. A szülő közvetlen kérésére	3	
A gyermek közvetlen kérésére	2	
A Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen jelzésére	Gyerek:: 17	Anya:4
A jelzőrendszer tagjain keresztül:		
Oktatási intézmény:	Óvoda: 4	Iskola: 1
Egészségügyi intézmény:	Védőnő: 1	Kórház: 1
Hatósági kezdeményezés:	Gyámhatóság. 16	

36. táblázat – Összehasonlítva az előző évekkel

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Összes ellátott	49	39	42	46	54	40	49
1. A szülő közvetlenül fordult az Otthonhoz	5	1	2	4	15	3	3
2. A gyermek közvetlenül fordult az Otthonhoz	-	3	2	2	2	2	2
3. Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen irányításával	32	25	21	30	28	25	17+4
4. A jelzőrendszer tagjain keresztül						2	1
4/a. iskola	1	2	3	-	-	-	4
4/b óvoda	-	-	-	-	1	-	1
5. Egészségügyi intézmény védőnő	-	-	-	1	-	1	1
házi orvos, kórház	-	1	2	1	1		
6. Hatósági kezdeményezés: rendőrség	-	-	-	-	-	5	16
Gyámhatóság, Gyámhivatal	7	6	10	7	7		
7. Más szociális intézmény: Családsegítő szolgálat, Más gyermekvéd. intézm. otthon stb.	2	-	2	1	-	-	-
8. Bölcsőde	2	-	-	-	-	2	-

9. TEGYESZ irányította át	-	1	-	-	-	-	-
10. Egyéb	-	1	-	-	-	40	49

A 2012. év során, akárcsak a korábbi években, az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Bárka családgondozói voltak. A Gyámhatóság általi kezdeményezés gyakran a védelembé vétel során történő kötelezést jelentette. A védelembé vettek száma magas, 54 gyermekből 21 volt védelembé véve, illetve a gondozás alatt lett védelembé véve.

37. táblázat – Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Ellátottak összesen	49	39	42	41	54	40	45+4
1	A szülők életvezetési problémái	10	1	6	9	6	15	14
2	A szülők egészségi problémái	2	4	2	3	5	8	7+2
3	A gyermek egészségi problémái	-	-	-	-	1	2	5+1
4	A szülők szenvedélybetegsége miatt	1	1	5	1	3	2	1
5	A gyermek szenvedélybetegsége miatt	-	-	-	1	-	-	-
6	A szülők lakhatási problémái miatt:						-	1
	a) hajléktalanná válás	6	5	1	5	11	-	1
	b) elégtelen lakhatási körülmények	-	1	1	-	2	3	6
7	Bántalmazás	8	3	1	4	2	-	-
8	A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	-	-	-	1	2	7	4
9	Családi konfliktus	5	4	10	7	7	2	6 +1
10	A gyermek magatartási problémái	17	20	15	10	15	1	-

2012-ben, akárcsak az előző években, az ellátást leggyakrabban a gyermek magatartási problémái miatt igényelték. A magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében elmondható, hogy a tünetük mögött igen súlyos családi problémák, a szülők konfliktusai, válása, betegségei (többnyire pszichés betegségei), fogyatékoságai, személyiségzavarai húzódnak meg, gyakran hosszú évek óta.

Minden egy hónapot meghaladó átmeneti gondozás esetében készült egyéni gondozási-nevelési terv, melynek tervezésén részt vett az Átmeneti Otthon és a Bárka családgondozója, a törvényes képviselő, valamint kora és állapota függvényében a gyermek. Azoknál az eseteknél, ahol a terv készítésében nagy szerepe volt az iskolai történéseknek – leginkább a magatartásproblémás, sokat hiányzó, csavargó, alulteljesítők – az Átmeneti Otthon nevelőtanára is szerepelt az iskolai feladatok tervezésénél. A terv során feltárják a problémákat, annak okait és választ keresnek a problémákra. Pontos leírják, hogy kinek mi a feladata, milyen határidővel – annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérjen a családjában.

A 2012-es év során 33 db gondozási-nevelési terv készült, melynek megvalósulását az Átmeneti Otthon családgondozója havi, kéthavi rendszerességgel a szülővel és a gyermekkel együtt felülvizsgálta, értékelt, szükség szerint módosított. Az Átmeneti Otthon az év során igyekszik az ellátottak számára érdekes, fejlődésüket szolgáló, a szabadidő kulturált eltöltését célzó programokat szervezni. Elsősorban a nyár folyamán szerveznek ilyen jellegű programokat, táborokat.

2012-ben a gyermekek több mint fele otthonába távozott a törvényes képviselővel, öt gyermek nem térhetett vissza az eredeti családjába, esetükben ideiglenes hatályú elhelyezést rendelt el a hatóság, ami azt jelentette, hogy a szakellátásba kerültek.

**a) Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete**

A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot értünk, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

38. táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	73	40	1678
2009	70	37	1967
2010	114	34	1854
2011	129	89	1694
2012	79	107	1025
2013	75	58	
2014	114	50	

2012. év végén nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma a kerületben 1025 fő, ez 479 családot jelent. A veszélyeztetettség okai között szerepelnek környezeti, magatartási, anyagi okok, többnyire együttesen.

272 gyermek a lakáskörülményei miatt, míg 99 gyermek elhanyagolás miatt veszélyeztetett. Év végéig 50 védelembe vétel került megszüntetésre.

Az anyagi okokból veszélyeztetettek száma az utóbbi években jelentős mértékben növekedett. Ez a rendszerváltást követő társadalmi, gazdasági változásoknak tudható be. A bántalmazás, az elhanyagolás a gyermek-szülő kapcsolat változásai, az alkoholizálást kiegészítő drogfogyasztásban, csavargásban mutatkoznak meg. A kerületben a drog prevenció a KEF közreműködésével a Bárkán keresztül működik. 2012. évben összesen 1221 veszélyeztetett gyermek gondozását látta el, ami 789 családot jelent.

39. táblázat – Bárka Gyermekjóléti Központ védelembe vételek számának alakulása az elmúlt 6 év tükrében

Év	Családok	Gyermekek
2009	77	130
2010	93	168
2011	157	199
2012	109	164
2013	81	131
2014	60	98

Hatósági felkérésre leggyakrabban a gyermekek iskolai mulasztása miatt került sor. A tavalyi évben a védelembe vett gyermekek száma némileg csökkent az előző évekhez viszonyítva. A 2011. évhez képest a csökkenés az utolsó negyed évben volt tapasztalható, mivel az iskolaköteles korhatár 16. éves korra csökkent. Ez teljes évre vetítve 12%-os védelembe vett gyerekszám csökkenést mutat.

Az igazolatlan hiányzások száma miatt védelembe vettek száma: 57 fő, az 50 órán túli hiányzás miatt 32 gyermek, a szülő magatartása miatt 16 gyermek, a gyermeknek felróható ok miatt 9 gyermek került védelembe.



40. táblázat

2012. év	0-14 év	14-16 év	16-18 év	összesen
védelembe vett gyermekek száma	20 fő	47 fő	12 fő	79 fő
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (10 órát meghaladó)	27 fő	57 fő	99 fő	183 fő
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (50 órát meghaladó)	14 fő	31 fő	61 fő	106 fő
iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése				70 fő

41. táblázat

2013. év első negyedéve	0-14 év	14-16 év	16-18 év	összesen
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (10 órát meghaladó)	14 fő	33 fő	65 fő	112 fő
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (50 órát meghaladó)	3 fő	6 fő	15 fő	24 fő
iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése				37 fő

A gyermekvédelmi gondoskodás során legmunkaigényesebb feladatot az átmeneti nevelésbe vétellel kapcsolatos ügyek jelentik. 2012. december 31-éig 78 átmeneti nevelt szerepelt a nyilvántartásukban. Az utógondozások száma 8 fő. Ezzel a lehetőséggel minden évben hasonló létszámú fiatal él. A gyámság alatt állók száma (szakellátottakét is beleértve) 178 fő.

Gyermektartásdíj megelőlegezésben összesen 33 gyermek illetve gondozója részesült. Az otthonteremtési támogatásban 7 fiatal felnőtt részesülhetett. Ez a korábbi évekhez képest növekedést mutat.

A "RÉS" Szociális és Kulturális Alapítvány Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) a lakhatási krízisbe került gyermek(ek) és szülő(k), valamint a legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvér(ek), a gyermekeiket egyedül nevelő egyszülős családok, válsághelyzetben lévő bántalmazott, vagy várandós anyák, a szülészettről a kórházi ellátás után kikerülő anya és gyermeke(i), valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje részére biztosít a jogszabályban meghatározott időtartamra, és keretek között átmeneti elhelyezést és gondozást.

Alaptevékenységként a CSÁO a gyermekek számára átmeneti gondozást, illetve szükséges szerinti ellátást biztosít a szülő kérelmére, a szülő és gyermeke együttes elhelyezésével, ellátásával. Az intézményben folyó munka a családok önkéntes együttműködésén alapul, a családok speciális helyzetét, szükségleteit figyelembe véve, melynek célja, a családban nevelkedő gyermek(ek) egészséges testi-lelki fejlődését veszélyeztető körülmények elhárítása, rendezése és a bekerülő családok erőforrásainak megerősítése, hogy az intézményből történő kiköltözésüket követően intézményes kereteken kívül is tudjanak önállóan, vagy minimális segítséggel működni. A CSÁO-ban igénybe vehető ellátás feltétele, hogy a szülők vállalják az együttműködést átmenetileg fennálló problémáik megoldásában.

A családok, szülők többféle módon jutnak el az intézményhez, vagy saját maguk keresik az információkat (internet, kerületi tájékoztatók, kiadványok, stb.) erről az ellátási formáról, vagy valamely társintézmény javaslatára keresik fel az intézményt. A CSÁO elsősorban a X. és a XVII. kerület szociális és gyermekvédelmi intézményeivel együttműködve végzi a rászoruló családok segítségét.

#### 4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerület két szegregáltként minősíthető telepe a Hős utca 15. és Bihari út 8/a,b. lakótömbök. A gyámhatósági munka során szerzett tapasztalat szerint nem jellemző, hogy az említett telepekről nagyobb számban történt volna meg a védelembe vétel, vagy ideiglenes elhelyezés.

Az igazolatlan hiányzással érintett gyermekek száma sem nagyobb, mint a kerület más területén. Átmeneti, tartós neveltek számában sincs számottevő különbség.

Az viszont fontos, hogy a kitörés lehetősége a tehetséggondozás lenne, mivel arra nézve van tapasztalat, hogy kifejezetten tehetséges gyermekek is élnek itt.

A Kőbányai Bem József Általános Iskola a Hős utcából érkező tanulók számára minden feltételt biztosítanak ahhoz, hogy ugyanolyan lehetőségeket kapjanak, mint jobb körülményekben élő társaik. Rendszeresen a családlátogatások és igyekeznek minden segítséget megadni az itt élő gyermekeknek. Ez lehet anyagi jellegű, de a tanulást támogató, segítő is. Nagyon fontos, hogy egy osztályban annyian legyenek, ami még egészséges integrációt eredményez, ez osztályonként 4-5 főt jelent. A tantárgyi mérések eredményei nem mutatnak jelentős különbséget a tanulók között, és hozzáállástól és adottságtól függően eddig mindenki továbbtanult.

A Bárka a KMOP-5.1.1/A-09-2f-2011-0001 jelű „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális célú városrehabilitációja” ERFA finanszírozású projekt támogatási szerződés keretében a megállapodásnak megfelelően intenzív családgondozást végez az akcióterületen (Kis-Pongrác lakótelep) levő 888 háztartásból kiválasztott 20 család körében. Adósság megelőzési/kezelési tanácsadást folytat, gyógyfejlesztőpedagógusi feladatokat lát el, egyetemi hallgatók segítségével korrepetálást biztosít, mentorálást végez, és ösztönző programokat szervez elsősorban a lakótelepen élő gyermekek felzárkóztatása, családok helyzetének javítása érdekében.

A lakótelep aránylag kis számú lakossága (880 háztartás), a kiskorúak alacsony száma, a Bárka soft tevékenységei és a projekten belüli szervezetek miniprojektjei több esetben átfedése, és a Pongrác lakótelepen 120 háztartásban felvett szükségletalapú kérdőív alapján 2012. májusban elkészült kutatási záró tanulmány megállapításai alapján a lakótelepen élők nagyfokú motiválatlansága indokoltta tette a soft elemek (kivéve intenzív családgondozás) kiterjesztését egész kőbánya lakosságára, továbbá az egyik legfontosabb érdek, hogy ne erősödjön meg lakótelepen élőkben a többletszolgáltatások nyújtásán keresztül a szegregáltság érzete.

A családok rossz anyagi helyzetéből, a szülők iskolázatlanságából, esetleges rossz példamutatásából eredő a gyermekek hátrányos helyzetének ellensúlyozására, esélyegyenlőségük megteremtése érdekében a projektben a Bárka soft feladatokat lát el.

A mentorálást is végző iskolai szociális munkás gyermekeket az iskolában keresi meg, helyben segíti beilleszkedésüket, megmaradásukat úgy, hogy ennek érdekében közvetlen kapcsolatot tart a pedagógusokkal, mentorral, családgondozóval. Eszköztárában túlsúlyban van a közösségi szociális munka, de szükség szerint az egyéni esetkezelés eszközeivel is dolgozik. Munkája során fontos szempont a gyermekek, illetve a család bizalmának elnyerése, a tanulók veszélyeztetettségének iskolán belüli feltérképezése, lehetőség szerinti megelőzése.

A gyógy/fejlesztőpedagógusok a rászoruló gyermekek számára a mozgásfejlesztés, az iskolai előkészítés, a tanulásfejlesztés témakörében, a tanulási nehézségek kiküszöbölésében; a részképességek, önismeret fejlesztésében nyújtanak segítséget fejlesztő csoportok vezetésével egyéni vagy kiscsoportos formában, mely keretein belül a gyermekeknél a folyamatos és egyénre szabott fejlesztéssel biztosítják a felzárkózást kortársaikhoz.

A közvetlen soft tevékenységek keretében tíz egyetemi hallgató segítségével a 6-18 év közötti rászoruló gyermekek részére tanulást segítő ellátását nyújtanak: korrepetálnak, felkészítenek pót- és osztályozó vizsgára.

Azok az iskolások, akik rendszeresen részt vesznek a korrepetálásokon, foglalkozásokon, havonta térítésmentes ösztönző programok keretében különböző érdekes kirándulásokon vehetnek részt, ezzel is motiválva őket a jobb teljesítmény elérésére.

#### **4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése**

A hátrányos helyzet, illetve a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyidejűleg, külön kérelemre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal megegyező időtartamra állapítja meg. A

hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet későbbi időpontban is megállapítható, azonban a már megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság időtartamára.

A bölcsődei ellátásban részesülő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma jelenleg a következő:

42. táblázat – 2012-es adat

BÖLCSÖDÉK	Csoportok száma	férőhely	Gyermekek száma	2H-s Gyerekek száma	3H-s Gyerekek száma
összesen	54	648	617	108	33

42.a táblázat – 2014-es adat

BÖLCSÖDÉK	Csoportok száma	férőhely	Gyermekek száma	2H-s Gyerekek száma	3H-s Gyerekek száma
2014	54	648	586	110	1

A 42a táblázat adatai bölcsődékre lebontva:

Intézmények	Felvett létszám	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő k aránya az éves átlagléttséghez viszonyítva %-os mutató
Fecskefészek Bölcsőde	65	15	23,21%
Napsugár Bölcsőde	66	4	5,30%
Apraja Falva Bölcsőde	85	7	7,65%
Gyermeksziget Bölcsőde	86	14	16,28%
Cseperedők Bölcsőde	89	21	23,88%
Gyöngyike Bölcsőde	34	18	51,47%
Csillagfürt Bölcsőde	43	9	20,93%
Apró Csodák Bölcsőde	69	9	12,80%
Szivárvány Bölcsőde	32	13	40,10%
<b>Összesen:</b>	<b>569</b>	<b>110</b>	<b>19,33%</b>

Ezen táblázat adataiból kiolvasható, hogy a kerületben leginkább a Gyöngyike Bölcsőde (51,47%), valamint a Szivárvány Bölcsőde (40,10%) vonzáskörzetében összpontosulnak a hátrányos helyzetű családok.

A hátrányos helyzetű gyermekek ilyen módon való eloszlásához hozzájárul az is, hogy a felsorolt intézmények némelyike rossz állapotban, más intézmények pedig olyan környéken helyezkednek el, ahová a viszonylag magasabb keresetű szülők – akik így nem részesülnek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben – nem szívesen írják be gyermeküket.

#### a) Védőnői ellátás jellemzői

A védőnői ellátáshoz a hozzáférés sem vagyoni helyzettől, sem biztosítási jogviszonytól, sem magyar állampolgárságtól nem függ. 2012-es adatok alapján a védőnői ellátottak száma 4766 fő volt 4170 családban.

43. táblázat – A védőnői szolgálatok által gondozottak száma 2014. évben

Telephely	Praxisok száma (db)	0-7 éves ellátott (fő)	Terhes (fő)	Összesen (fő)	Egy védőnőre jutó gondozott (fő)
Kerepesi út 67.	3	477	51	528	176
Pongrác út 9.	3	602	65	667	222
Újhegyi st. 13-15.	7	1 323	140	1463	209
Üllői út 136.	2	393	36	429	215
Zsivaj u. 2.	8	1 724	140	1864	233
Összesen	23	4 519	432	4 951	215

A gyermekek ellátása kötelező védőnői szűrővizsgálaton történik a következő időszakokban: 1 hónapos, három hónapos, hat hónapos korban, majd hat éves korig évente egyszer. Természetesen ezen kívül igény szerint is felkereshetik a szülők a védőnőket. A szűrések eredményéről minden hónap 15-ig OSAP adatszolgáltatás történik. A rendszeres szűrővizsgálatoknak és családlátogatásnak köszönhetően a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek védőnői ellátáshoz való hozzáférése nagyon jó.

A kerületben minden oktatási intézményben tanuló gyermek részesül iskola orvosi, iskola védőnői ellátásban. A tanköteles korú hátrányos helyzetű gyermekek a szülői együttműködés hiányában is kereshetik panaszaikkal az iskolaorvost, iskola védőnőt.

A kerületben a védőnői körzetekhez tartozó gyermeklétszám, ha kis mértékben is de növekedést mutat, ami folyamatos leterheltséget nekik a mindennapi munka mellett. Az Önkormányzat Képviselő-testülete létrehozott egy területi védőnői körzetet a 1108 Budapest Újhegy sétány 13-15. szám alatti házi gyermekorvosi rendelőbe, amely jelenleg is betöltetlen körzet.

A védőnők munkájuk könnyítése érdekében 2012-ben laptopot kaptak. A laptopok működése a 2014 év elejétől bevezetett szoftverrel maradéktalanul megtörténik mind a területi mind az iskolavédőnői praxisokban.

## **b) Gyermekvédelem, érdekvédelem**

A gyermekvédelem olyan tevékenységek és intézmények együttese, amely segíti a gyermekek alapvető jogainak érvényesülését és ezek garanciáit. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére (prevenció) és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli és természetbeni ellátások, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekjóléti szakellátások és a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések biztosítják.

Amennyiben a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel nem lehet megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá ha a gyermek megfelelő gondozása a családon belül nem biztosítható, a gyámhivatal a gyermeket hatósági intézkedéssel átmeneti nevelésbe veszi.

Az Átmeneti Otthonba az ellátottak folyamatosan cserélődnek (évente 30-50 gyermek), ezáltal az érdekképviselői fórum tagjainak egy része – a gyermekek, és a szülők képviselője - egy év alatt többször változik. A heti rendszerességgel megtartott diák-önkormányzati üléseken kerül megnevezésre az a gyermek, aki a fórum tagja lesz, amennyiben az előző képviselő ellátása megszűnt. Ugyancsak ezen a fórumon kerül megválasztásra a szülők képviselője is.

Az intézmény fenntartója meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdekképviselői fórum megalakításának és működésének szabályait.

Az érdek-képviselési fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az érdekképviselési fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviselési fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselési és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az érdek-képviselési fórumánál. Az intézmény vezetője, illetve az érdek-képviselési fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a gyermek, az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdek-képviselési fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

### c) gyermekorvosi ellátás jellemzői

(pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

44. táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen háziorvosi száma	felölt praxis/ok	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma
2008	0		315072	81412
2009	0		335745	89216
2010	0		319877	88975
2011	0		342305	88222
2012	0		273430	89724
2013	0		204235	74358
2014	0		131804	87498

A kerületben 14 házi gyermekorvosi praxis működik, teljes létszámmal. Az orvosok életkora ebben a szektorban is közelít nyugdíjkorhatár felé, ami sok nehézséggel jár. A rendelőkben ellátottak megoszlása nem egyenletes emiatt nagy mértékű aránytalanságok vannak leterheltségi szempontból. A kerületben minden körzet könnyen és egyszerűen megközelíthető a családok által.

### d) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok.

A házi gyermekorvosi rendelőkben a területi védőnők feladata a gyermekek 6 éves korára vonatkozó státusz felvétele, ami az oktatási-nevelési intézmények számára továbbítandó igények és ellátási formák alapját szolgálják. A védőnők szorosan együttműködnek az Önkormányzat Oktatási, Kulturális és Civil Csoportjával a tanévek megkezdése előtt, mivel adatszolgáltatásra ilyenkor van lehetőség.

45. táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beírt gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	9	1183	659	544
2009	9	1170	674	544
2010	9	1175	622	648
2011	9	1057	623	648

2012	10	1067	561	648
2013	10	683		648

46. táblázat – Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	7	7
2009	14	14
2010	35	30
2011	35	30
2012	37	34
2013	55	

47. táblázat – Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	1863	109	2639	23	2428	1
2009	1960	110	2892	24	2553	1
2010	2057	114	2949	24	2668	1
2011	2149	115	2948	24	2727	1
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	3219	117	3003	24	2853	1
2014	3167	115	2958	22	2748	1

A bölcsődék számára komoly nehézséget jelent a 0-3 éves korú gyermekek lelki, pszichikai problémáinak kezelése. Az intézmények szembesültek már azzal a problémával, hogy az ilyen korú gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálat a nevelési tanácsadót javasolta, a nevelési tanácsadó törvényi szabályozásra hivatkozással elutasította az intézményt. Már ebben az életkorban is előfordulnak olyan esetek, melyeknél szakember, pszichológus segítségét kellene kérnie a gondozóknak. Főállású pszichológus a több szempontból is előnyös lenne a bölcsődék számára: fordulhatnának hozzá a kisgyermek nevelők, a bölcsődei dolgozók, valamint a szülők egyaránt.

#### d) gyermekjóléti alapellátás

Bárka biztosítja a kerületben a gyermekjóléti szolgáltatást.

A gyermekjóléti szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás. Ez a gyermek érdekeit védő speciális személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek a felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a már kialakult veszélyeztetettség csökkentését, megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését a családba.

Feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben levő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,
- szabadidős programok szervezése.

Az általános szolgáltatási feladatokon túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat nyújt. Így utcai és lakótelepi szociális munkát, kapcsolattartási ügyeletet, kórházi szociális munkát, és készenléti telefonos ügyeletet biztosítását, melyet az Átmeneti Otthonnal kötött megállapodás értelmében lát el.

#### **e) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások**

Krízishelyzetben a Bárka családgyógyozója felveszi a kapcsolatot az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálattal (06-80-20-55-20). Amennyiben a probléma súlyossága indokolja a bántalmazott felet, és a gyermekeit védett ház fele irányítja.

A telefonszolgáltatást az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézménye a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet tartja fent, a hozzátartozók közötti erőszak, prostitúció és emberkereskedelem áldozatainak megsegítése érdekében. Az információ nyújtás mellett azonnali segítséget nyújt a bántalmazás miatt kialakult válsághelyzet kezelésében a krízisbe került állampolgárok részére (elsősorban nők és gyermekek részére). Rászorultság esetén a klienssel egyeztetve, titkos menedékhelyen történő azonnali elhelyezést is biztosítanak.

#### **g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés**

Az iskolák pedagógiai programjában megfogalmazott, éves munkatervben pontosított és ütemezett programokhoz valamennyi érintett tanuló részére a hozzáférés biztosított. Az egészségfejlesztési feladatokat a szaktanárok, (testnevelés, biológia), és a védőnő végzi. Szabadidős, és szünidei programok szervezésénél a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás adta lehetőségekkel élhetnek.

A Kőrösi Kulturális Központ 2011. évi alapítását követően fogalmazta meg küldetését, amelynek alapja, hogy névadójának gondolati követőjeként tevékenysége hiteles, hagyományokat követő, közérdekű kulturális célt szolgál. Vallja, hogy a közművelődés feladata az értékek megteremtésében, azok átadásában, közvetítésében valamint megőrzésében valósul meg. Szolgálja, gondozza azokat, akik itt találják meg helyüket, különös tekintettel a tehetségeket és a közösségi szerveződések.

Évről évre olyan programokat kínál, amelyek hozzájárulnak a kőbányai identitás erősítéséhez. A hagyományok megőrzése mellett nyitottak a folyamatosan változó társadalmi igényekre és az új, értéket hordozó kezdeményezésekre.

A korszerű kulturális szemlélet birtokában, a szolgáltatások fejlesztése mellett az intézmény a változó környezeti feltételeket is figyelembe véve végzi tevékenységét.

A Kőrösi Kulturális Központ célja a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára). A gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerő piaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése). A társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése (önszerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

Az általános iskolai korosztály számára nyári napközis tábort szervez a Budapest Főváros X. kerület Janikovszky Éva Általános Iskolában, valamint nyári táborokat üzemeltet a telephelyeken (Arló és Balatonlelle).

A Budapest X. kerület Előd utca 1. szám alatt tanuszodát működtet, és úszásoktatást szervez órarendszerűen az (általános iskolás korosztálynak) és tanfolyami rendszerben az óvodáskorúak számára. Balatonalmádiban önkormányzati üdülőt működtet. Kezeli a Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményt és üzemelteti az Újhegyi Közösségi Házat.

A nyugdíjas klubok tagjai rendszeresen részt vesznek az Önkormányzat által szervezett nordic walking foglalkozásokon, a Kőrösi által szervezett egészségnapokon és egészségügyi előadás sorozatokon, de a klubok saját maguk is szerveznek kirándulásokat (sokszor önkormányzati pályázati forrásból).

Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ sport, szabadidős és szünidős programjaihoz való hozzáférés: A gyermekek számára többnyire a szorgalmi időben rendezik eseményeiket, és a diáksport csoportok is ebben az időszakban végzik feladatukat. Az intézményekben tartott edzések mindenki számára nyitottak.

A gyermekek számára többnyire a szorgalmi időben rendezik eseményeiket, és a diáksport csoportok is ebben az időszakban végzik feladatukat. Az intézményekben tartott edzések mindenki számára nyitottak. A 28 éve sikeresen működő versenyrendszernek köszönhetően a Diáksport Bizottság által rendezett eseményeken pedig a legtehetségesebb tanulók képviselik intézményeiket. A kerület általános iskolai tanulóinak számára minden intézményben működik diáksport szervezet. Az elmúlt esztendőben 1377 fő általános iskolás tanuló vett részt a diáksport egyesületek edzésein, ez a tanulók közel 40 %-a.

A kerületi versenyeken 21 sportágban 2127 tanuló vett részt. A rendezvényeink összességében 495 versenyórát tettek ki, ez 94 versenynapnak számít.

A középiskolákban a csökkenő támogatás miatt ez a szám 890 tanuló.

A szünidei program a diáksport tábor szervezése Balatonlellén. A korábbi években 5 kőbányai általános iskola 162 diákja vett részt a táboroztatásban.. A sporttábor átszervezését követően a létszám visszaesett, de ismét növekvő tendenciát mutat a résztvevők száma, így 2014-ben 135 tanul táborozott.

#### **h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfévi, szünidei) ingyenes tankönyv**

48. táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma
2008	nincs pontos adat	nincs pontos adat	72	2002	nincs adat
2009	nincs pontos adat	nincs pontos adat	81	2035	nincs adat
2010	483	973	65	2171	735
2011	486	1064	52	2220	744
2012	404	1071	59	2205	661
2013	780	1495	979	na	na
2014	377	920	643	na	na

A kerületben a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően történik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek gyermekétkeztetéshez, normatív kedvezményhez történő hozzáférése.

#### **4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége**

49. táblázat – Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	19+1
Hány településről járnak be a gyermekek	nincs adat
Óvodai férőhelyek száma	2608
Óvodai csoportok száma	101



Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6-tól 18-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2015. 06. 15.-07. 17. és 2015. 07. 20.-08. 21.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	241	4,5
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	5,5
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	106	0
Kisegítő személyzet	85	0

50. táblázat – Általános iskolában tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	2704	2414	5118	3286	64,2%
2011/2012	2405	2099	4504	4504	100,0%
2012/2013	2474	2158	4632	4632	100,0%
2013/2014	2576	2249	4825	2883	59,8%

51. számú táblázat – Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	98	92	190	5	4	9	11
2011/2012	98	92	190	5	4	9	11
2012/2013	97	95	192	5	4	9	11
2013/2014	97	95	192	5	4	9	11

Helyhiány miatt nem volt elutasítás a kerületben. A törvény adta lehetőségeket kihasználva először 20 %-os emeléssel, majd a fenntartói +10%-os emeléssel igyekezett a kerület minden gyermek elhelyezéséről gondoskodni. Egyéb esetekben az óvodai csoportlétszámok növekedését intézményi átalakítás segítette.

52. táblázat – Óvodai nevelés adatai 2.

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0

53. táblázat – Iskola személyi feltételek 2012

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	126	0
Szaktanítást végző tanítók száma	0	0
Szaktanítást végző tanárok száma	190	0
Gyógypedagógusok létszáma	12+43	0
Gyermekvédelmi felelős	11	0
Iskolaorvos	1	0
Iskolapszichológus	29	0
Kisegítő személyzet	139	0

53a táblázat – Iskola személyi feltételek 2014

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	126	0
Szaktanítást végző tanítók száma	0	0
Szaktanítást végző tanárok száma	142	0
Gyógypedagógusok létszáma	41+29	0
Gyermekvédelmi felelős	0	0
Iskolaorvos	0,5	0
Iskolapszichológus	29	0
Kisegítő személyzet	139	0

54. táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	506	100
2011/2012	452	100
2012/2013	465	100

**a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása**

Az óvodáktól és az iskoláktól nem érkezett be elegendő információ a 4.4 pont érdemi kifejtéséhez. A HEP IT-ben kérdőíves adatbegyűjtést kell eszközölni.

55. táblázat – Általános iskolások adatai – el- és bejárás 2012.

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	4482
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	254
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	0
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	1162
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	126

55a táblázat – Általános iskolások adatai – el- és bejárás 2014

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	4825
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	215
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	n.a
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	177
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	64

**b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció**

A tájékoztatást beküldő intézményekben nincs hátrányos megkülönböztetés, nincs szegregáció. Az óvodáktól és az iskoláktól nem érkezett be elegendő információ a 4.4 pont érdemi kifejtéséhez. A HEP IT-ben kérdőíves adatbegyűjtést kell eszközölni.

**c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések**

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	506	100
2011/2012	452	100
2012/2013	465	100

Az óvodáktól és az iskoláktól nem érkezett be elegendő információ a 4.4 pont érdemi kifejtéséhez. A HEP IT-ben kérdőíves adatbegyűjtést kell eszközölni.

**d) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)**

Az óvodáktól és az iskoláktól nem érkezett be elegendő információ a 4.4 pont érdemi kifejtéséhez. A HEP IT-ben kérdőíves adatbegyűjtést kell eszközölni.

**4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.**

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Gyermeki gyermekbántalmazás illetve drog problémák – szer használat- még mindig látenszen van jelen a családok életében.	Jelenleg két iskolában biztosít a Bárka iskolai szociális munkást. A két iskolai szociális munkás + KEF koordinátor kollégák egy felvilágosító előadás sorozatot tartanak a 2013/ 2014 –es tanévben.
2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére.	Növekedjen azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek a száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak
3. A gyermekek érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben a gyermekek érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
4. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése, kérdőíves adatbegyűjtés.
5. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek	Tanulmányi felzárkóztatás, korrepetálás

részére a körrepetálás, felzárkóztatás az iskola keretein belül nem minden esetben megfelelő.	működtetése, folytatása a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda szervezésében
6. Szociálisan hátrányos helyzetű jó tanulók részére ösztöndíj pályázat kiírása fél évente.	Szociálisan hátrányos helyzetű, jó tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ez által képessé válhatnak a kitörésre

### Jövőképünk

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek testi és lelki fejlődését, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítását, magatartásuk, viselkedésük fejlesztését

#### A beavatkozás megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Gyermekek	1. Jelenleg két iskolában biztosít a Bárka iskolai szociális munkást. A két iskolai szociális munkás + KEF koordinátor kollégák egy felvilágosító előadás sorozatot tartanának a 2013/ 2014 –es tanévben.	KLIK 10. tankerület vezetője – felelős Bárka. Oktatási intézmények szociális munkása, gyermekvédelmi felelősei, KEF koordinátor, Az érintett iskolák tanulói
	2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére.	Humánszolgálati Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
	3. Adatgyűjtés a kerületben a gyermekek érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
	4. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, önkormányzati intézmények
	5. Tanulmányi felzárkóztatás, körrepetálás működtetése a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda szervezésében	Török Tamás Radar vezetője – felelős
	6. Szociálisan hátrányos helyzetű, jó tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ez által képessé válhatnak a kitörésre	Tanügyigazgatási referens Köznevelési és Civilkapcsolati Osztály Iskolák KLIK

## HEP IT

1. Intézkedés címe:	Gyermekbántalmazás rejtett módjának csökkentése a felvilágosítás segítségével
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés az ismeret a gyermekbántalmazás területén. A bántalmazottak számára nem ismertek a segítő szervezetek. A gyermekbántalmazás sok esetben rejtett marad.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A gyermeki jogok ismertetése, a gyermekbántalmazással kapcsolatok ismeretek nyújtása a Bárka által iskolai szociális munkába bevont intézményekben, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulókra. A felvilágosító, tájékoztató program egy tanévre vonatkozik és tanévenként szakmailag hasonló, vagy azonos tartalmakkal bír. Az évek során a gyermekek egyre nagyobb részét érjük el.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ki kell dolgozni a felvilágosító tevékenység tervezését, ütemtervét. Be kell venni a tervezés folyamatába a KLIK 10. Tankerület vezetőjét annak érdekében, hogy a résztvevő iskolák a fenntartón keresztül kapcsolódjanak be a felvilágosító tevékenységbe. A felvilágosító előadások olyan formába öntése, melyet adott oktatási intézmény honlapján közzéteszünk. Tanév végén beszámoló elkészítése, mely tartalmazza az előadásokon résztvevő intézményeket, osztályokat, a résztvevő gyermekek számát, és mellékletként az előadás vázlatát, valamint a részletes tapasztalatokat annak érdekében, hogy a program folytatásakor mely területre kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni.
Résztvevők és felelős	KLIK 10. tankerület vezetője – felelős Bárka, Oktatási intézmények szociális munkása, gyermekvédelmi felelősei, KEF koordinátor, Általános iskolák tanulói
Partnerek	Az iskolai szociális munkába bevont kerületi általános iskolák.
Határidő(k) pontokba szedve	Ütemterv elkészítése minden év augusztus 30-áig Előadások megtartása az ütemterv és a tematika szerint minden tanítási év szeptember 1-jétől május 30-áig Beszámoló elkészítése minden tanítási évről június 15-éig Az intézkedés 2018. június 30-áig tart.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az eredményességi mutatók a beszámolóban kerülnek megfogalmazásra. A tevékenység a rövid-, közép és hosszútávon egyaránt fenntartható, esetleg további kerületi iskolára is kiterjeszhető. A bevont intézmények és tanulók száma, tájékoztató programok száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A kockázatsökkentés eszköze: felvilágosítás, tájékoztatás.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás az ütemterv, tematika elkészítéséhez, az előadások megszervezéséhez, megtartásához Esetleges költségvetési forrás egy-egy előadó meghívásához.
2. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma	Kevés, vagy nem megfelelően képzett szakemberek.

(kiinduló értékekkel)	
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén.
Résztvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A speciális képzésben részt vett szakemberek számának növekedése, a képzések száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motivátlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására. Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás. Pályázati forrás. Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez. Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

3. Intézkedés címe:	Gyermekek érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeinek nem teljes körű ismerete.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Adatgyűjtés a területben a gyermekek érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásaikról. Rövidtávú cél: Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése. Középtávú cél: A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés. Hosszú távú cél: A gyermekek érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése. Együttműködés legalizálása. Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra.
Résztvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens

Partnerek	Civil szervezetek Kőbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekekkel kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével. Együttműködési megállapodások megkötése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció. Speciális adatkezelő program kidolgozása.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbításához az intézmények felé.

4. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. A Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya</li> <li>2. A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek</li> <li>3. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete</li> <li>4. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége</li> <li>5. Védőnői álláshelyek száma</li> <li>6. Az óvodai ellátás igénybevétele</li> <li>7. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása</li> <li>8. Óvodai körzethatár</li> <li>9. Óvodai létszám-megoszlás</li> <li>10. Iskolai körzethatár</li> <li>11. Iskolai ellátás igénybevétele - telephelyi bontásban</li> <li>12. Kompetenciamérési adatok</li> <li>13. Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton</li> <li>14. Hátránykompenzáló programok</li> </ol>
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat, Önkormányzati intézmények Civil referens

Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP ismételt felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

5. Intézkedés címe:	Tanulmányi felzárkóztatás, korrepetálás működtetése a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda szervezésében
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A CIKK Egyesület pályázati forrásból 2013 májusától 2015 áprilisáig Tanodát működtetett. Ennek keretében a kőbányai általános iskolákba járó hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű diákok tanulását segítette szaktanárok, fejlesztő pedagógus bevonásával. A program a korrepetálás mellett fő céljaként jelölte meg a résztvevő diákok iskolai lemorzsolódásának megakadályozását alternatív eszközök igénybe vételével. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a magatartási problémákkal és tanulási nehézséggel küzdő diákoknak a kötelező napközi nem jelent megoldást a tanulmányi eredményeik javításában. Számukra megoldást az alternatív tanítási módszerek igénybe vétele, valamint a kiscsoportos vagy egyéni foglalkozások jelentik.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövid távú cél: Kőbányán a Tanoda program folytatása, finanszírozásának megoldása pályázati forrásból Középtávú cél: Megfelelő helyszín (több külön helyiséggel rendelkező épületben) Hosszú távú cél: A fenntarthatóság a program folyamatos működésének céljából.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A szükséges feltételek megteremtése után: Toborzás és az együttműködések megkötése. A bemeneti mérések elvégzése Fejlesztés Kimeneti mérés minden félévkor és tanév végén a 8. osztály elvégzéséig.
Résztvevők és felelős	CIKK Egyesület – felelős résztvevők: Bárka, Általános iskolák, KLIK
Partnerek	Önkormányzat Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	A Tanoda működésének feltételeinek megteremtése 2016 január A tanoda működésének folyamatos biztosítása 2018. június 30-áig. Mérések félévente, kiértékeléssel
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon),	A bemeneti és kimeneti mérések, a bevont diákok iskolai eredményeinek nyomon követése, kompetencia mérés. Mérések félévente, kiértékeléssel.



valamint fenntarthatósága	Újabb sikeres pályázók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A tanodában alkalmazott módszerek eredményességének rendszeres felülvizsgálata. A diákok lemorzsolódásának megakadályozása érdekében folyamatos kapcsolattartás az iskolával és a családdal.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás: szaktanár, fejlesztőpedagógus, ifjúságsegítő, szociális munkás. Infrastrukturális forrás: megfelelő helyszín biztosítása, szakmai anyagok beszerzése. Költségvetési forrás: program megvalósításához pályázati forrás, amennyiben nincs pályázat, akkor az Önkormányzati forrás bevonása – a mindenkori költségvetés lehetőségeihez mérten, külsős programokhoz szükséges költségek (tábor, kirándulás)

6. Intézkedés címe:	Tanulmányi ösztöndíj pályázat a szociálisan hátrányos helyzetben élő gyermekek részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szociálisan hátrányos helyzetű, jó tanulók pályázat útján történő támogatása kellő inspirációt nyújt ahhoz, hogy tanulmányi eredményeiket folyamatosan javítsák annak érdekében, hogy ki tudjanak törni a hátrányos helyzetükből.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövid távú cél: a Kőbánya Számít Rád ösztöndíj pályázat fenntartása Középtávú cél: az ösztöndíj pályázatra a költségvetési lehetőségekhez mérten folyamatosan magasabb összeg biztosítása annak érdekében, hogy minél több szociálisan rászorult, jól tanuló gyermek megkaphassa az ösztöndíjat. Hosszú távú cél: a pályázat eredményeként az így ösztönzött tanulók továbbtanulásának segítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fél évente a pályázat kiírása, megjelentetése a helyben szokásos módon A beérkezett pályázatok értékelése, döntés az ösztöndíjat elért tanulókról .A nyertesek részére ünnepélyes átadás, sajtó-megjelenéssel
Részvevők és felelős	Tanügyigazgatási referens – felelős Köznevelési és Civilkapcsolati osztály Általános iskolák KLIK
Partnerek	Önkormányzat KLIK Szociális és egészségügyi intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	A rendeletben meghatározott időpontig a pályázat kiírása fél évente A pályázatok értékelése, kiértékelés a rendeletben meghatározottak szerint fél évente Az ösztöndíj folyósítása a pályázatot elnyert diákok részére
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fél évente a pályázók száma, a pályázatot elnyert diákok száma, tanulmányi eredmények javulásának kimutatásával
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás, nem mindenkihez jut el a pályázati lehetőség kommunikációs lehetőségek minél tudatosabb kihasználása – közösségi oldal, intézmények

Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humánerőforrás: pályázat előkészítése, megjelentetése, kiértékelése, ösztöndíj folyósítása. Informatikai erőforrás a pályázat minél szélesebb kör megjelentetéséhez
-----------------------	--

## 5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E tématerület esetén a központi adatszolgáltatásban kevés információ áll rendelkezésre. Ezért az alábbi területeken érdemes adatgyűjtést és statisztikai elemzést végezni, amely szerepel az intézkedési tervben.

### A nők gazdasági esélyegyenlősége

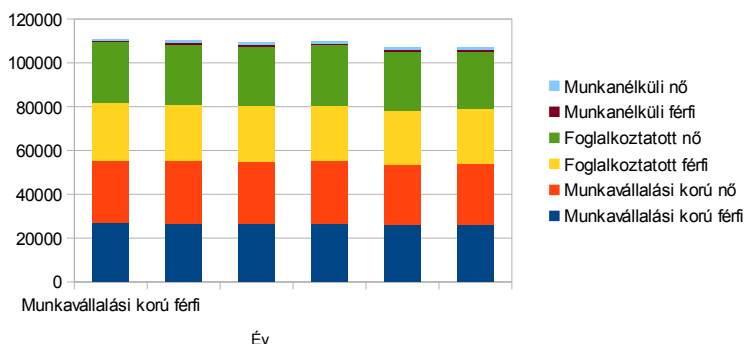
A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra bíztatja, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevésbé ismer el aktív munkavégzőként. Ma Magyarországon azonban egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepek megoszthatók. A nemek közötti egyenlőtlen családi felosztás következménye a nők „harmadik műszakja”.

### a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

57. táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	26756	28609	26302	28071	454	538
2009	26713	28477	25749	27565	964	912
2010	26583	28171	25639	27098	944	1073
2011	26420	28588	25533	27576	887	1012
2012	25839	27788	24778	26609	1061	1179
2013	25937	27756	25070	26346	864	942

Foglalkoztatás és munkanélküliség



A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők Kőbányán való foglalkoztatottságának mutatói arról adnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. A táblázatból látható, hogy a 2013. évben a munkanélküli nők száma jelentősen csökkent.

## b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

## c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

## d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

## 5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

(pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen.

58. táblázat – A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközök száma	férőhelyek száma családi napközökben	férőhelyek összesen
			önkorm.	egyéb			
2008	2196	10	540	40		7	587
2009	2209	10	540	40	2	14	594
2010	2185	10	648	40	4	35	723
2011	2139	10	648	40	9	65	753
2012	2096	10	648	40	9	55	743
2013	2025	10	648	40	8	55	742

Az Egyesített Bölcsődék kerületi intézményeiben Európa Uniós pályázat segítségével idén indul be családbarát szolgáltatásként az időszakos gyermekfelügyelet. Saját dolgozóik részére rugalmas munkaidő kialakítását nem tudják bevezetni a gyermekek biztonságos napközbeni ellátásának érdekében.

A pályázat lezárulását követően még 3 évig fenn kell tartani a szolgáltatást, de nem változatlan formában. Ennek értelmében, valamint a lehetőségeik optimális kihasználása miatt a szolgáltatás az alábbi formában és nyitva tartás mellett működik tovább:

Időszakos gyermekfelügyelet TÁMOP 2.4.5-12/4 „Össze-fogás Kőbánya családjaiért!” keretén belül lett kialakítva,  (jelenleg fenntartási időszak)	Apraja Falva Bölcsőde /1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7/	Hétfő 7-15 Kedd 15-19 Csüt. 8-18 Péntek 8-15
	Apró Csodák Bölcsőde /1105 Budapest, Zsivaj u. 1-3/	Hétfő 15-19 Kedd 7-15 Szerda 8-18 Péntek 8-15 (2014.10.31-ig)

A fenntartási időszakban, egyik bölcsődében sem áll rendelkezésre külön státusz a szolgáltatás üzemeltetéséhez. Ezért egyrészt a játszócsoport kisgyermeknevelője a játszócsoportot igénybevevő és az időszakos gyermekfelügyeletet igénylő gyermekeket együtt fogja fogadni a délelőtti órákban a csoport befogadó képességének határáig. Másrészt a bölcsődei csoportokban az engedélyezett 12 fős gyermeklétszámot 14 főre kiegészítve fogadják a gyermekeket, további igény esetén a hiányzó gyermekek helyén is el tudják látni az igénylőket.

A projektzárást követően 2014. november 1 és december 31-e között is térítésmentesen biztosították a szolgáltatást, majd 2015. január 1-jétől a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23) rendelete értelmében 400 Ft/óra ellenében.

A pályázat másik igen pozitív hozadéka, hogy a Bárka és a Kőbányai Egyesített Bölcsődék közös újításaként már 2013-ban kialakította a bölcsődei szociális munkakört, aminek tartalmi elemeit a pályázat keretén belül közösen határozták meg. 2014-ben minden bölcsődében részt vettek a szociális munkások az új szülők számára tartott szülői értekezleteken. Több helyen szülőcsoportos megbeszélésre is meghívták őket, valamint minden bölcsődében havonta fogadóórát tartottak egy-egy alkalommal, ahol mind a szülőknek, mind a bölcsődei dolgozóknak tájékoztatást, segítséget adtak. Ez a szolgáltatás fontos és kiemelt prevenció a kerületi bölcsődei ellátásban.

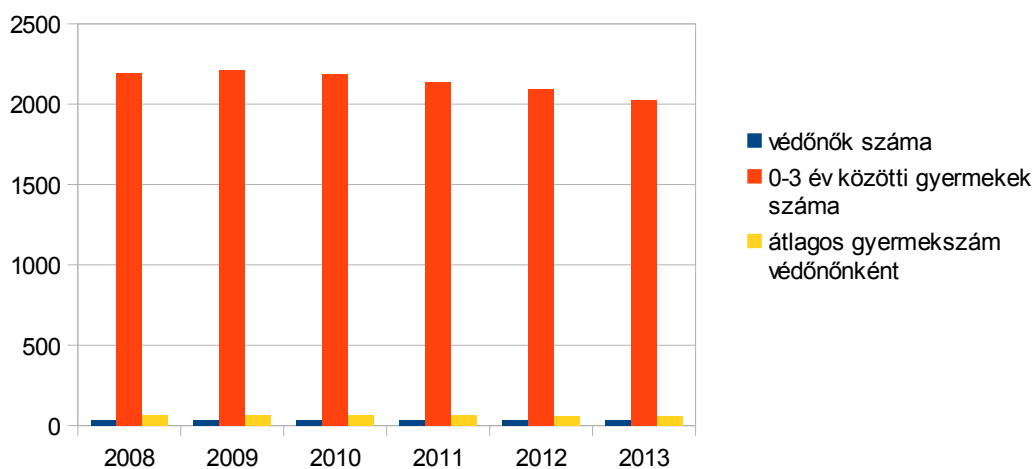
A Bem József Általános Iskolában a szülők által felmerülő igényeket figyelembe veszik, a foglalkozásokat délután 16 óráig, sőt még azt követően is szervezik: napközi, tanulószoba, korrepetálás, szakkör, sport, zenede, vallásóra. A Fekete István Általános Iskolában a napközi igénybevételének biztosításával igyekeznek segíteni a dolgozó édesanyákat édesapákat, a reggeli ügyelet 6.30-tól, a délutáni ügyelet 17.30-ig tart. A Keresztury Dezső Általános Iskolában nincs férőhely hiány. Reggeli ügyeletet, napközi, tanulószobai foglalkozást szülői igény szerint tudnak biztosítani. A többi intézmény nem adott tájékoztatást a témakörben. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

### 5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

59. táblázat – Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	34	2196	65
2009	35	2209	63
2010	35	2185	62
2011	33	2139	65
2012	34	2096	62
2013	34	2025	60

## Családtervezés, anya-és gyermekgondozás területe



A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

A Bárka iskolavédőnői által a középiskolákban felvilágosító előadásokat tartanak, mind a fogamzásgátlás, mind a felelősségteljes családtervezés témaköreiben az első és negyedik évfolyamban.

A Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve X-XVII-XVIII kerületi Intézete rendszeresen tart előadásokat kerületi védőnők számára a családvédelmi védőnői ellátásról, valamint az Eütv. 41. §-a által szabályozott tematikában a legújabb védői eljárásokról, módszerekről.

### 5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része még mindig a családban marad. A nőket illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A jelzőrendszer egyre hatékonyabb működése ellenére és a rendőri tevékenység eredményeként, egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. Felmerült annak a lehetősége, hogy a betegszoba megváltoztatásával egy anya és gyermeke fogadására is alkalmas helység jöjjön létre. Erre a lehetőségre a krízishelyzetek kezelése során van nagy szükség. Ez az átalakítás jelenleg folyamatban van.

A családon belüli erőszak jellemzően olyan személyeket érint, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben. Ugyanakkor az ilyen jellegű elkövetési magatartásoknak leginkább kitett csoportok a nők, a gyerekek, illetőleg az idős szülők.

Megnyilvánulási formáját tekintve a családon belüli erőszaknak ötféle fajtáját szokás elkülöníteni.: a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági (anyagi) erőszakot. A párkapcsolati erőszak az elkövető és az áldozat közötti ismeretségből fakadó intim viszony miatt válik „családi jellegű”-vé. A nőbántalmazással azért kell kiemelten foglalkozni, mert ha anyák is egyben, akkor a gyermekükkel együtt szenvednek el az erőszakot. Ha az elkövető nem veri a gyermekeket ők akkor is sérülnek, hiszen az anya bántalmazása a gyermekben félelmet és önvádat kelt. A BRFK X. ker. Rendőrkapitányságán

megjelenő esetek alapján megállapítható, hogy a fent tárgyalt bántalmazási formák mindegyike jelen van illetőségi területen.

Az áldozatok és elkövetők megoszlása a családon belüli erőszakos bűncselekményeknél a 2010-2012 közötti időszakban nemenként.

60. táblázat – Áldozatok, elkövetők

Áldozatok			Elkövetők			
Fő	Neme		Jellemzői (számszak) (korosztály szerint ffi/nő)	Fő	Neme	
	Férfi	Nő			Férfi	Nő
2010						
167	14	153	Gyermekkorú: 21 Fiatalkorú: 112 Felnőtt: 34	126	98	28
2011						
258	37	221	Gyermekkorú: 34 Fiatalkorú: 183 Felnőtt: 14	188	114	74
2012						
265	44	221	Gyermekkorú: 31 Fiatalkorú: 220 Felnőtt: 14	226	140	86
2013						
149	42	107	Gyermekkorú: 23 Fiatalkorú: 77 Felnőtt: 49	97	64	33

Mivel a családon belüli erőszak nem önálló büntető törvénykönyvi tényállás így az erőszak különböző megnyilvánulási formáinak megfelelően más - más bűncselekmény kategóriába kerülnek besorolásra, mint testi sértés, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, és a különféle szexuális bűncselekmények szerinti besorolás.

61. táblázat – 2010-2012 közötti időszakban az alábbi bűncselekmények során vált nyilvánvalóvá a családon belüli erőszak elkövetése

Bűncselekmény típusa	2010	2011	2012	2013
Testi sértés	15	21	24	17
Tartás elmulasztás	41	47	55	26
Kiskorú veszélyeztetése	21	17	13	14
Garázdaság	19	23	20	5
Szemérem elleni erőszak	4	6	2	2
Zaklatás	57	27	84	26
Kényszerítés	0	6	16	1
Megrontás	1	0	0	2

2009. óta az LXXII. törvény jóvoltából – mely a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szól – a rendőrségnek lehetősége van a családon belüli erőszak elkövetőivel szemben ideiglenes távollattartás elrendelésére.

A 2010-2012 év közötti időszakban elrendelt ideiglenes távollattartások száma: 2010-ben két, 2011-ben három, 2012-ben négy esetben.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények esetén elengedhetetlen a különböző segítő szervezetekkel való szoros együttműködés, hiszen a nyomozás elindításával párhuzamosan szükség van az érintettekkel való további törődés, problémamegoldás folytatására. Így a gyermekjóléti szolgáltatások, családsegítő eljárások, esetleges Gyámhatósági ügyintézők megindítására.

A különböző szervezetekkel való hatékony és eredményes együttműködések, a szükséges gyors beavatkozások megvalósulásához fontos, hogy az együttműködő szervek ismerjék egymás kompetenciáit, működési hátterüket és segítségnyújtási lehetőségeiket. Ennek érdekében szükségesek a közös mini képzések, workshop-ok, ahol a területen dolgozó szakemberek megismerik egymás munkáját, döntési mechanizmusát. Erre az elmúlt évek együttműködési tendenciái révén szerveződtek jó gyakorlatok a Bárkával, a védőnői hálózattal, valamint a Wolf Polgárőrséggel.

Mindezek mellett nagyon fontos terület a megelőzés, melynek során a lehető legtöbb fórumon kell arra törekedni, hogy a potenciálisan veszélyeztetett réteg minél több olyan információval legyen felvértezve, ami segítheti őt a vészhelyzetek elkerülésében, vagy az azokból való mielőbbi kimenekülésben.

A bűnmegelőzési felvilágosító munka már iskolás korban el kell, hogy induljon az ilyen irányú bűncselekmények vonatkozásában is. Erre a rendőrség D.A.D.A. És EllenSzer programja lehetőséget ad, hiszen a témakörrel több esetben is foglalkoznak ezek a projektek. Ezen a területen is fontos az egyéb működő segítő- illetve egészségügyi szervezetekkel való együttműködés, hiszen így érhető el a felvilágosító munka során a teljes lefedettség. Erre van jó gyakorlat a kerületben: a KEF-ben minden a témakörrel foglalkozó szervezet képviselteti magát, és a közösen megvalósuló programok révén hatékonyan lehet megelőzési tevékenységet végezni, mind az iskolások, mind a nők körében.

## 5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

62. táblázat – anyaotthonok

BMSZKI Anya-gyermek Krízisszállás	krizisszallas@bmszki.hu
Jó Pásztor Anyaotthon	anyaotthon@jopasztor.axelero.net
Jó Pásztor Háza Anyaotthon	jopasztor2@t-online.hu
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona Anyaotthon	szatmarcsao@maltai.hu
Oltalom Karitatív Egyesület Anyaotthon	anyaotthon@oltalom.hu
Anyaoztalmazó Alapítvány	anyaolt@enternet.hu
Magyar Vöröskereszt Anyaotthon	mvkcsao@voroskeresztbp.hu
Menedék Mamásotthon	mamasotthon@gmail.com
Fény Háza Családok Átmeneti Otthona	fenyhaza@swi.salvationarmy.org
Bölcső Alapítvány és Egyesület	zita@bolcso.hu
Szociális és Rehabilitációs Alapítvány	szocrehab@gmail.com
Lea Otthon	leaotthon@gmail.com

Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat: (06/80-2055-20) 24 órán keresztül hívható.

## 5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Kőbánya Képviselő-testületében a nemek aránya a következő: 14 fő férfi és három fő nő.

## 5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kitűzött feladatoknak, céloknak a megvalósításához elengedhetetlenül szükséges, hogy a kerület vezetése aktív, élő együttműködést alakítson ki a civil szervezetekkel. Ismerje meg a tevékenységüket. Folyamatos konzultációkat kell tartani. A civil szféra nagyon sokat tesz az esélyek növeléséért, az életminőség jobbításáért, de az Önkormányzat forrásai nélkül a terveket nagyon nehezen tudják megvalósítani. Amit nyújtani tudnak az elsősorban a tartalmi kidolgozás, az önkéntesség, a jó szándék, az eszmei, fizikai, lelki segítségnyújtás. A civil szervezetek a lakosság egy-egy rétegének a helyzetét közvetlenül ismerik, jelzőrendszerként is működnek a város vezetése számára.

Képzési, átképzési programokba nagyon jól bevonhatók a civil szervezetek, illetve fordítva, a civil szervek ilyen jellegű programjaihoz az Önkormányzat segítsége, anyagi támogatása is szükséges lehet. A civil szervezetek nagyon sokat tehetnek a nők számára tanácsadó- és segítő szolgálat kialakításában.

Az Önkormányzat pályázati lehetőségeket biztosít a kerületi civil szerveződések számára. Hasznos lenne a civileknek a helyi médiumokban való rendszeres és hangsúlyos megjelentetése, még hatékonyabb lenne egy civil sajtóorgánum megjelentetése. Kívánatos lenne a kerületi tv-rádió csatornákon civil-percek címen egy rendszeres műsorsáv.

Érdeemes létrehozni egy Civil-fórumot, ennek kidolgozását meg kell kezdeni. A sok kisebb tevékenységi profil köré szerveződő egységen túl, időről időre megszervezni egy nagyobb találkozót. A civil szervezetek lehetőségeit érdemes kihasználni és támogatni.

## 5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Adatgyűjtés, statisztikai elemzés hiányossága.	A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése.
2. Kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatását segítő és tehermentesítő szolgáltatások fejlesztése, bővítése	Kisgyermeket nevelő nők részére foglalkoztatást segítő és tehermentesítő szolgáltatások biztosítása
3. A nők érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben a nők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
4. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése
5. Nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozatlansága.	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése

### Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol érvényesül a nők szülői és munkahelyi feladatainak sikeres összeegyeztetése.

### A beavatkozások megvalósítói



Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
nők	1. A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Humánszolgáltatási Főosztály, kerületi intézmények
	2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
	3. Adatgyűjtés a kerületben a nők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Esélyegyenlőségi referens
	4. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
	5. A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése	Kőrösi Kft. vezetője – felelős Önkormányzat, Bárka,

### HEP IT

1. Intézkedés címe:	Helyzetelemzéshez szükséges adatok összegyűjtése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincsen elegendő anyag a nők helyzetelemzésének pontos meghatározásához
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje Hosszútáv: a HEP következő felülvizsgálatakor az adatokból kapott eredmények alapján az intézkedési terv átdolgozása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A kerületi intézmények vezetőitől kérdőív formájában kell bekérni a fenti adatokat. A kérdőívek beérkezését követően elemezhető a női munkavállalók helyzete, valamint a munkahelyeken a nők-férfiak aránya. 2. Kerületi házi orvosok részére kérdőív kiküldése, melyben a krónikus megbetegedések gyakoriságára és az abban szenvedő férfiak-nők arányára keressük a választ.
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Humánszolgáltatási Főosztály, Kerületi intézmények
Partnerek	Civil szervezetek, Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	Kérdőívek elkészítése: 2016. február 15. Kérdőívek kiküldése: 2016. március 1. Válaszok beérkezése: 2016. április 1. Válaszok kiértékelése: 2016. május 15. A nők helyzetelemzésének megvitatása, stratégia kidolgozása a

	2016. májust követő HEP fórumon
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP következő felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

2. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó nők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó nők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó nők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára. Képzések szervezése, toborzás.
Részvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan, évente két alkalommal tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kiajánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására. Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás. Pályázati forrás. Humán erőforrás a tréning megszervezéséhez. Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

3. Intézkedés címe:	Nők érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Adatgyűjtés a kerületben a nők érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásaikról. Rövidtávú cél: Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése. Középtávú cél: A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés. Hosszú távú cél: A nők érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése. Együttműködés legalizálása. Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra.
Részvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
Partnerek	Civil szervezetek Kőbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a védett tulajdonságú csoportokba tartozó nőkkel kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével. Együttműködési megállapodások megkötése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció. Speciális adatkezelő program kidolgozása.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítése, Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

4. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A nők esélyegyenlőségét szolgáló helyzetelemzés pontosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban 2. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén 3. Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei 4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

	5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások 6. A nők szerepe a helyi közéletben 7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP következő felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

5. Intézkedés címe:	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nemek közötti családi feladatmegosztás egyenlőtlensége
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében családoknak szóló munkamegosztást elősegítő, ösztönző, szemléletformáló programok szervezése civil szervezetek bevonásával.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Olyan kulturális, egészség megőrző és családi programok szervezése, ahol a feltárt problémával foglalkozó civil szervezetek teret kapnak munkájuk bemutatására. A programokon rövid kérdőív kitöltése a családi szokások tekintetében.
Résztevők és felelős	Kőrösi Kft. vezetője – felelős Önkormányzat, Bárka,
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2016-ban 2017-ben egy-egy kiemelt program
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programokon résztvevők száma, kérdőív kitöltése, kérdőív értékelése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Civil szervezetek aktivitása, programon résztvevők alacsony száma, a kérdőívet kitöltők alacsony száma
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: civil szervezetek felkutatása, velük kapcsolat felvétel, programok megszervezése Informatikai erőforrás Költségvetési erőforrás

## 6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett európai társadalmakhoz hasonlóan a legnagyobb, hosszú távú demográfiai kihívást a népesség öregedésének felgyorsulása jelenti. Az alacsony születésszám és a javuló életkilátások következményeként növekszik a népesség arányán belül az időskorúak száma.

„Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról) legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig:

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsméntjének” elterjesztése már a fiatalkorban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

### 6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

(pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

63. táblázat – A lakónépesség korcsoportok szerint, 2011. január 1.

	2009.	2010.	2011.	2012.
Lakónépesség	10.030.975	10.014.324	9.985.722	9.957.731
65-X éves (fő)	1.640.278	1.663.483	1.671.135	1.680.532
65-X éves (%)	16,35	16,61	16,73	16,87

64. táblázat – Születéskor várható átlagos élettartam

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Férfi	69,0	69,2	69,8	70,1	70,5	70,9
Nő	77,4	77,3	77,8	77,9	78,1	78,2

Budapest X. kerületében a lakónépesség 21,1%-a a 60 év feletti. A kerületben, a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma 22 238 fő, a lakosság 28,5%-a.

A Kőbányán élő 60-69 éves korcsoportban a lakosság 2,2%-a fogyatékos és a nyilvántartott pszichiátriai gondozott betegek közül 65 év felett 15,9% pszichiátriai beteg.

A kerületi időskorúak 48,4%-a egyedül él, 48,5%-a háztársával, élettárral és 3,1%-a rokonnal él együtt. (KSH népszámlálás 2011. Az időskorúak életkörülményei).

65. táblázat – A népesség életkora korcsoportok szerint 2012-ben

Népesség életkora	Nő	Férfi	Összesen
-------------------	----	-------	----------

	(fő)	(fő)	(fő)
90-X	140	63	203
80-89	1652	738	2390
70-79	3607	2024	5631
60-69	5463	3677	9140
19-59	25642	24441	50083
0-18	6895	7133	14028
Teljes népesség	43399	38076	81475

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. 2025-re Európa népességének mintegy egyharmada eléri, vagy meghaladja a 60. életévét, ezen belül is a 80 évesnél idősebbek száma különösen jelentős mértékben fog növekedni.

Kőbányán a kerületi lakosság 21,3%-a 60 év feletti, a nemek tekintetében a nők aránya 25,0%, a férfiaké 17,1%. A 80 évesnél idősebbek aránya 3,2%.

66. táblázat – Az egyszemélyes háztartások száma életkor szerint 2012. január 1.

Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
65-70	1150	401	1551
71-75	841	226	1067
76-80	770	165	935
80 felett	939	195	1134
Összesen:	3700	987	4687

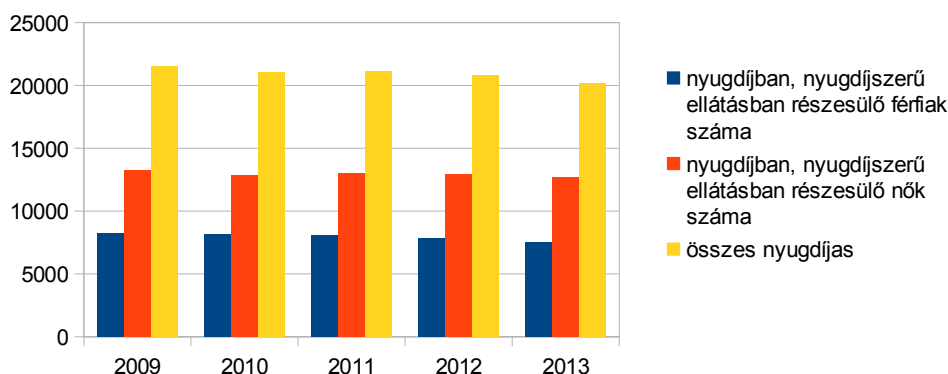
Az egyszemélyes háztartások száma a 65 év feletti korosztály esetében 4687, ebből egyszemélyes háztartásban él 78,9% nő és 21,1% férfi.

A 80 év feletti korosztály tekintetében az egyszemélyes háztartások száma 1.134. Az egyszemélyes háztartások (4687) kor szerinti megoszlása tekintetében 33,1% a 65-70 és 24,2% a 80 év felettek aránya

67. táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2009	8265	13241	21506
2010	8188	12868	21056
2011	8081	13023	21104
2012	7844	12931	20775
2013	7511	12675	20186

## Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint



Látható, hogy az elmúlt években a nyugdíjasok száma kiemelkedően nem változott.

### 6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek életkoruk és egészségi állapotuk miatt már nem végeznek kereső tevékenységet, nem akarnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon, a fiatalabb korosztály, akik részére aktív korúak ellátása kerül folyósításra vagy nincs jövedelmük, nem tudnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon (6,1%-nak aktív korúak ellátása kerül folyósításra, 1,5%-nak nincs jövedelme).

#### a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az idős korosztály (55 év feletti) foglalkoztatottsága alacsony, mivel vagy munkanélküliek, vagy leszázalékoltak, vagy már nyugdíjasok. A Havasi Gyopár Alapítvány Esély-Szolgálat keretében folyamatos segítséget nyújt ezen korosztálynak, információval, tanácsadással, programokkal a munkaerő-piaci elhelyezkedésben.

Az idős korra kialakult betegségek egyik következménye, hogy a társadalmi életben való aktív részvétele során az idős ember hátrányos helyzetben van. A fogyatékoságuk nem regisztrált, nem tudják hogyan, kitől kaphatnak segítséget. A mozgás nehézsége miatt otthon ülnek, magányosak lesznek. Egy járműre való felszállás komoly megpróbáltatást jelent, az állva utazásról nem is beszélve és ez a bevásárlásban is nehézséget jelent.

#### b) tevékeny időskor

(pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A Gárdonyi Géza Nyugdíjas Pedagógus Klub élete a Kőrösi Kulturális Központ támogatásával zajlik. Minden hónap második szerdáján helyiséget, szakmai segítséget, sokszorosítási lehetőséget, programokról tájékoztatást biztosítanak számunkra.

Szent László Plébánia Nyugdíjas Klubból számítógépes tanfolyamon többen részt vettek, pályázatoknál az autóbusz költségeihez több alkalommal részesült a Klub támogatásban.

#### c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

68. táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	992	74	7%	342	65	19%
2009	1876	154	8%	737	142	19%
2010	2017	215	11%	994	203	20%
2011	1899	200	11%	936	181	19%
2012	2240	325	15%	1058	n.a.	
2013	1806	332	18%	937	n.a.	

Látható, hogy az 55 év feletti munkanélküliek száma a 2010-es évhez képest csökkenő tendenciát mutat.

### 6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A kerületben az 5 idős klubjából kettő akadálymentes, mozgáskorlátozottak számára is igénybe vehető (Borostyán Idős Klubja, 1106 Bp., Keresztúri u. 16/a., Örökifjak Idős Klubja 1108 Bp., Újhegyi sétány 1-3.), illetve a házi segítségnyújtás és ebéd házhoz szállítás irodája (Bárka 1104 Bp., Mádi u. 86.) is alkalmas erre. Tömegközlekedés szempontjából valamennyi alapszolgáltatást nyújtó intézmény jól megközelíthető; bútorzatuk és berendezési, felszerelési tárgyaik megfelelnek a szolgáltatást igénybe vevők életkori sajátosságainak, egészségi- és mozgásállapotának.

Nappali ellátás keretén belül a klubok az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatásokat nyújtanak; a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szerveznek, helyet biztosítanak a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak, biztosítják, a szolgáltatásaikat nyitott formában az ellátotti kör és a lakosság által elérhető módon.

Nappali ellátás keretében a klubok biztosítják igény szerint a napi egyszeri meleg étkezést, szabadidős programokat szerveznek, szükség szerint megszervezik az egészségügyi alapellátást; segítik a szakellátásokhoz való hozzájutást, hivatalos ügyek intézését, életvezetést, életvitelre vonatkozó tanácsadást nyújtanak, támogatják a speciális önszerveződő csoportok működését.

Bárka és a Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt. A szociális étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással biztosítják. Az intézmény főzőkonyhája az étkezők számára biztosítja a koruknak, egészségi állapotuknak, egyéni ízlésüknek megfelelő minőségű és mennyiségű, tápláló, változatos, házi ételt, amely kellemes, higiénikus környezetben kerül felszolgálásra.

Orvosi javaslatra diétás étkezés igénybe vételére, ezen belül cukorbetegség étrendje, epekímélő és gyomorkímélő és laktóz mentes diéta, szükség esetén pépes étrend igénybe vételére van lehetőség. Az étkezők érdeklődésük szerint részt vesznek az Idős Klubjai által szervezett szabadidős programokon, de leggyakrabban a hivatalos, szociális ügyek (átmeneti segély, díjkompenzációk stb.) intézéséhez kérnek segítséget és fontos feladatunk a mentálhigiénés ellátásuk.

A szociális étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással a 4 Idős Klubjában és házhoz szállítva biztosítják. Az étel házhozszállítást a Pensió17 Kft. biztosítja. Orvosi javaslatra diétás étkezés igénybe vételére, cukorbetegség étrendje, epekímélő és laktóz mentes diéta igénybe vételére van lehetőség.

Az ebéd-házhozszállítás keretén belül heti öt, illetve a hét mindennapján történő étkezés biztosítható.

Az ebéd-házhozszállítás 2014 évi mutatói:



Életkor	férfi	nő
18-39 éves	5	2
40-59 éves	12	17
60-64 éves	20	8
65-69 éves	5	18
70-74 éves	20	28
75-79 éves	12	25
80-89 éves	17	89
90 – x éves	7	25
Összesen:	98	212

2014 év folyamán kiszállított ebéd adagszám havi bontásban:

01.	7 527
02.	6 799
03.	7 095
04.	6 987
05.	7 087
06.	6 748
07.	7 575
08.	6 711
09.	7 052
10.	7 150
11.	6 687
12.	6 953
Összesen:	84 371

Az alapszolgáltatást nyújtó intézményekről történő tájékoztatás szórólapok formájában, az interneten keresztül, illetve a helyi médiumokon keresztül is történik.

Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények, egészségügyi szolgálatok, hivatali fórumok nyújthatnak felvilágosítást:

- Bárka,
- Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft,
- házi orvosok,
- Kőbányai Egészségház,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház Szociális Gondozási Csoport,
- Polgármesteri Hivatal,
- civil szervezetek,
- Baptista Szeretetszolgálat,
- Vöröskereszt X. kerületi szervezete,
- Egyházak.

Az Önkormányzat létrehozta a kerületben az Idősügyi Tanácsot, amely konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. A Kőbányai Idősügyi Tanács segíti az Önkormányzat idősügyi politikájának kialakítását és annak megvalósítását. Feladata a kerületben élő idős lakosság érdekeinek védelme, képviselése, az őket érintő döntések meghozatalában való részvétel, bevonásuk a helyi közéletbe. Az Idősügyi Tanács a hatékonyabb feladatellátás érdekében munkacsoportokat alakított.

A Kőbányai Idősügyi Tanács szervezésében rendszeresek a kerületi klubok, szervezetek és a kerületi időskorúak részére szervezett, az időseket érintő témákat szakértők segítségével feldolgozó Idősügyi Fórumok.

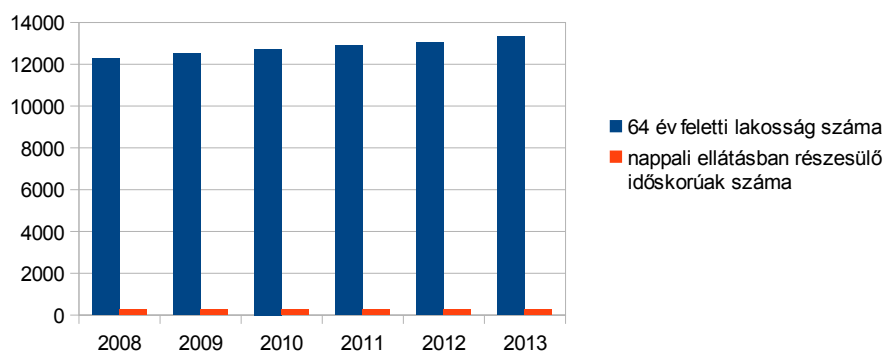
Az Idősügyi Tanács az elmúlt két évben aktívan működött, tevékenységük azóta is meghatározó eleme a kerületi időspolitikának.

**a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése**

69. táblázat – A 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	12278	252	2%
2009	12527	270	2%
2010	12734	268	2%
2011	12906	267	2%
2012	13047	275	2%
2013	13311	278	2%

64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma



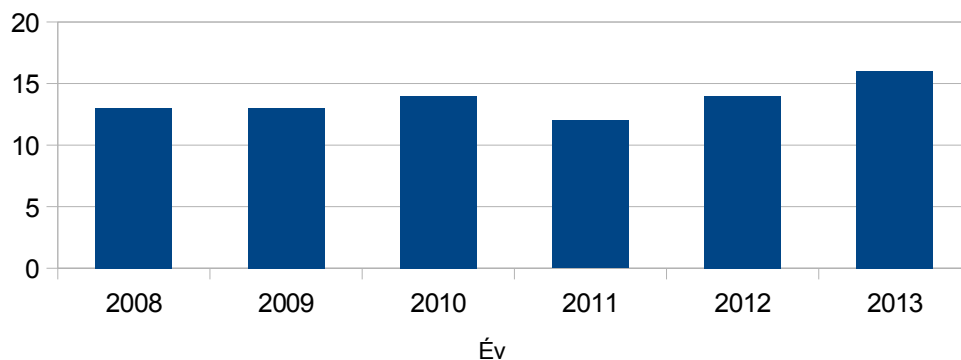
A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is. Kőbányán ezen személyek száma igen alacsony.

70. táblázat – Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	13
2009	13
2010	14
2011	12
2012	14
2013	16

## Időskorúak járadékában részesülők száma



Az alapvető irányelv és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre. Ezek figyelembe veszik, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősebb személyeknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősek számára ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

Ennek a témakörnek az első helyén a házi orvosok szerepelnek, akik a hozzájuk bejelentkezett betegeket elsőként látják el, tudnak a kérdéseikre válaszolni és elindítják azokat a folyamatokat, amelyek az ellátásokhoz szükségesek. A mozgáskorlátozottak parkolási igazolásához és a közgyógyellátáshoz szükséges igazolvánnyal kapcsolatos egészségügyi nyomtatványok kiállításakor is eljárnak. Ezen felül a házi ápolás területére is rálátással vannak és az érdeklődőknek megfelelő információkkal állnak rendelkezésre.

Az Szt. alapján Kőbányán 16 fő részesül időskorúak járadékában, 186 fő részesül ápolási díjban. Problémát okoz, hogy a házi orvosok sok esetben nem veszik figyelembe azt, hogy a betegnek nincs a birtokában olyan orvosi szakvélemény, amely a súlyos fogyatékos állapotot megállapította volna, és ettől függetlenül a házi orvosi nyomtatványon szereplő súlyos fogyatékos részt jelölik meg. Mivel a házi orvos döntését az Önkormányzat nem bírálhatja felül, ezért olyan személyeknek is meg kell állapítani az ápolási díjat, aki nem rendelkezik a súlyos fogyatékos állapotot megállapító szakvéleménnyel. Sok esetben maga a beteg - aki ápolásra szorul - jön be igényelni az ápolási díjat, amelyből az ügyintéző számára egyértelműen kiderül, hogy nem súlyosan fogyatékos, így nem lenne jogosult az ápolási díjra. A házi orvosoknak döntésük meghozatalakor meg kellene győződnie, hogy a súlyos fogyatékos ténye valóban dokumentálva van-e.

A Bárka házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevők részére a saját lakókörnyezetükben biztosítja az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást; az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését; az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést; a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

A házi gondozók gondozási feladatai az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása; az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása; közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában; közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében; segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában; segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában; részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében; az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban; szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése. Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A gondozási tevékenységet a megállapított napi gondozási

szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt tájékoztatni kell a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről, ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig napi 4 órában történő ház segítségnyújtásra jogosult.

A házi segítségnyújtás módját, formáját, gyakoriságát a vezető gondozó határozza meg. A házi segítségnyújtás fontos feladata a betegségek és a szociális problémák megelőzése, illetve a meglévők kezelése az egyéni szükségletet figyelembe véve, a „Minőségi élet időskorban” szemlélet előtérbe helyezésével. Tekintettel arra, hogy a házi segítségnyújtást igénybe vevők többsége nem képes egyedül biztonságosan közlekedni, felvilágosító, prevenciós előadásokra sem képesek eljutni, csak az otthonukban, a gondozónő közvetítheti számukra ezt a tudásanyagot Ennek érdekében a gondozónők konzultációs előadásokon vesznek részt, az itt szerzett ismereteiket közvetítik a gondozottak felé, valamint azokat a gyakorlatban is alkalmazzák.

Prevenációs feladatok területei az időskorban: időskori táplálkozás, fizikális és szellemi aktivitás, időskori balesetek megelőzése (pl. akadálymentesítés), bűnelkövetés miatti áldozattá válás elkerülése, fertőző betegségek, influenza megelőzése, szociális helyzet romlásának megelőzése, érdekvédelem, tájékoztatás szűrővizsgálatokról. Annak érdekében, hogy ezt a feladatot minél nagyobb szakmaisággal lássák el, a Bárka fontosnak tartja a gondozónők képzését, továbbképzését. Az esélyegyenlőség jegyében 2014-ben öt fő gondozónő vett részt és végezte el a „Kommunikációs hídépítés és és fogyatékos emberek között” tanfolyamot, melyet a Schola Europa Akadémia szervezett.

A házi segítségnyújtás 2014. évi mutatói

Férfi	életkor	fő
	40-59 éves	6
	60-64 éves	4
	65-69 éves	3
	70-74 éves	5
	75-79 éves	6
	80-89 éves	10
	90- x éves	3
Összesen		37
Nő	40-59 éves	4
	60-64 éves	9
	65-69 éves	9
	70-74 éves	14
	75-79 éves	19
	80-89 éves	55
	90 – x éves	16
Összesen		126
Mindösszesen		163

Gondozási szükséglet megoszlása: Óra/fő

1 óra	26
2 óra	91
3 óra	29
4 óra	17
Mindösszesen:	163

Gondozási látogatási napok száma:

Hónap	Napi összesített tényleges ellátotti létszám/fő
Január	1474
Február	1337
Március	1394
Április	1339

Május	1444
Június	1397
Július	1649
Augusztus	1330
Szeptember	1461
Október	1501
November	1446
December	1422
Összes	17194

Gondozási órák száma:

hónap	Gondozási óra:
Január	1502:30
Február	1322:30
Március	1347:30
Április	1299:00
Május	1402:30
Június	1315:00
Július	1523:30
Augusztus	1194:00
Szeptember	1361:00
Október	1391:00
November	1341:30
December	1349:00
Összes	16349:00

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. Örökifjak Idősek Klubja a nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. Cél a harmonikus közösségi élet kialakítása, a magány oldása. A klubban komplex gondozási tevékenység folyik, amely magába foglalja a fizikai, az egészségügyi és a pszichés gondozást. A klub nyújtotta szolgáltatások célja a hasznos és tartalmas időtöltés biztosítása, a klubtagok aktivitásának megtartása, képességeik és készségeik szinten tartása, a társas kapcsolataik ápolásának elősegítése az egyéni és társadalmi hasznosság érzésének megtartása érdekében. A gondozás során arra törekednek, hogy a klub tagjai kiegyensúlyozottak, derűsek és elégedettek legyenek.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. Időskorúak Gondozóházába azok az időskorúak vehetők fel, akik betegségük miatt, vagy más okból önmagukról otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az átmeneti elhelyezés időtartama egy év, amely indokolt esetben az intézmény orvosának szakvéleménye figyelembe vételével meghosszabbítható. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény lehetőséget jelent az időskorúaknak a személyes gondoskodást nyújtó alap- és végleges elhelyezést biztosító intézmény között. Kórházi ápolás után, rehabilitáció mellett, az idősek gondozását végző családtagok tehermentesítését is segíti a szolgáltatás.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. Idősek Otthonába elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását - gondozását végzik, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, négy órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkeznek, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényelnek. A személyre szóló gondozási-ápolási tervnek megfelelően az intézmény szolgáltatásait igénybe vevő személyek részére fizikai, mentális és életvezetési segítséget nyújtanak a nap huszonnégy órájában, melynek során az igénybe vevő szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítése keretében a hiányzó, vagy a korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióinak megtartására, helyreállítására kerül sor. Az ápolás - gondozás a lakó személyiségének és elvárásainak tiszteletben tartásával történik.

A klubtagok és a lakók egészségi állapotát az ápolók, gondozók figyelemmel kísérik, rendszeresen mérik vérnyomásukat, vércukorszintjüket, magasságukat, testsúlyukat. Az ellenőrzések a prevenció szempontjából fontosak. A szükséges egészségügyi ellátásokhoz való időbeni hozzájutásukat segíti, hogy kapcsolatot tartanak a házi orvosokkal, szakrendelésekre való beutalás esetén segítenek az időpont kérésében és kiemelt figyelmet fordítanak a szűrővizsgálatokon való megjelenésre. Rosszullét esetén ügyeletet, mentőt hívnak. A klubtagokat betegség esetén, ha igénylik meglátogatják az otthonukban, a kórházban.

A klubtagok és a lakók az Kőbányai Szívárvány Nonprofit Kft. Idősek Otthonában egyaránt igénybe vehetik a frissítő – lazító gyögymasszázst, a sósoba szolgáltatást. Külső előadókat is hívnak egészségügyi felvilágosító, az egészség megőrzésével kapcsolatos előadások tartására, ahol lehetőség van beszélgetésre és tapasztalatcserére is.

Az egészséges életmód és a hosszú élet nagyon sokféle tényező függvénye, ezért minél szélesebb körű életviteli, életvezetési tanácsadással segítik a tagokat, lakóikat.

Az intézmény dolgozói tájékoztatást nyújtanak hivatalos ügyek intézése során a klubtagok, lakók és a hozzájuk segítségért fordulóknak részére a szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátásokról és szolgáltatásokról, az ellátások hozzáférhetőségével és az igénybe vételükre vonatkozó szabályokkal kapcsolatban. Segítséget nyújtanak a szükséges nyomtatványok beszerzésében és a kitöltésben is, melyeket egyre több esetben az internetről lehet csak letölteni.

Kiemelt fontosságúak az érdekvédelmi feladatok, amikor közbenjárnak a hivatalokban, a kérelmeket, panaszokat megfogalmazzák és azt az illetékes helyre eljuttatják.

A szolgáltatásokról a kerületben megjelenő és minden lakoshoz eljutó Szociális Kalauzban, a rendszeresen megjelenő Kőbányai Hírekben, az Önkormányzat ([www.kobanya.hu](http://www.kobanya.hu)) és a Kőbányai Szívárvány Nonprofit Kft. (<http://kobanyaiszivarvany.hu>) internetes honlapján tájékozódhat a lakosság. A tájékoztatás eljut az érintettekhez az egészségügyi (házi orvosok, szakorvosok, rendelői, Bajcsy Kórház, Gyógyszertárak), szociális (Bárka, Családsegítő Szolgálat), egyházi, civil szervezetek (Baptista Szeretetszolgálat, Vöröskereszt, Alapítványok) és kulturális (Kőrösi Kulturális Központ, könyvtárak) intézményekhez továbbított szórólapokon keresztül is.

## **b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés**

A kultúrátörvény az idős emberek számára saját társadalmi fontosságuk és értékük megerősítését jelenti. A nyugdíjas kor elérése olyan időmennyiség felszabadulását eredményezi, amelynek eltöltési módja nagymértékben meghatározza nemcsak az egyén közérzetét és társadalmi helyzetét, hanem a vele egy háztartásban élő közvetlen családtagjait is. A felszabaduló idő aktív és hasznos eltöltése az egyén számára önmegvalósítási sikert jelent, míg a társadalom működése szempontjából a kohéziót és a pozitív társadalmi identitást erősítő tényező. A korábbi tervek, vágyak megvalósítása vagy a civil szervezetekben való részvétel segíti az idős emberek munkaerőpiacról való kilépésének átmenetét, s egyben hozzájárul az idős emberek társadalmi integrációjához és környezetükön belüli elismertségük növeléséhez.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Kőbányán két könyvtárat működtet: a X/4. Kőbányai könyvtárat a kerület központjában, a Szent László téren (a Kőrösi Kulturális Központtal egy épületben) és a X/3. Újhegyi Könyvtárat Újhegy központi részén. Mindkét könyvtár tömegközlekedéssel jól megközelíthető.

A könyvtárakba sok nyugdíjas olvasó, könyvtárhasználó jár: az Újhegyi könyvtár nyugdíjas olvasóinak aránya 21%, a Kőbányai könyvtárban ez az arány 13%. (2011-es adatok alapján, 2012-ben a Kőbányai Könyvtár 8 hónapig felújítás miatt zárva volt). 2012 szeptemberétől 2013 májusáig ez következőképpen alakult: X/3. : 23%, X/4.: 19 %

Az 1997/140-es törvény szerint a 70 év feletti olvasók számára a könyvtár használata ingyenes. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban a nyugdíjas olvasók 50 % kedvezményben részesülnek. (Idén az 50%-os tagsági díj nyugdíjasoknak 1950 Ft 12 hónapra.)

A Körösi Kulturális Központ öt nyugdíjas klubnak ad helyet. A Gárdonyi Géza Nyugdíjas Pedagógus Klubnak, a Kőbányai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezetének, a Harmat Nyugdíjas Klubnak, a Kőbányai Nyugdíjasok Klubjának, valamint az Örökzöld Nyugdíjas Klubnak is egyöntetűen célja a szabadidő hasznos eltöltése, a rekreáció, ismereteik bővítése, kulturális programok szervezése. A klubnapoknak, foglalkozásoknak közösségformáló ereje van. Ily módon vesznek részt többek között a Nostalgia bérlet előadásain, valamint rendszeres látogatói kiállításainak is. Ezen felül kirándulásokat, múzeumlátogatásokat szerveznek. Az Intézmény aktív résztvevője az Idősügyi Tanácsnak, helyet biztosít az idősök napi rendezvények, a Senior Ki Mit Tud?-oknak.

A Szent László Plébánia Nyugdíjas Klub tájékoztatása szerint az idősök részt vesznek a Kulturális Központ egészségnapján, többen járnak tornázni és jógára, könyvtárba, nordic walking foglalkozásra, vízi tornára a Kápolna téri iskolába. 12-14 fő pedig hetente ingyen gyógytorna lehetőségben részesül egy a templomba járó doktornő magánrendelőjében.

### **c) idősök informatikai jártassága**

A könyvtárban 1998 óta van internet hozzáférési lehetőség. Ettől az időtől kezdve folyamatosan tartanak a szépkorúaknak ingyenes internet-használói tanfolyamot. A nagy érdeklődésre való tekintettel 1998 óta folyamatosan, havonta 2-3 tanfolyamot tartanak. A minden évben megrendezésre kerülő országos Internet Fiesta keretében kiemelt célcsoportnak tekintik az idősöket. Idén a facebookról és az internetes vásárlási lehetőségekről tartottak gyakorlattal egybekötött ismertetést.

Számos nyugdíjas jelentkezik az Önkormányzat által a kerületi idősorúaknak szervezett számítógépes tanfolyamra, és már a második csoport tanulja nagy örömmel és lelkesedéssel a számítógép használatát, kezelését a kerület többi iskolájában.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. hat számítógépet kapott, melyen klubtagjaik és lakóik gyakorolják a tanfolyamon elsajátított ismereteket.

## **6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen**

Az idősök és a nyugdíjasok szervezetei önkormányzati segítséggel működnek. Az idősök és nyugdíjasok civil szervezeteinek, szövetségeinek működése szervezettséget és aktivitást, társadalmi elismertséget és támogatottságot tükröz, programjaik jól illeszkednek az idősök igényeihez.

A Havasi Gyopár Alapítvány Információs, Tanácsadó és Esély Szolgálatot működtet, ahol különböző előadásokat, programokat, rendezvényeket szervez, melyeken évente több mint 2000 idős fordul meg. A nyugdíjas korosztály aktív résztvevője a könyvtár felnőttek részére szervezett rendezvényeinek (80-90%). A programok összeállításánál figyelembe veszik érdeklődésüket. A könyvtárban működik Kertbarát Klub, Karaván Klub, Krimi Klub, és nagy igény van helytörténeti előadásokra, irodalmi műsorokra. Az évente megrendezésre kerülő Országos Könyvtári Napokon is mindig szerveznek számukra előadást (egészséges életmód, egészséges táplálkozás, kreatív kézműves foglalkozás, gyógynövény bemutatók stb.).

A Szent László Plébánián dolgozó plébános rendszeresen látogatja a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Gizella utcai utókezelőjét és a Halom utcai Idősök Otthonát is, ahol szentségeket szolgáltat ki, szentmiséket tart nagy ünnepek előtt.

Az Önkormányzat jelentős mértékben támogatja a szépkorúak sportolási lehetőségét. Polgármesteri kezdeményezésre 2012-ben 50 fővel létre jött egy új közösség, aki kedvezményes feltételekkel vehettek részt nordic-walking foglalkozásokon. 2013 óta hivatalosan bejegyzett civil szervezetként 310 tagot számlál a Kőbányai Ezüstkorúak Szabadidősport Egyesülete (továbbiakban: KESZE). Az egyesületnek tagja lehet minden tárgyévben 50. életévét betöltő személy. A KESZE 2015-ben már heti három kondicionáló torna, három zenés torna, három vízi torna, két nordic edzést szervezett, valamint elindították a túra-programokat is KESZE tagkönyvvel kedvezményes belépő váltható az Újhegyi Uszoda és Strandfürdőbe.

A 2014 őszen először megrendezésre került Senior Olimpiára 100 fő nevezett. Az Újhegyi Uszoda és Strandfürdőben megrendezett eseményen a résztvevők 10 versenyszámban nevezhettek egyénileg, illetve csapattal. A Senior Olimpia a sportoláson kívül kiváló közösségépítő rendezvény, melyet az Önkormányzat hagyományteremtő szándékkal kezdeményezett.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft-ben a klubtagok, lakók részére biztosított, hogy vallási igényeiknek megfelelően szokásaikat, vallásukat szabadon gyakorolhatják, ennek érvényre juttatását minden eszközzel elősegítik. A lakók az intézményen belül katolikus, református és evangélikus istentiszteleteken vehetnek részt, a klubtagok jellemzően a lakóhelyükön vesznek részt a vallási életben.

A vallásosság a lelki egészség egyik fontos mutatója, számos vizsgálat igazolja a vallásosság, a vallási közösséghez tartozás egészségvédő szerepét. Mind a vallásgyakorlás, mind a vallás fontossága igen jelentős védőfaktor az önkárosító magatartásformákkal kapcsolatban. A vallásosság igen jelentősen csökkenti a legnagyobb népegészségügyi jelentőségű megbetegedések - szív- és érrendszeri megbetegedések, daganatos betegségek - legfontosabb életvezetési rizikófaktorait. A vallásgyakorlás kiemelten fontos védőfaktor a társas támogatás, a társadalmi kohézió erőssége szempontjából.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. célja az aktív életmód elősegítése. A klubtagoknak, lakóknak lehetőségük van a személyes fejlődésre és az ehhez szükséges aktivitási lehetőségekre. A dolgozók támogatják a klubtagok, lakók közösségi életben való aktív részvételét és az ehhez szükséges személyre szóló segítséget biztosítják. A programokról szóló információkat jól láthatóan és elérhetően közzéteszik.

Évről évre egyre nagyobb hangsúlyt kap az Idősek Hónapja rendezvénysorozat, ahol minden klubtag, lakó megtalálja a számára tetsző programot. A mozgásos foglalkozások célja a fizikai állóképesség, kondíció szinten tartása, ezért a dolgozók rendszeresen tartanak frissítő, élénkítő, zenés tornát. A gyógytornász irányításával rendszeres a csoportos gyógytorna. Gyakran szerveznek klubtagjaiknak, lakóiknak hosszabb és rövidebb sétákat, kirándulásokat. A kulturális foglalkozásokon a cél fejleszteni a memóriát, szókinccset, kommunikációs készséget is. Szellemi vetélkedőket, memóriatornát, keresztrejtvényfejtő versenyeket tartanak. Megemlékeznek ünnepekről, hagyományokról. Zenés programok szervezésével a felmerülő szórakozási igényt igyekeznek kielégíteni. Társintézmények és színházi közönségszervezők közreműködésével rendszeresen van lehetőség ingyenes vagy kedvezményes színház-, cirkusz-, múzeumlátogatásra. Kapcsolatban állnak a Fővárosi Nagycirkusszal, az Operett Színházzal, a Planetáriummal, a Fővárosi Állat- és Növénykerttel.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősekre, évente hagyományosan megrendezi az Idősek Világnapját és minden évben lehetőséget biztosít a kerületi nyugdíjasoknak Balatonalmádiban és Balatonlellén üdülésre.

A 2014. évben is megrendezésre került a kőbányai szépkorúak részére a Ki Mit Tud? vetélkedő. A két évente megtartott esemény igen kedvelt az idősek körében. Az érdeklődésre való tekintettel az elmúlt évben már más kerületi idősekkel is megmérkőzhettek a jelentkezők, mivel a nevezést kerületen kívüliek is megtehették.

Képzőművészeti pályázaton is összemérhetik tudásukat a kerületi szépkorúak. A pályázat anyagát minden évben az Idősek Világnapján megnyíló kiállításon tekintheti meg a nagyerdemű. Ekkor kerül sor a díjkiosztásra is, valamint egy, a nyugdíjasoknak szóló ingyenes színházi előadásra.

A 2015. évben első alkalommal tesztelheték kerületről szóló ismereteiket a baráti alapon verbuválódott csapatok. A jó hangulatú helytörténeti vetélkedőn hét csapat mérte össze tudását, és kaphatott új ismereteket is a kerületről.

Ezek a kezdeményezések maximálisan szolgálják azt a HEP-ben megfogalmazott alapelvet, hogy az idősödő kerületben nem csak a nyugdíjas korosztály védelmére, hanem számukra programok, szabadidős tevékenységek biztosítására is szükség van, hisz ezek által elkerülhető az elmagányosodás, és biztosítható a tevékeny öregkor.



## 6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Egyedül élők aránya magas (nők).	Aktivitást segítő programok szervezése.
2. Kevés azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek a száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak.	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére.
3. Az idősek érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben az időskorúak érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
4. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése
5. Segítség az áldozattá válás megelőzésében, a biztonságos otthon érzete kialakításában	Közvetlen kapcsolat kialakításának segítése a nyugdíjasok és a polgárőr szervezetek között, otthon védelmét szolgáló intézkedések

### Jövőképünk

Folyamatosan odafigyelünk az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásait biztosítására, életminőségük javítására, a tevékeny időskor megőrzésére és a nemzedékek közötti szolidaritásra.

### A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
idősek	1. Aktivitást segítő programok szervezése.	Kőrösi Kulturális Kft. igazgatója sportszervezetek Önkormányzat Civil szervezetek
	2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére.	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
	3. Adatgyűjtés a kerületben az időskorúak érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens

	4. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, önkormányzati intézmények
	5. Áldozattá válás megelőzésének lehetőségei, biztonságos otthon – biztonságos érzés erősítése	- Városüzemeltetési Osztály vezetője - Polgárőr szervezetek, - rendőrség, - esélyegyenlőségi referens
	6. Az idősek aktivitását segítő programok megőrzése, új lehetőségek feltárása	- Körösi Kft vezetője - Önkormányzat - esélyegyenlőségi referens civil szervezetek

### HEP IT

1. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakembereinek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára Képzések szervezése, toborzás, lebonyolítás
Résztvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan, évente két alkalommal tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kiajánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése, képzések száma, képzésen résztvevők száma, képzést elvégzők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására. Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás. Pályázati forrás. Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez. Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

2. Intézkedés címe:	Időskorúak érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az időskorúak érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az együttműködések kialakításával szélesebb szolgáltatási paletta kialakítása, valamint valóságosabb helyzetelemzés. Az alaposabb helyzetelemzés relevánsabb intézkedések tervezését teszi lehetővé.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése. Együttműködés legalizálása. Sajtóban, médiumokban, Idősügyi Tanácson keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra.
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
Partnerek	Civil szervezetek Kőbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik az idősekkel kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével, együttműködések kialakítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció. Speciális adatkezelő program kidolgozása.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítése, Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

3. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Tevékeny idősor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen) 2. Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés 3. Idősök informatikai jártassága 4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP következő felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

4. Intézkedés címe:	Áldozattá válás megelőzésének lehetőségei, biztonságos otthon – biztonságos érzés erősítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősök gyakran válhatnak áldozattá.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Idősök biztonságának javítása, áldozattá válás lehetőségének megelőzése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Előadások szervezése, biztonsági rendszerek kiépítésének segítése, állandó felügyelet biztosítása
Résztvevők és felelős	Városüzemeltetési Osztály vezetője, Kőrösi Kft. igazgatója - felelős Polgárőr szervezetek, Rendőrség, Esélyegyenlőségi referens
Partnerek	Polgárőrszervezetek, Civil szervezetek, Kőrösi Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15 – kapcsolatfelvétel a kerületi polgárőr szervezetekkel, a HEP megismertetése velük 2016. június 30. – kerületben működő nyugdíjas klubok megismertetése a kerületi polgárőrszervezetekkel Térfigyelő kamerák felszerelésére kiírt pályázat – az Önkormányzat döntése alapján. A intézkedés fenntartása 2018 júniusáig.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Polgárőrszervezetek beszámolója a nyugdíjas korosztály érdekében tett intézkedésekről, számokkal alátámasztva. A polgárőrszervezetek segítségét igénybe vevő nyugdíjasok számának változása. A kiírt pályázat alapján a térfigyelő kamerák számának változása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nyugdíjasok bizalmatlansága. Személyes találkozás, közvetlen kapcsolat kiépítése
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: kapcsolat felvételére, nyugdíjas klubokkal találkozó megszervezésére Infrastrukturális erőforrás a találkozók helyszínének biztosítására

5. Intézkedés címe:	Az idősek esélyegyenlőségét javító aktivitást segítő programok
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az idős és az egyedül élő személyek aránya.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Magányosság, elszigetelődés megelőzése, az idősek életminőségének javítása. Az elmagányosodás megakadályozása érdekében változatos kulturális, sportolási programok folyamatos szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A továbbiakban is aktivitást megőrző programok szervezése, lebonyolítása, újabb programok szervezése
Részvevők és felelős	Bárka Kőrösi Kft. Sportszervezetek
Partnerek	Civil szervezetek, Önkormányzati intézmények, Programszervező irodák
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programok száma, résztvevők száma,
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás csökkenése, hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás intézményeknél, Önkormányzatnál Humán erőforrás: programok szervezése, lebonyolítása Infrastrukturális forrás? rendezvények, programok helyszínének biztosítása Informatikai erőforrás: programok eljuttatása a célcsoportnak

## 7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

E tématerület esetén a központi és területi adatszolgáltatásban kevés információ áll rendelkezésre. Ezért az alábbi területeken érdemes adatgyűjtést és statisztikai elemzést végezni, amely szerepel az intézkedési tervben.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

### 7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos/megváltozott munkaképességűek nem eltartottja, hanem jogaival élni képes, önálló tagja lehet a társadalomnak. A fogyatékossg okozta társadalmi részvétel-korlátozottság sajátos megjelenési formája a munkaképesség változása, mely megnyilvánulhat egy adott munka, foglalkozás illetve ezek szűkebb vagy tágabb csoportja ellátásra való képesség elvesztésében vagy csökkenésében.

A fogyatékossg társadalmilag kezelhető és így kezelendő. A fogyatékossg a károsodásnak a környezet által is meghatározott következménye, mely különböző tényezők együtthatásából alakul ki. Ugyanakkor az is tény, hogy a fogyatékos emberek jelentős részének a legideálisabb környezetben is megmaradnak a korlátai. A támogató fizikai és társadalmi környezet alkalmazása csökkentheti ugyan ezeket a függőségeket, de az akadályoztatottság a korlátozottság tényén nem változtat. Ez azonban nem jelentheti a fogyatékos emberek társadalmi szegregációjának elkerülhetetlenségét.

A fogyatékoság jelenleg használt koncepciója a szociális és foglalkoztatási tényezőkre helyezi a hangsúlyt. A probléma megoldását a társadalmi reintegráció terén kell keresni, a hangsúlyt a társadalmi szolidaritás fejlesztésére kell helyezni. A fogyatékosok számára meg kell teremteni a rokkantság elkerülésének a lehetőségét, a választási lehetőségeket kell számukra biztosítani a foglalkoztatás, illetve a speciális szolgáltatások igénybevétele között.

A szervezeti struktúrák, fiziológiai funkciók hiányát, csökkenését vagy torzulását összefoglaló néven károsodásnak nevezzük. A károsodások veleszületett rendellenesség, betegség, vagy sérülés következtében jönnek létre. A károsodások az egyén képességének csökkenését okozhatják, s akadályozhatják tevékenységeinek elvégzésében/kivitelezésében.

Az egészségkárosodás és a fogyatékoság nem azonos fogalmak, a betegség, a rendellenesség, a sérülés nem szükségszerűen eredményezi a struktúrák és funkciók károsodását.

A károsodások értékelése objektíven, különböző egészségügyi dokumentumok alapján, a tevékenységkorlátozottság és a részvétel – akadályozottság számszerűen, arányszámokkal is jellemezhető kategóriákba sorolhatók: a 0 %-os érték a károsodásmentességet, a 100 % a teljes károsodást jelenti. Mivel a károsodás/funkcióvesztés lehet teljes, vagy részleges, ezért a részleges károsodások, változások esetén van szükség a százalékos meghatározásra.

A foglalkoztathatóság megítélése sajátos feladat: arról kell véleményt alkotni, hogy a vizsgált személy alkalmas-e a munkája folytatására, vagy sem, alkalmas-e a tanult szakmája további folytatására. Amennyiben az egyén betegsége és károsodása ellenére is képes arra, hogy munkája változtatásával vagy anélkül el tudja látni munkafeladatait, nem szükségszerű „rokkantnak” minősíteni. A tevékenység és a részvétel a képesség és a teljesítmény kategóriáival jellemezhető.

A fogyatékoság az egyénnel szemben támasztott személyi, társadalmi, foglalkoztatási vagy törvényes igények, kötelezettségek teljesítését biztosító képességek károsodás miatti kedvezőtlen változása. A fogyatékoság mértéke az egyéntől – önmaga és a társadalom által – elvárt, illetve az aktuálisan, a korlátozottság állapotában nyújtott teljesítmény különbségével jellemezhető.

A fogyatékoság alatt általában az alapvető tevékenységek korlátozottságát értjük.

A jogszabályrendszerek, a rendelkezésre álló anyagi erőforrások, s azok célirányos, hatékony felhasználása, valamint a társadalmi közakarat egysége teremtheti csak meg a fogyatékos emberek számára is a társadalom többi polgárával azonos esélyt a teljes életre.

Az egészségkárosodás következtében kialakult fogyatékoság és rokkantság gazdasági kihatásai is jelentősek, a költségvetés egyensúlyára is hatással bírnak.

A kapcsolódó tételes kiadások mellett figyelembe kell venni a munkából való kiesés okozta veszteségeket is:

munkából származó jövedelmek kiesései,

kiadások nagy hányadát képviselik az egészségügyi szolgáltatások, a gyógyszer – és gyógyászati segédeszköz támogatások, rehabilitációs szolgáltatások költségei,

fiatal, munkaképes korú egyének estében a rokkantsággal kapcsolatos jövőbeni veszteségek és költségek (pl. az életjövedelem csökkenése) s ezeknek megfelelő módszerekkel történő prognosztizálása.

A megváltozott munkaképesség kezelésének politikájában nem a kiadások csökkentése, hanem a modern társadalmi elveknek megfelelő, a gazdasági hasznosságot is eredményező, újfajta munkaerő piaci részvétel és szociális reintegráció megvalósítása kell, hogy a fő cél legyen, akár a kiadások növelése, illetve átcsoportosítása révén is. A fogyatékosok civil szervezetei egyre nagyobb szerepet vállalnak a fogyatékoság társadalmi kezelésének alakításában és célkitűzéseinek megvalósításában.

#### **a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága**

(pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogsult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
  - b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.
- (Fltv. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség és nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket.

A Polgármesteri Hivatal vezetése nagy hangsúlyt fektet a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására. Számuk az elmúlt években a következők szerint változott: 2013. évben 10 fő, 2014-ben 9 fő, és ebben az évben 10 fő megváltozott munkaképességű munkatárs dolgozik a Polgármesteri Hivatalban. A jövőben ezt a létszámot 4 fővel tovább kívánja bővíteni a vezetés Kiemelt cél, hogy a munkatársi közösség a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottakat teljes értékű munkatársként fogadja el. Ennek érdekében a Fogyatékos-ság-barát Munkahely elismerésért benyújtott pályázathoz – attitűdméréssel kívánja a vezetés megtudni a munkatársi közösség fogyatékos-sággal élők-höz való viszonyulását. A beérkezett kérdőívek kiértékelésével láthatóvá válik, hogy a hivatali munkatársak részére mely érzékenyítő tréningek szervezése szükséges.

Az Önkormányzat a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. közreműködésével érzékenyítő tréninget szervezett, melyen a Polgármesteri Hivatal munkatársai is részt vettek.

Az Önkormányzat pályázati forrás igénybevételével Ügyfélszolgálati Központ építését kezdte meg.

## **b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén**

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos-ság jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid-közép- és hosszú távú terveinek elkészítései. Ehhez egy átfogó helyzetelemzési kutatás szükséges.

### **c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok**

Minden évben minimum egy alkalommal sor kerül az Egészségnap megrendezésére, a Kőrösi által biztosított lehetőségek között nagyon sok egészségügyben dolgozó részvételével, ami a Népegészségügyi Intézettel való szoros együttműködés eredménye.

Javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató helyi intézményeket, programokat, szolgáltatásokat.

### **7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei**

A Kőbányai Mozgássérült Szervezet (a továbbiakban: Szervezet) tagjainak legfőbb jellemzője, hogy nehezen vagy igen nagy szervezéssel (szállítás) tudnak közlekedni, illetve a lakásukat elhagyni, ügyeiket intézni.

A rokkant emberek átminősítése és a rokkantsági járulék bevezetése, a közgyógyellátási igazolványok elvonása, majd ismételt igénylés alapján a visszaállítása, a parkolási engedélyek megszerzésének ismerete, valamint lakás átalakítási támogatás igénylése kapcsán a Szervezet igyekszik segíteni a tagjain.

Javasolt egyéb civil szervezetek felkutatása, akik a kerületben lakó fogyatékkal élő emberek segítségére lehetnek az ellátások felkutatásában és igénybe vételében.

### **7.3 A közzolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés**

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

**Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))

**Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közzolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítés feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)

**Közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

**Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevétele. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

**Támogató szolgálat, segédeszköz:** fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybe vételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

**Egészségügy:** A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni



kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló-gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelű, mégis számos konfliktust rejt magában.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

Az Önkormányzat évek óta kiemelt költségvetési támogatásban részesíti a Törekvés Sportegyesület kerekesszékes vívó, kosárlabda és röplabda szakosztályait. A Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ üzemelteteti a Paralimpiai Központot, mely teljes mértékben akadálymentesített. A 2014. augusztus 29-én átadott Zsíros Tibor Kosárlabda Csarnok építése során is nagy figyelmet fektettek az akadálymentesítésre, ezzel is biztosítva a fogyatékosok részére a mérkőzéseken való részvétel lehetőségét.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk). Az Önkormányzat minden választás alkalmával lehetővé teszi a fogyatékkal élők számára a részvételt. A Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ teljes körű akadálymentesítése is ezen cél megvalósulását segíti elő. A közlekedni egyáltalán nem tudó fogyatékkal élők részére mozgóurna biztosításával vált lehetővé a választás jogának gyakorlása.

A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseleti lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

A fent említett területek kidolgozásához elengedhetetlen a részletes helyzetelemzés. Javasolt a HEP IT-ben ezen területek bemutatásának kidolgozására ütemtervet készíteni.

### **a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége**

Az Önkormányzat Építés-, Környezet- és Közlekedéshatósági Csoportjának tájékoztatása alapján kimondható, hogy az építési engedélyek kiadásakor a jogszabályban meghatározott, a fogyatékkal élők mozgását lehetővé tevő intézkedéseket, műszaki megoldásokat előírják, illetve betartatják az önkormányzati alkalmazottak. Ez vonatkozik az épületek megközelítésére, az épületekben történő mozgásra, valamint a megfelelő számú mozgássérült gépjármű-parkoló kialakítására is. A közlekedéshatósági feladatok között szereplő burkolatbontási engedélyezéssel kapcsolatos helyi jogszabály 2013. évben esedékes módosítása során a gyalogos járdák, és közutak kapcsolata kialakításánál a mozgássérült lejárók megépítése kötelezően előírásra kerül.

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális városrehabilitációja” projekt keretében a Pongrác közösségi ház teljes körű akadálymentesítéssel valósult meg: kerekesszék-emelő, külön mozgássérült WC, széles ajtók, taktilis vezetősáv és színezés a gyengén látók számára stb. A terveket akadálymentesítéssel foglalkozó környezettervezési szakmérnök is ellenőrizte, a tervek véglegesítése a javaslatai alapján történt.

A Polgármesteri Hivatal akadálymentesített Ügyfélközpont beruházását kezdi meg annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők teljes körűen, nehézségek nélkül tudják ügyeiket intézni.

### **b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége**

A Kőbányai Sportközpont szerdán és pénteken 11.30 – 12.30 között a Down Alapítvány kerületi gondozóházának lakói számára biztosít termet és szakmai segítséget a sportolásra. Az érdeklődő mozgássérülteket a Kőbányai Sportszövetség mozgássérültekkel foglalkozó egyesületeibe irányítják. Minden év végén egészséges és fogyatékos gyermekek és felnőttek számára közös évbúcsúztató sportrendezvényt szerveznek a Széchenyi István Általános Iskolával közösen.

A Kőrösi Kulturális Központ akadálymentesítése során az intézményben kialakították a mozgáskorlátozott mosdót közvetlenül a lift mellett, közel az aulához, könnyen megközelíthető helyen, az irányító matricák a vendégforgalom által igénybevett útvonalon felkerültek a falakra, a belső térben a közlekedést hangos térkép segíti, melyet az információs pultnál találnak meg a rászorulóknak, mobil indukciós hurok beüzemelése megtörtént, meglétére matrica hívja fel a figyelmet, a közönségforgalomban szerepet vállaló munkatársak érzékenyítő tréningen vettek részt, közvetlen vezetőikkel együtt.

Az emeletre a feljutás nem megoldott, de nagy rendezvények alkalmából a hátsó díszletszállító lifttel megszervezik a fel és leszállítást. Ugyanez a helyzet a könyvtárban, emeletre nem lehet felmenni csak a lépcsőkön gyalog. A KÖSZI-be oldalról be lehet menni, de az intézményen belül az akadálymentesítés nem megoldott.

Az Önkormányzatban az akadálymentesítés részlegesen megoldott, az elől lévő portáról hátra kell menni beengedni a kerekesszékekkel közlekedőt.

A Polgármesteri Hivatal vezetése nagy hangsúlyt fektet a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására. Számuk az elmúlt években a következők szerint változott: 2013. évben 10 fő, 2014-ben 9 fő, és ebben az évben 10 fő megváltozott munkaképességű munkatárs dolgozik a Polgármesteri Hivatalban. A jövőben ezt a létszámot 4 fővel tovább kívánja bővíteni a vezetés.

A kőbányai könyvtárak megközelítése akadálymentes (Újhegyi Könyvtár, 1108 Újhegyi sétány 16.) és részlegesen akadálymentes (Kőbányai Könyvtár, 1105 Szent László tér 7-14.). Az olvasók az emeleti kölcsönző teret és olvasóteret lépcsőn tudják megközelíteni. A szolgáltatást úgy szervezték meg, hogy minden könyvtárlátogató minden szolgáltatást igénybe vehet. A Kőbányai Könyvtárban

felújításkor a földszinten speciális mosdóhelységet alakítottak ki mozgásukban akadályozottak részére. A számítógépes asztalok kerekesszékekkel is használhatóak. A vakoknak és gyengén látóknak speciális programmal ellátott számítógép áll rendelkezésre. A fogyatékkal élők ingyenesen vehetik igénybe a könyvtári szolgáltatásokat és heti 2 db cd-t, DVD-t térítésmentesen kölcsönözhetnek. A X/4. könyvtár hangos-könyvet kölcsönöz a gyengén látóknak, a X/3. könyvtár átkéréssel tudja biztosítani a kölcsönzést. A rászorulókat térítésmentesen vehetik igénybe a szolgáltatást. Akinek nincs otthon lejátszója, azt is kölcsönözhet a könyvtártól ingyenesen. Rosszul látók nagyítót is tudnak kölcsönözni. Külön, kiemelve tárolják az ún. öregbetűs könyveket, könnyített olvasmányokat időseknek, gyengén látóknak. A könyvtárosok közül vannak, akik részt vettek érzékenyítő és jelelő tanfolyamon. A fogyatékos személyek mentorszolgálatot vehetnek igénybe. A könyvtárosok mozgásukban akadályozott, és tartósan otthonukhoz kötött olvasóknak házhoz szállítják a könyveket, hangos-könyveket.

### **c) munkahelyek akadálymentesítettsége**

Nincs elegendő információ a kerület munkahelyeinek akadálymentesítéséről. A HEP IT-ben ezen információgyűjtésre ki kell térni.

### **d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége**

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális város rehabilitációja” projekt keretében idén megvalósuló komplex közterület-megújítás során a járdák kialakítása akadálymentesen történik (süllyesztett járdalehajtó, taktilis vezető sáv), valamint a parkolók építése során az előírt számú mozgássérült parkolóhely is megépítésre kerül.

Az eltelt két évben az útfelújítások úgy valósultak meg, hogy a kerekesszékekkel közlekedők részére a gyalog átkelő helyek akadálymentes kialakítása megtörtént.

### **e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások**

(pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Szakszolgáltató Központ alapfeladatként végzi azoknak az SNI gyerekeknek a nevelését-oktatását, akik a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján szegregáltan oktathatók eredményesen.

Céljuk a sajátos nevelési igényű tanulókat úgy fejleszteni, hogy eredményesen tudjanak képességeikhez mért munkafolyamatokat végezni, képesek legyenek egyszerű, társas kapcsolatokat kialakítani, azaz védőfeltételek biztosításával kiegyensúlyozott emberi életet élhessenek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok fejlesztését szolgáló nevelő-oktató munka színterei

1. Gyógypedagógiai óvoda (gyógypedagógus + óvónő alkalmazásával),

2. Általános iskola

- Enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére (tanulásban akadályozottak),

- Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére (értelmileg akadályozottak),

- Készségfejlesztő speciális szakiskola előkészítő tagozat (9-10. csoport),

- Készségfejlesztő speciális szakiskola,

- Mozgásfejlesztő csoport,

- Autista csoport,

- Fejlesztő-felkészítő iskola (súlyosan, halmozottan sérült tanulók részére),

3. Logopédiai tagozat,

4. Fordított integráció.

A felsorolt nevelési-oktatói színtereken a nevelőtestület döntése szerint a NAT követelményeinek megfelelő tantervek alapján folyik a pedagógiai munka. Kiegészül a tevékenység az erdei iskolában való részvétellel, a Toleranciaprogrammal, a gyógytornával, különféle szabadidős programokkal, a környezeti kultúra esztétikus, praktikus kialakításával.

A kerületben működik a Para-fitt Sportegyesület, amely 8 éve várja a sérült gyerekeket és fiatalokat. Úszás, mozgáskoordináció fejlesztés, karate, korcsolya, evezés, túrázás sportágakban várják szakképzett edzők és gyógypedagógusok a sportolni vágyó gyermekeket.

Az Önkormányzat döntött arról, hogy 2015. szeptemberétől óvodáskorú, nem integrálható autista gyermekek részére csoportot indít annak érdekében, hogy ezen sajátos nevelési igényű gyermekek a lehető legjobb, magas szintű ellátásban részesüljenek.

Az önkormányzat két pályázattal kívánja segíteni a tartósan beteg illetve fogyatékkal élő kerületi lakosokat és családjukat. Az ápolási támogatásra kiírt pályázat szociális rászorultság figyelembe vételével állapíthat meg támogatást az ápolási többletkiadás kiegészítésére, tartósan beteg személy részére. A gyógyászati segédeszköz támogatására kiírt pályázat szintén jövedelemhez kötött támogatás, évente maximum két eszközre adható be, az eszköz előre kalkulált árának maximum 90%-áig.

Mindkét pályázati támogatás jelentős segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára. Cél a pályázati rendszer fenntartása, a mindenkorai költségvetési lehetőségek figyelembe vételével. A pályázat fenntartása új intézkedési tervként jelenik meg.

#### **f) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)**

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítés hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná. Minden ilyen esetben annak feltárása fontos, hogy a szolgáltatás és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni. A HEP IT intézkedési tervben a lehetőségek felkutatása az 1. Tervben szerepelnek.

Kőbányán immár tíz éve tart a Tolerancia program, mely keretében a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola közös programok szervezésével, iskolalátogatással teszi lehetővé, hogy a résztvevő általános iskolák tanulói megismerkedjenek a fogyatékkal élő gyermekekkel. A Program fő üzenete: tanuljunk meg viszonyulni a mássághoz, a fogyatékkal élőkhez. Legyünk türelmesek, elfogadók, befogadók, tapasztaljuk meg a segítségnyújtás és elfogadásának örömét. A közös programok, tanórák, játékok a lehető legjobb érzékenyítés. A tapasztalatok szerint a programban résztvevő egészséges gyermekek megtanulják a fogyatékkal élők kommunikációs jeleit, hétköznapi viselkedését, lekerülnek a stigmák, és a gyermekek már nem általánosítanak, hanem az ismeret, ismerkedés útján az embert megismerve alkotnak véleményt. A Tolerancia programban már minden kerületi általános iskola részt vett, és évről évre egyre több gyermek tapasztalja meg az elfogadás érzését. A program 2015-16-os tanévben is folytatódik.

#### **7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása**

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. adatgyűjtés, statisztikai elemzés hiányossága	A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése.
2. fogyatékkal élők személyre szabott szükségleteinek biztosítása	Fogyatékkal élők foglalkoztatását és életminőségét javító ellátások biztosítása.
3. érzékenyítés hiánya	Érzékenyítő tréningek szervezése
4. Kevés azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek a száma, akik részt	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó fogyatékkal élő emberek speciális és összetett

vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak.	szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére.
5. A fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
6. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Határidőn belül a táblák kitöltése
7. Akadálymentesítés a Polgármesteri Hivatalban	Teljes körűen akadálymentesített Ügyfélközpont kialakítása annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők nehézség nélkül tudják ügyeiket intézni.
8. A www.kobanya.hu honlap akadálymentesítése	A www.kobanya.hu honlap akadálymentesítése annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők is teljes körűen tudjanak tájékozódni a kerület életéről, a z itt élőket érintő hírekről, információkról.
9. Fogyatékkal élők életminőségének javítása a számukra szükséges gyógyászati segédeszközök támogatásával	Gyógyászati segédeszköz vásárlásához támogatás nyújtása

### Jövőképünk

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférésre, az akadálymentesítésre és arra, hogy a fogyatékkal élő emberek másokkal egyenrangú állampolgárokként, a közösség elismert tagjaként élhessenek.

### A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Fogyatékkal élők	1. A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése	Humánszolgáltatás Főosztály egészségügyi referense – felelős Esélyegyenlőségi referens, házi orvosok, házi gyermekorvosok, védőnők
	2. A fogyatékkal élők foglalkoztatását és életminőségét javító ellátások biztosítása	Esélyegyenlőségi referens - felelős Civil referens, Bárka, Helyi médiumok vezetői
	3. Érzékenyítés az iskolákban	Komplex Általános Iskola igazgatója – felelős KLIK Kerületi általános iskolák
	4. védett tulajdonságú csoportokba tartozó fogyatékkal élő emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, egészségügyi, szociális intézmények

	önkormányzati intézmények szakemberei részére.	
	5. Adatgyűjtés a kerületben a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
	6. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, önkormányzati intézmények
	7. Akadálymentesítés a Polgármesteri Hivatalban	Főépítész – felelős Önkormányzat
	8. A www.kobanya.hu honlap akadálymentesítése	Számítástechnikai Osztály vezetője – felelős Önkormányzat
	9. Fogyatékkal élők életminőségének javítása a számukra szükséges gyógyászati segédeszközök támogatásával	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Önkormányzat Helyi médiumok

### HEP IT

1. Intézkedés címe:	Helyzetelemzéshez szükséges adatok összegyűjtése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincsen elegendő anyag a fogyatékkal élők helyzetelemzésének pontos meghatározásához
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében alaposabb helyzetelemzés készítése. Rövidtáv: kerületi házi orvosok megkeresése adatszolgáltatás céljából, az általuk kezelt fogyatékos emberek számára és fogyatékoságukra, valamint foglalkoztatottságukra vonatkozóan Hosszútáv: a beérkezett adatok elemzése, ennek alapján a helyi médiumok adta lehetőségek kihasználása a fogyatékkal élők számára – tájékoztatás, civil szervezetek elérhetőségei, általuk végzett tevékenység bemutatása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés megszervezése a Bárkával közösen Beérkezett adatok elemzése a HEP fórumon, intézkedési javaslatok megfogalmazása
Részvevők és felelős	Humánszolgáltatás Főosztály egészségügyi referense – felelős Esélyegyenlőségi referens, Háziorvosok, Házi gyermekorvosok, Védőnők, Megbízott vezetőorvosok
Partnerek	Bárka, Háziorvosok, Házi gyermekorvosok, Védőnők
Határidő(k) pontokba szedve	Adatkérő lapok kiküldése a kerületben dolgozó házi orvosok részére: 2015. október 30.

	Adatlapok visszaérkezése: 2015. december 15. Adatlapok kiértékelése, statisztika elkészítése: 2016. február 28. Intézkedési javaslatok megfogalmazása a 2016. február 28-át követő HEP fórumon
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fogyatékkal élők számának aránya a kerületben élők számával, a fogyatékkal élők számának aránya a közülük foglalkoztatottak számával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az adatszolgáltatásra felkért orvosok válaszadásának megtagadása, Az adatok pontatlansága. A HEP megismertetése az orvosokkal, az adatszolgáltatás fontosságának kommunikálása
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás: adatlapok megszerkesztése, kiküldése, feldolgozása Informatikai erőforrás: adatlapok eljuttatása a érintettekhez

2. Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatottságát és életminőségét javító ellátások biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élő személyek foglalkoztatottsága alacsony
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Fogyatékkal élő személyek munkavégzési, foglalkoztatási lehetőségeinek felkutatása, információ áramlás segítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A civil szervezetek felkutatása, tevékenységük rövid összefoglalása, kapcsolatfelvétel lehetőségének bemutatása. A felkutatott civil szervezetek tevékenységi körének megismertetése a fogyatékkal élő emberekkel az önkormányzat honlapján, a kerületi médiumokban, az önkormányzati intézmények honlapján megváltozott munkaképességű munkatársat kereső munkáltatók közzététele a honlapon. Kapcsolatfelvétel a kerületben működő vállalatokkal, nagyvállalkozásokkal annak érdekében, hogy megváltozott munkaképességű álláshirdetésüket az Önkormányzat honlapján is jelentessék meg.
Részvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens - felelős Civil referens, Bárka, Helyi médiumok vezetői
Partnerek	Civil szervezetek, Önkormányzati intézmények, vállalatok, nagyvállalkozások
Határidő(k) pontokba szedve	A civil szervezetek listájának folyamatos bővítése, a közzététel folyamatos frissítése. 2018. júniusig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Évenkénti mérleg készítése a megjelent megváltozott munkaképességű dolgozók felvételéről.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés jelentkező, munkalehetőség hiánya
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás: adatbázis kezelése, frissítése

3. Intézkedés címe:	Érzékenyítés az iskolákban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Probléma a többségi társadalom érzéketlensége és az információ hiánya a fogyatékkal élők problémáival kapcsolatban
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	a társadalom, elsősorban gyermekek, fiatalok érzékenyítése a fogyatékos személyekkel szemben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Érzékenyítő tréningek szervezése A Tolerancia Program folytatása.
Résztevők és felelős	Komplex Általános Iskola igazgatója – felelős KLIK Kerületi általános iskolák
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Szeptember 30-áig tervezet készítése a Tolerancia Programban résztvevő iskolákról, időpont megjelöléssel május 15-éig statisztika készítése a programban résztvevő iskolákról, gyermekekről, szakmai beszámolóval kiegészítve
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Tréningek száma, a tréningeken résztvevők száma. Az érzékenyítés elmaradásával a társadalom többségének toleranciája nem változik. rendszeres tréningek tartása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Résztvevő gyermekek érdektelensége, Programok változatossága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás a program megszervezéséhez, lebonyolításához Infrastrukturális erőforrás a program megtartásához

4. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó fogyatékkal élők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, fogyatékkal élők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára
Résztevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka, Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan, évente két alkalommal tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kiajánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése, képzések száma, képzésen résztvevők száma, képzést eredményesen elvégzők száma



Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására. Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás. Pályázati forrás. Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez. Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

5. Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A fogyatékosok érdekeit képviselő, vagy számukra szolgáltatást nyújtó szervezet feltérképezésén segítségével a fogyatékkal élők esélyeinek kiegyenlítése. Adatgyűjtés a kerületben a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásaikról. Rövidtávú cél: Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése. Középtávú cél: A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés. Hosszú távú cél: A fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése. Együttműködés legalizálása. Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra.
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
Partnerek	Civil szervezetek Köbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a fogyatékkal élőkkel kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével. Együttműködési megállapodások.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció. Speciális adatkezelő program kidolgozása.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítése, Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.

6. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma</li> <li>2. Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma</li> <li>3. Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban</li> <li>4. A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások</li> <li>5. Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezmények</li> <li>6. Akadálymentesítés</li> <li>7. Akadálymentesítés a foglalkoztatónál</li> <li>8. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben</li> <li>9. Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások</li> </ol>
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Adatszolgáltatás lassúsága
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem igényel Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.
Szükséges erőforrások	2018. 06. 30-ig folyamatosan

7. Intézkedés címe:	Akadálymentesítés a Polgármesteri Hivatalban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Polgármesteri Hivatal részlegesen akadálymentesített
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Olyan Ügyfélközpont kialakítása, ahol a fogyatékkal élők akadályok nélkül tudják ügyeiket intézni
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>Az Ügyfélközpont tervezése során az akadálymentesítés megvalósítására figyelmet fordítottak</p> <p>Az építés során az akadálymentesítés folyamatos ellenőrzése</p> <p>Az elkészült Ügyfélközpont átadásának széleskörű kommunikálása</p>
Résztevők és felelős	Főépítész – felelős Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek

Határidő(k) pontokba szedve	Jogerős építési engedély és kiviteli terv elkészült. A kivitelező közbeszerzési eljárás keretében történő kiválasztása folyamatban van. Az Ügyfélközpont kialakításának időpontja: 2016. december 15.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az építési napló, elkészült beruházás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem megfelelő akadálymentesítés Folyamatos ellenőrzés
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás

8. Intézkedés címe:	A www.kobanya.hu honlap akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az Önkormányzat honlapja nem akadálymentes
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A www.kobanya.hu honlap akadálymentesítése annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők is teljes körűen tudjanak tájékozódni a kerület életéről, a z itt élőket érintő hírekről, információkról.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az akadálymentesítés megrendelése, végrehajtása, kommunikálása
Részvevők és felelős	Informatikai és Iratkezelési Osztály vezetője – felelős Önkormányzat
Partnerek	Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. szeptember 15-éig az akadálymentesítés megrendelése 2015. november 15-éig a www.kobanya.hu honlap akadálymentesítése 2015 december 15-éig az akadálymentesítés kommunikálása a helyi médiumokban.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A honlap látogatottságának mérése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Ügyintézés lassúsága
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás

9. Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők életminőségének javítása a számukra szükséges gyógyászati segédeszközök támogatásával
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élő embereknek az életminőségük javításához gyógyászati segédeszközre lehet szükségük.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Gyógyászati segédeszköz vásárlásához támogatás nyújtása az éves költségvetés lehetőségeihez mérten folyamatosan növekvő pályázható támogatás kiírásával.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyógyászati segédeszköz-támogatást igényelhet az a Budapest X. kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező személy. A mindenkori költségvetésbe a pályázati forrás tervezése. Pályázatok kiírása, elbírálása, kifizetése.
Részvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Önkormányzat

	Helyi médiumok
Partnerek	Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	Költségvetési rendeleti kihirdetését követő 30 napon belül A pályázati határidők betartásával a pályázatok fogadása, elbírálása, a nyertesek kiértesítése.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A pályázaton résztvevők száma A nyertes pályázók száma A pályázható összeg
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya, kevés pályázó Helyi médiumok, közösségi oldalak hatékony használata
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás a pályázat kiírásához, feldolgozásához Informatikai erőforrás a pályázat hatékony eljuttatása érdekében az érdekeltekhez.

## **8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása**

### **a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése**

(pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A civil szervezetek feltérképezése megtörtént, de szükséges az adatbázis folyamatos ellenőrzése, frissítése. Fontos, hogy az Önkormányzat honlapján, valamint az Önkormányzat intézményei honlapján az adatbázis könnyen megtalálható legyen.

### **b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása**

A partnerség bemutatása átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése. A 2014. évi választások alkalmával új nemzetiségi önkormányzatok alakultak, velük a kapcsolatot fel kell venni, élővé kell tenni.

### **c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség**

A partnerség bemutatása átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése.

### **d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége**

A Kőbányai Német Önkormányzat feladatainak ellátása céljából évente együttműködési megállapodást köt a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzattal. A Kőbányai Német Önkormányzat 10 éve, 2003 óta ingyenes német nyelvtanfolyamot szervez elsősorban a Kőbányán élő, német származású polgárok számára a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Házában. A tanfolyamra nemcsak német származásúak jelentkeznek, ezért a Kőbányai Német Önkormányzat ezeknek a Kőbányán élő polgároknak is megadja a lehetőséget a német nyelv tanulására. A tanfolyamot évente a nemzetiségi önkormányzatok részére kiírt pályázat keretében támogatja a Kőbányai Önkormányzat Kulturális, Oktatási és Sport Bizottsága. A nyelvtanfolyam célja a hagyományörzés, nyelvapolás, nyelvtanulás. A tanfolyamon fiatalok, középkorúak és nagy számban idős korú kőbányaiak vesznek részt.

A Kőbányai Német Önkormányzat 2015. évben ismét meghirdette az ingyenes német nyelvtanfolyamot. A nyelvtanfolyamot 2015. évben a nemzetiségi önkormányzatok részére kiírt pályázat keretében támogatta Kőbányai Önkormányzat Humánszolgáltatási Bizottsága. A fiatalok és

középkorú csoportok számára nemcsak a hagyományörzés és a nyelvápolás tekintetében fontos a tanfolyam, hanem a munkaerőpiacon való elhelyezkedés szempontjából is. A nyugdíjas állampolgárok számára az identitástudat megőrzése, hagyományörzés, nyelvápolás valamint a szabadidő kulturális eltöltése. A nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatai: kulturális önazonossággal összefüggő programok szervezése, a Kőbányán élő német származású képzőművészek kiállításának megszervezése évente egy alkalommal.

Kőbányai Görög Önkormányzat rendezvényeit rendszeresen az Önkormányzat által rendelkezésére bocsátott Görög Klub (Kada u. 120. sz.) alatti helyiségében szervezi, szinte minden korosztály számára. Gyermek és felnőttek részére ingyenes görög nyelvoktatást, fiatalok részére görög nemzetiségi táncoktatást, idős korúak részére társasjátékkal egybekötött klubdelutánt tartanak heti rendszerességgel a Görög Klubban. Nagyszámú résztvevővel színvonalas hagyományörző programokat szerveznek, megemlékeznek nemzeti ünnepeikről, a nyugdíjasok számára a Fővárosi és Országos Görög Önkormányzat kiemelt rendezvényeire ingyenes autóbuzsós közlekedést biztosítanak. A kulturális örökségének ápolásával kapcsolatos feladatok ellátása céljából a Nemzetiségek Napja alkalmából nemzetiségek hagyományörző karácsonyi ünnepséget szerveznek.

A Kőbányán működő nemzetiségi önkormányzatok hagyományörző programjai népszerűek és közkedveltek a kerületben nemcsak az itt élő nemzetiségiek, hanem a szimpatizánsok körében is. A nemzetiségi önkormányzatok összefogják a kerületünkben élő nemzetiségeket (különös tekintettel a nagy számban itt élő görög, lengyel és német nemzetiségre), számos programot szerveznek a szabadidő kulturált, identitásukat megőrző eltöltésére.

Az elmúlt évek során a kerületünkben élő nemzetiségi önkormányzatok a kulturális, hagyományörző programjaikkal, köifestő és nyelvi klubokkal színesítették Kőbánya kulturális életét. A velünk élő nemzetiségek szokásait, ünnepeit, dalait, táncait, ételeit megismertették az érdeklődő közönséggel. A rendezvényeken rendszeresen kb. 50-120 fő vesz részt, melyeket fényképekkel, videofelvételekkel is dokumentálnak.

#### **e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége**

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése.

#### **f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.**

A helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában a for-profit szereplők részvétele átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése.

### **9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága**

#### **a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek**

(állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A HEP elkészítésében tájékoztatást kértünk a kerületi nemzetiségi önkormányzatoktól, egyházaktól, kerületi civil szervezetektől, intézményektől. A beérkezett információk a HEP HE részei.

A HEP felülvizsgálatának elkészítésekor tájékoztatást kértünk az intézményektől, a különböző területekért felelős hivatali munkatársaktól. A beérkezett információkat beépítettük a felülvizsgálatba.

#### **b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.**

A szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolására szolgáló eszközöket a HEP Fórum következő tárgyalásán kívánja megtárgyalni.

## **10. Megvalósítás**

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

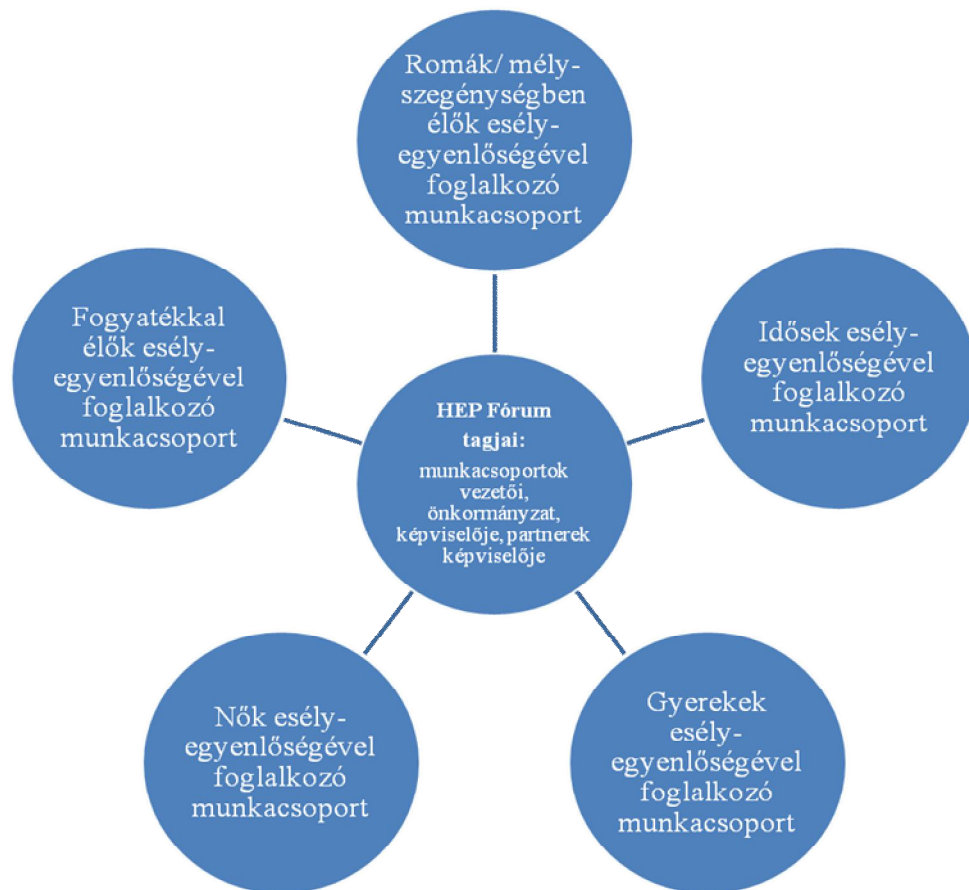
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.



A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit legalább évente tájékoztatjuk.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és

intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba. A tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség:

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az Önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi referens felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, koordinálása, vezetése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az Önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a



beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

## 11. Elfogadás módja és dátuma

I. A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 253/2015. (VI. 25.) KÖKT határozatával elfogadta.

